

Forfatter: Schandorph, Sophus

Titel: STILLELIVS-FOLK (1889)

Citation: Schandorph, Sophus: "STILLELIVS-FOLK (1889)", i Schandorph, Sophus: *Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904*, 1904-05, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-schandorph07-shoot-workid54201.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Stillelivs-Folk - Poet og Junker. - 1904

STILLELIVS-FOLK (1889)

2
3

I.

Det var rigtignok et andet Slags Bal, det, Byfogden havde givet i Nat, end Klub- og Borgerballerne.

I Stedet for Raadstuesalens salpeterplettede, limfarvede Vægge med plumpe Granguirlander, i Stedet for "Hôtel Postgaarden"s lange, smalle Sal med de gamle Papirstapeter, fremstillende Fernando Cortez's Erobring af Mejico, hvor store Fedteklatter havde sat Mærker paa Menneskenes Ansigter, paa Hestenes Krop, paa Bjergenes lyseblaa Sider, paa den bleggraa Horizont, dansedes her i to Saloner. Dørfløjene vare tagne af . . . man havde danset over den lave Tærskel. Man havde slynget Kæde gennem en Række Værelser med Tæpper, Portiører, høje Værelser med gyldenrammede lysfarvede Lærredsfelter paa Væggene. Ikke faa Oljebilleder, mange Kobberstik, Statuetter og nydelige Nipssager paa Etagèrer, runde Piedestaler, saas som ved et Lynglimt, mens de lysklædte Damer og sortklædte Herrer bugtede sig igennem under Musik af Strygere, Klarinetter og Fløjter, uden Trompetskingren ... en langt doucere, finere, kælnere Musik, end Byens Beboere var vante til fra de offentlige Baller.

Og et finere Selskab! Ingen Butikssvende med Labber, der fyldte de hvide Handsker som en Risengrynspølse en Tarm. Ingenskraalugtende Avlsforvaltere.

Det var Herregaardsfolk fra Omegnen, ja nogle fine Proprietærog Forpagterfamiljer var tagne med. Det var Præstegaardenes hyggelige Døtre, klædte saa tarvelig og dog saa smagfuldt i hvidt Tyll med kulørte Bælter og Baand, det var Byens Embedsmands- og bedste Købmandsfamiljer med Døtre og Sønner.

Fin staaende Seksa med lette Vildt- og Fuglepostejer - ikke 4 Andesteg og Rødkaal - god Bordeauxvin, Sherry og Champagne - ikke sur manipuleret Rødvind og hjemmelavet Sillery mousseux.

Ikke at Toiletterne var saa særdeles kostbare. Det var tynde, kønne Stoffer, Baldamerne bar, ikke knitrende og raslende Silketøjer med Rucher og Pocher. Vi er i en lille Købstad i Aaret 1866. Men Byfogden var en rig Mand, havde for et halvt Aar siden tiltraadt sit Embede, havde været Overavditør, bar Titel af Kammerjunker, og hans fem og trediveaarige Frue var en født Baronesse.

Den lavest stillede Dame i Købstadens Rangforordning var Datteren af en Købmandsenke, der efter sin Mands Død var reduceret til at have det strængt nødvendige til at leve for. Men Johanne Alslev var den smukkeste Pige i Byen, og Kammerjunkerinden vidste, at hun havde været indbudt til Bal paa to Herregaarde i de sidste Par Aar. Hun var desuden vel oplært, havde frekventeret Københavns anseteste Dannelsesanstalt. Hun maatte kunne være "hoffähig" ved Kammerjunker, Overavditør, By- og Herredsfoged Gravenhors's og hans Hustru, født Baronesse Gyldenskjolds Fest.

Hun blev en Art Primadonna paa Ballet. Ikke saaledes, at de fineste Herrer, Grever og Kammerjunkere fra Herregaardene nogensinde havde engageret hende til hele Danse, men de inklinerede livlig for hende, og en ung Artilleriløjtnant med gyldent Bandeler og Guldepauletter dansede den sidste Vals med hende.

Alle havde indrømmet, at hun var dejlig i den simple lyseblaa Tarlatanskjole, med gule Roser og hvide Kameliaer i Haaret. Den lille lidt skarpt og uregelmæssig tegnede Næse misklædte hende ikke. Hvor var de mørke Øjenbryn ikke fint trukne over de sorteblaa Øjne med de lange sorte, bløde Vipper! Mørkeblondt - ved Lys mørkebrunt Haar sad à la Pompadour, Legemets Linje var fin og slynget, Barmen passende høj, Midjen passende slank, Hofternes Runding ulastelig . . . og hvilke smalle Fødder! Da hun trak Handskerne af under Spisningen, hviskede en ung Grevesøn til sin Nabo, Artilleriløjtnanten :
- Man kan ikke se, at Faderen har nusset Svesker. De lange Fingre med Mandelneglene! Man skulde s'gu tro, hun var af Familie. Det er kuriøst!

Hendes stadige Kavallerer - hver af dem havde danset to Danse med hende - havde været

Forststuderende Andreas Borch og stud. theol. Karl Hellmann. Det var Børn fra Byen, henholdsvis 5 Sønnen af "Universitetsforvalteren" - han bar Titel af Justitsraad - og af Toldkassereren - han var død, men var Kammerraad, mens han levede.

Kammerjunkeren, Byfogdens Frue, var fornøjet med den unge Dame. Hun forstod med virkelig Takt, sagde hun til en Jægermester, at holde sig paa sit eget. Ikke Spor af koket. Mild, naturlig og venlig mod alle. Hun holdt sig til sine Ungdomsbekendte, den kønne Forstmand og den unge Student, tog mod Hyldest fra højere staaende uden Forlegenhed og uden Ubeskedenhed. - Det var Kammerjunkeren ret kært at have husket hende. Hun var den første i sin Kreds, ligesom den lille Baronesse Adlerkrone var det i sin.

Ikke Spor af koket! Virkelig sød og pæn. - Det var det almindelige Udtryk for den tempererede, venlige Atmosfære, som den fine Portion frembragte om den unge Dame. Artilleriløjtnanten fremhævede, at hun havde "læst en Del".

Fra de to unge Bysbørn, der henhørte til Embedsklassen, udgik der en langt varmere Beundringstrang. Men de dæmpede den af, saa længe Ballet varede, for at komme i Jævnmaal med den fine Fests almindelige Temperatur.

Klokken blev halv tre, før Ballet endte. Vogn efter Vogn rumlede ind og ud ad Byfogedboligens høje Port, Overtøjet i Gangen susede dæmpet, naar det toges ned af Knagerækken og iførtes af Ejerne.

En Vognmandskareth skulde køre den smukke Frøken Johanne Alslev hjem, Paa hver Side af Vogntrinet stod Forststuderende Andreas Borch og stud. theol. Karl Hellmann. De vilde begge hjælpe hende til Vogns.

Hun lo let, gav dem hver sin Haand og svang sig ind i det mørke Rum, fik lige hørt et: God Nat, Frøken! fik lige set en hvid Handske, som bevægede sig op mod en mørk Kasket med en rund Guldlidse og et Stykke af et Guldbandeler bag en stor mørk Kappe.

Artilleriløjtnanten bød hende et venligt Farvel med en velklingende og dyb Røst.

Sneen knirkede under Skinnerne, da Vognen rullede ud af det dæmrende Portrum og rask løb ud i den hvide Vinternat. Maanen lavede Sølvbroderi paa Vognens Ruf og Fading, til Vognen brat forsvandt om et Gadehjørne.

6

II.

- Du . . . det var dog et dejligt Bal! Det er dog den bedste Aften i mit Liv, sagde Student Hellmann til sin Ven Forstmanden Borch. Har Du nogensinde moret Dig bedre end i Aften? . . . Fy, hvor det er glat!

- Lad os tage hinanden under Armen, sagde den unge Forststuderende, adspredt og dybt basbrummende.

Hellmann saa op paa ham og mødte et Par brune Øjne, trofaste, troskyldige som en stor Hunds.

Det var glat, svært glat. Deres høje Hæle gled under de ganske nye tynde Saaler paa de ganske nye lakerte Balsko, hvis Overlæder blinkede med Sølvreflekser.

De gik Arm i Arm, mens Vogne rullede til tre Sider fra Kammerjunkeren Port paa Hjørnet ad Torvet ned til der udløbende Gader.

Andreas Borch laa "paa Distrikt" hos en kongelig Skovrider en Mil fra Byen. Men han havde Juleferie ligesom Karl Hellmann. Og Borchs Fader, Justitsraaden, boede et Stykke uden for Byen, i en smuk, landlig Bolig, lidt til Side for en Allé, der fra en af Byens Udkørsler bekransede Landevejen.

De to Venner var komne uden for Byen ud paa den sagte nedskraanende Vej.

Paa hver Side af Alleens Træer et hvidt Rum, halvløst under Vintermaanens Skær, med fint varierende knap skelnelige lilla, lyseblaa, bleggule Toner.

Lydene i den tavse Nat var lige saa sarte. Det knitrede i Sneen som Ytringer af et af Kulden dæmpet,

men dog gnistrende Liv; det knagede sagte i Ahorn- og Rønnebærtræernes Grene langs Alleen, mens deres Stammers tynde Isskorpe glimtede ud i Natten som Glanslys paa Broncekandelabrer.

Det var saa lyst, at man i det fjærne saa de Trægrupper, som omgav Huse og Gaarde, knejse sort op over det meget hvide. Hundeglam klang dæmpet-hæst ud i Kulden, som var den fanget af et Tæppe.

Hvilken kold Stilhed, hvilket dæmpet Lys oven paa den højttonende Dansemusik!

Dernede laa Aaen, som beherskede hele dette snedækkede, tilfrosne Engdrag, vidt og bredt som en Indsø.

I Maaneglansen saas de Steder midt i Strømstriben, som 7 havde trodset Frosten. De stirrede mørke og dog glinsende ud mod den alt dækkende Sne som et Par Øjne i et blegt døende Ansigt, Vidner om et energisk Sjæleliv trods tyngende Vaande.

Andreas Borch standsede brat, stod stille som for at drage Vejret dybt.

Karl Hellmann slap hans Arm.

Borch lagde sin Arm om en - iskandiseret Træstamme og drog et dybt Suk.

Hellmann tog fat paa samme Træstamme fra en anden Side, sukkede ogsaa, men sagttere end sin Ven.

Maanen stod lige over deres Hoveder og beskinnede deres Ansigter som en elektrisk Lampe.

Den oplyste et smukt, regelmæssigt Ansigt, lidt blegbrunt - det saa helt hvidt ud denne Nat - et mørkebrunt tidlig udgroet, derfor blødt krøllet Skæg - det saa helt sort ud denne Nat - ja dæmrede over i blaåt.

Disse Ting tilhørte Andreas Borch.

Den skinnede ned paa et fyldigt pigeagtigt Ansigt med runde Kinder, paa et blondt "Kunstnerhaar", der blev askegraat i Maanelysen - paa en rund stærk Hage, men den kunde ikke flattere Skægget som paa Forstmandens - den theologiske Student havde kun en svag Moustache, der krummede sig langs den korte Overlæbe og dulgte ikke aldeles et Par tykke, røde Læber.

Saadan tog Karl Hellmann sig ud.

Der stod nu de to Venner, omfavnende Træets Stamme, hver fra sin Side, og lod deres Blikke svømme ud i den tavse Nat.

Andreas Borch brød først Tavsheden. Skønt han talte dæmpet, gjorde Stemmens Lyd Indtryk paa hans Ven, som skar man i hans Kød :

- Du . . . Karl . . . det var en dejlig Aften! Du følger mig vel helt hjem.

- Ja.

- Og gaar op med mig i mit Gavlkammer? Det gør ingen Forstyrrelse. Den gamle sover i den anden Ende af Huset.... Jeg har Cigarer og . . . jeg tror lidt Arrak . . . og Vand er der jo altid.

- Ja . . jeg kan, hvad det skal være. Andreas! . . se . . Du . . . se, hvor det er kønt!

De standsede igen. Andreas lagde Armen om Nakken paa 8 Karl. Han vilde se ham stift ind i Øjnene, vilde maaske være Undersøger, eksperimenterende Psykolog.

Men Karl Hellmann slog over i at le og spurgte :

- Hvad glør Du paa, Andreas?

- Ikke paa noget, svarede Borch. Lad os gaa videre!

Og saa gjorde de og kom ned til Universitetsforvalterens Bolig. Den laa neden for Bakken. Et langt Stuehus med mange smaa Vinduer, med en stor, nu snedækket Plæne foran, kranset af Popler, der skinnede af Rim og Sne, ligesom Straataget med de halvrunde Kvistvinduer.

I et Øjebliks Forlegenhed . . . et Øjeblik, hvor noget laa stærkt og tungt og dog livslystent opadstigende i hans Sind - et Øjeblik, hvor han vilde have udsendt en ildglødende Lyrik, hvis han havde kunnet digte - gav Karl Hellmann sig til at nynne:

Mortensen, din Direktør,
det er s'gu din Kone,

og rystede i vild Lystighed Sne ned over sin Vens sorte Hat fra et af de unge Poppelskud, som stod ensomt, som forskudt paa Plænen Rand uden for de gamle Fællers Kreds.

Andreas Borch svarede ham med et Livtag. Han væltede Karl Hellmann om i Sneen. Der laa de og lo - maaske lige saa nær ved at græde, om de havde turdet.

De blev ivrige under Legen ligesom Børn, der begynder at slaas for Spøg og ender med at slaas for Alvor.

Andreas Borch masede kold Sne i Ansigtet paa Karl Hellmann. Karl Hellmann tog et saa stærkt Tag i Andreas Borchs Strubehoved, at Vennen ømmede sig derved.

Pludselig kom den unge Forstmand til Fornuft og sagde :

- Karl - vi er gale! Vi har sorte Kjoler under vore Overfrakker - med Silkefôr i Skøderne. Hvad vil Din Tante sige, hvis vi har revet det itu?

De rejste sig op, ildrøde i Ansigterne, svedende trods alt det kolde, de havde væltet sig i.

Karl Hellmann tog sig til Panden. Han syntes, han havde noget at skamme sig over.

- Farvel, Andreas, nu gaar jeg hjem, sagde han.

- Nej, hej Du, raabte Borch og greb ham i Armen, saa han var nær gaaet bag over . . . Vi maa op i min Kvist . . . Har vi ikke meget at tale om i Aften, Karl? Hvad?

9

- Jo, det har vi vel nok, mumlede Studenten og lod sin Ven trække af med sig.

III.

- Pst - Du, stille! . . . gaa sagte! . . . Den gamle Justitsraad sover saa let.

- Pst, pst ... det er Dine Støvler, som knirker, Andreas.

- De forbandede lakerede! De er saa stramme og stive!... Ja, ja, ja.

Saa hviskede de to Venner til hinanden, mens de gik op ad den stejle, smalle Loftstrappe, hvor hvert Trin knagede gnavent under deres Trin.

- Jeg tænder en Svovlstik . . . jeg har en Æske i Lommen, hviskede Karl Hellmann.

- Nej, lad vær', lad vær' . . . Straataget hænger lige ned over Trappen . . . Bi lidt, nu har jeg fat i Nøglen. Jomfru Smidt har ladet den sidde i Laasen. Hun vidste, jeg kom sent hjem. Pst . . . pst . . . gaa stille . . . Staa saa, Karl! . . . Her har Jomfru Smidt lagt Svovlstikkerne, her paa Servanten.

Der blev Lys. En lille Oljelampe blev tændt.

Vennerne sad i det lille Værelse med hvidkalkede Vægge og lavt nedludende Bjælkeloft med blaa-hvid Limfarve.

Det halvrunde Vindue, der sad imellem den skraa Tagvæg op under Loftet, havde tæt tilfrosne Ruder. De frosne Blomster fik blege Regnbuefarver fra Lampeskæret.

Der var en Seng, som optog den ene Væg; saa var der et gammelt Chatol af poleret Fyrretræ paa et Stykke Væg paa den ene Side Døren, saa var der et lille Bord med et rødt uldent sortfigureret Tæppe midt paa Gulvet og tre Rørstole.

En lille Kakkelovn med Kogehul fuldendte Udstyrelsen.

Andreas Borch rørte ved den.

- Lidt lunken . . . Du . . . sagde han. Gamle Smidt har dog lagt i den, før hun gik i Seng, . . . men de tynde Plader . . . Nu skal Du for Resten se . . . Kender Du de Tingester?

Ved en Støvleknægts Hjælp ragede Borch en lille Papirspakke, som laa under Sengen, frem for Lyset. Han aabnede den, tog to harpiksbesatte Ildtændere frem, tændte dem i Kakkellovnen og smed Brænde og Tørv ovenpaa, tændte saa en lille Oljelampe med Porcellæns Kuppel.

- Vi har meget at tale om, Karl, men vi vil have det lunt og hyggeligt, min gamle Dreng, brummede Andreas Borch.

Imidlertid syntes det ikke, at nogen af de to Venner havde stærk Hast med at komme til en Hjærteudgydelse. Karl Hellmann blev siddende med sin hvide Slipssløjfe mellem Overfrakkekravens opsmøgede Flige, den sorte Silkehat ned i Panden, uden at gide rejse sig og tænde den udslukte Cigarstump, der sad i Munden paa ham.

Og Andreas Borch gik længe og nuslede med Spritkedel, Vandkaraffe og Arraksflaske. Han syntes ogsaa at tøve med at komme ind paa den Samtale, han selv havde bebudet

Endelig flammede den blaa Spritflamme under Kedelen. Men Andreas Borch gav sig endda god Tid, trak de "lakerede" af og erstattede dem med Filtmorgensko, ombyttede Kjole og Overfrakke med en vatteret, sirtsbetrukken Slaabrok, ledte efter Cigarer, alt imellem smaasukkende og smaamumlende, kastede tavs en fugtig Cigar hen ad Bordet til sin Ven.

Det begyndte at knitre og knage i den lille tyndbenede Kakkellovn. Spritkedlens Tud sendte Damp ud i det kolde Rum omkap med de to unge Menneskers Aande. Snart kom Cigarrøgen til.

Vandet kogte. Forstmanden blandede kogende Vang og Arrak, satte sig ned, klinkede med Vennen. Et stift Smil krummede Læben under det bløde Overskæg.

Han rømmede sig, smaapuslede med Glassene, betragtede saa sin Ven med et tøvende - langt Blik. Men Vennens Øjne mødte ikke hans. Karl Hellmann stirrede med sammenknebne Øjne ud i Osen, lod til kun at interessere sig for sin Cigarrøgs Boltren mellem al den øvrige Damp. Andreas Borch maatte bryde Isen, siden Karl Hellmann ikke vilde.

- Det var dog det mest glimrende Bal, jeg endnu har oplevet, sagde Andreas Borch.

- Det er det, sagde Studenten og knappede sin Frakke op. Kakkellovnen, der blev lige hurtig hed og kold, begyndte at sende ham sin Straalevarme.

- En dannet, begavet og noget formuende Embedsmand . . . det er dog den lykkeligste i vort Land, sagde Borch . . . Det er skammeligt, at jeg ikke kunde bide paa Latinen - 11 maatte gaa ned i Realklasserne og nøjes med Præliminæreksamen . . . Skovrider . . . det kan jeg blive, det er det højeste . . . og det har Fandens lange Udsigter. Men Du . . . Du er akademisk Borger . . . og - Du, Karl - Studenterne, det er egentlig Adelen i dette Land.

- Aa, Snak. Hvad Udsigter har jeg?

- Karl . . flere end jeg. Du kan blive Adjunkt straks efter din Embedseksamen . . .

- Vist ikke. Filologerne tager alle Adjunktposter nu til Dags.

- Saa-aa? Det var forbandet . . . Og Præstekald . . . ja det varer s'gu vist lige saa længe, inden Du kan faa det, som det varer, inden jeg kan faa en Skovriderplads, selv en privat.

Andreas Borchs Træk blev milde, som om en Trøst var dalet ned over ham.

- Jeg vil heller ikke være Præst, sagde Karl Hellmann.

- Hm . . hm . . . se, se! Hvorfor studerer Du da Theologi?

- Ja, hvad skal man studere, naar man . . . naar man slet ikke har praktiske, men kun ideelle Interesser? Theologiens Studium giver en et Indblik i Filosofi, i Middelalderens Kultur, som er indesluttet i Kirkehistorien - den kan ogsaa vise en Vej til kunsthistoriske Studier. Man vedligeholder sin Kundskab til Græsk, som andre Studenter, undtagen Filologerne, glemmer faa Aar efter deres Artium. Theologien er, synes mig, det mest dannende Studium her til Lands.

- Hm, hm. Saa kan det jo have lange Udsigter med Dig, inden Du havner, sagde Borch og sank hen i Tanker.

Han rejste sig og gik en Stund med smaa Skridt op og ned. Hans Bryst løftede og sænkede sig, stærkt aandende. Saa sukkede han.

Karl Hellmann sukkede ogsaa. Andreas Borch satte sig ned lige over for sin Ven. Over det smalle Bord bredte han sine Arme ud, hans Hænder faldt ned paa Karl Hellmanns Haanded.

- Du .. Du ... jeg maa ud med det, sagde han stakkat og hurtig . . . Du elsker Johanne Alslev og . . . og . . . og . det gør jeg med.

- Det har jeg længe vidst, Andreas, mumlede Karl. Andreas Borch lænede sig tilbage paa Stoleryggen og sagde :

- Hun gik fra Dig til mig, fra mig til Dig i Aften. Jeg 12 havde ikke Tid til at blive jaloux paa Dig. For . . det, at hun foretrak os to gamle Venner for langt finere og fornemmere Folk . . det blev jeg saa himmelstormende glad over, Karl, at jeg først, da vi kom ud i Porten og stod bag hendes Vogn, ærgrede mig over, at Du, med al Din Kendskab til Literatur og Theater, maatte have stukket mig ud. Egentlig var jeg gal paa Dig, men saa syntes jeg straks efter, at det var dumt . . . og saa syntes jeg, vi skulde tale sammen, min gamle Dreng! Skal vi det? Skal vi lade være at genere os, Karl?

- Ja, gamle . . . lad os det!

- Brrr! Skal vi duellere paa Liv og Død? sagde Andreas, efterlignende Provinsskuespillerpathos . . . paa Kaarde, Pistol . . eller Hasselkæppe? Hvad?

- Ja lad os det ... ha, ha, ha!

- Og ingen maa forlade Pladsen, før Rivalen ligger stendød - eller - ha, ha . . dømtærsket for Sejrherrens Fødder.

Andreas Borch saa i Øjeblikket ud, som om han fra Spørg var lige ved at glide ind i Alvor og Lidenskab . . . men det var kun et kort Øjenglimt, der blev mildt som før, da han havde udtalt de sidste Ord.

- Ved Odin, Vil' og Ve og alle Guder! sagde Karl Hellmann, lo, men uden glad Klang i Latteren.

- Godt . . . sagde Borch og pumpede et Suk op . . . lad os saa tage et lille Glas . . . Skaal, min gamle Dreng! Tak for alt godt, vi har havt sammen . . . lige fra vi gik paa Skolen, og Du skrev mine latinske og siden mine danske Stile for mig . . . ja lige fra vi foraad os i Stikkelsbær sammen hernede i Far's Have og sloges med Skallerne, fra vi knap kunde knappe vore Bukser . . og lige til denne Aften, da vi to gamle indfødte stak Grever, Baronere, Kammerjunkere og Løjtnanter ud . . hos vor søde, yndige Johanne Skal vi drikke hendes Skaal, Karl Hellmann? *In bona caritate* . . .? Hvad? Har jeg helt glemt det forbandede Latin?

Studenten rejste sig, strøg sin blonde Haarmanke fra Panden og klinkede med sin Ven.

Han kastede Hovedet tilbage. Hans fine, hvide Haand strøg det dunede Overskæg. Mens han løftede Glasset med den sølvforyldtfarvede Drik, sagde han langsomt dvælende paa hvert Ord:

Hun er svaj
som en Kvist i den grønnende Maj.
13 Hendes Smil er saa skarpt som en Solstraalepil.
Hun er klog som en Fugl i sit dækkende Skjul.
Hun er

Saa begyndte han at tale meget hurtig :

- Hun er aldeles enestaaende, er hun, Johanne Alslev . . . og jeg elsker hende . . min S'æl og Salighed . . . Andreas . . . den hele Aften har jeg suget Duften ind fra hendes hvide Hals . . . den duftede som Ambra . . . fugtig, kølig . . den lyste som Elfenben under Kronernes Glans, naar hun svang sig i Polkaen . . . hendes Øjne, de var som Kornblomster paa en skyovertrukken Sommerdag . . . Skaal . . min Medbejler, min Rival . . min gamle Ven!

- Hvad Fanden! Græder Du, Karl? Hvad græder Du dog for, Dit Dyr? . . . Hvad, min gamle Dreng? spurgte Andreas Borch i en mut, bekymret Tone.

Nu lo Karl Hellmann og sagde :

- Jeg græder over mine daarlige Vers, ligesom Præsterne over deres daarlige Prædikener. Skaal!

- Skaal, Karl!

Forstmanden rejste sig, gik hen til Karl Hellmann, strøg sin Haand ned ad hans Nakke og sagde, famlende efter Ordene :

- Du, Karl . . . skal vi være enige om én Ting . . . ja, det er maaske ikke saa let ... skal vi være enige ikke om at elske Johanne Alslev . . . for det gør vi begge to . . . men at elske hende, saadan som et Par honnette Mennesker elsker en Pige som hende . . . og saa . . Du . . saa kæmpe om hende . . ganske stille . . . som gode Venner hun maa selv vælge . . . og, vælger hun Dig, saa . . . ja saa bliver jeg s'gu helt bedrøvet,

men slet ikke arrig paa Dig . . . og, vil hun hellere have mig . . . saa . . . maa Du ikke være gal paa mig mere end en tre fire Aar . . . Skaal, Karl . . . lad være at se saa grinagtig ud, som om Du vilde bide Dig selv i Næsen men en af os to . . . vi skal, min S'æl, have hende . . . skal vi være enige om det?

Karl Hellmann sugede paa sin Cigar, som om han vilde æde den, sendte Røg og Damp ud, som vilde han dæmpe Lampelyset i det lille Gavlkammer. Han sagde :

- Hør, Andreas . . . Du tænker paa Giftermaal.

- Ja, hvad Fa'en . . . det ender jo al Kærlighed med.

14

- Jeg tænker ikke paa Besiddelsen . . . jeg vælger den evige Længsel . . .

- Ja, véd Du hvad . . . den bliver s'gu vist sej i Aarenes Løb, Du ... Naa, Du vil saamænd ogsaa gifte Dig med Johanne Alslev den Dag, Du kan føde Dig og hende.

- Aa - hvem tænker paa sligt?

- Det gør jeg f. Eks. . . .

- Ja, saa faar Du hende, for jeg er fattig som en Kirkerotte, uden Udsigter . . . fordi jeg ikke vil være Præst Men hun elsker Dig ikke . . . hun elsker mig . . .

- Saa-aa-aa? Har hun sagt Dig det, Karl?

- Nej.

- Naa-aa! Hvorfra véd Du det da?

- Aa - jeg véd det heller ikke.

- Naa-aa-aa.

- Nu gaar jeg, Andreas.

- Hvorfor? Bliv lidt og lad os snakke lidt mere om Tingene!

- Jeg kan ikke . . . jeg kan ikke . . . Du vinder Sejr, for Du har Tro paa dette herre reale, haandgribelige . . . gevaltige Liv . . . dette . . . (Karl Hellmann tog fat i en Stol og hug den mod Gulvet).

Borch sagde :

- Pst - væk ikke den gamle Justitsraad og . . . og den gamle Jomfru Smidt . . . ,

Karl Hellmann vedblev pegende ud :

- Jeg tror paa Stjerneglans, paa Livet i . . . i . . . i Ideerne deroppe . . . langt borte Platons Tankestjerner . . . Shakespeares Billedvrimmel . . .

- Ja, ja, ja ... det gør jeg Skam ogsaa, Karl . . . for saa vidt jeg kender dem men derfor kan man jo nok med Tiden søge først at blive kongelig Skovfoged og saa kongelig, eller i Nødsfald privat Skovrider . . .

- Aa, Du er et Vrøvl.

- Det er jeg ogsaa.

- Farvel!

- Gaar Du?

- Ja, man skal da hjem engang.

- Aa ja . . . Men . . . Du har fulgt mig hjem - nu vil jeg ogsaa følge Dig hjem.

- Jeg gaar hellere ene.

15

- Ja, inen det faar Du ikke Lov til.

- Jeg kan ikke taale at tale mere om den Ting, vi har talt om, Andreas.

- Den Ting? - -

- Aa . . skab Dig ikke . . . Du véd, hvad jeg mener.

- Men jeg vil bare tage Dig under Armen, og, mens Du ser paa Platons Stjerner og Shakespeares Nordlys, saa vil jeg sørge for, at Arrakspunsch og Elskov, glat Føre og spidshælede Dansestøvler ikke skal bringe Dig i en altfor ubehagelig Afhængighed af din Moder Jorden.

- Du er en svær god Fyr, Andreas.

- Hæ - det siger Jomfru Smidt ogsaa, naar jeg klapper hende paa hendes magre Ryg, naar vor gamle har mukket over hendes Mad.

Tavse gik Vennerne til Byen.

Andreas Borch fulgte Karl Hellmann til hans Tantes lille Hus med de fire Fag i den oljemalede Façade med det ene Kvistfag - hjalp sin Ven med at faa den gamle trævne Dørlaas til at lyste Nøglen, blev staaende paa det modsatte Fortov, til han saa Lys indenfor Kvistvinduet, . . . saa vidste han, at Karl Hellmann var naaet til sit Sovekammer. Saa gik han ene hjem ad den korte Gade . . . nynnende som en brummende Humlebi:

God Nat, god Nat.
Nu drømmer jeg om min Skat -

blev afbrudt, ligesom han var ved Udgangen af Byen, af Vægter og Tøffelmager Jensen, som sagde :
- Det var Ret, Hr. Borch, den er jeg med paa . . . Borch havde Lyst til at sige "Hold Kæft", men han gjorde det ikke.

IV.

Købmand Peter Alslev havde i sin Tid haft en af Byens største Forretninger - en af de i de Tider sædvanlige kombinerede Forretninger: al Slags Købmandshandel og Landbrug, 16 Brænderi - han havde fulgt Tidens Krav og bygget Dampbrænderi - og Stundefedning.

Han døde i sin bedste Alder, nogle og fyrretyve Aar gammel, før Næringsloven af 1857. Hans Forretning var blomstrende, men der stak ikke faa Penge i den, thi Alslev havde bygget meget.

Kun faa Aar efter hans Død maatte Enken bortforpagte det hele, enten det nu skyldtes daarlig Bestyrelse eller dalende Konjunkturer. Dog gav den Købmand, der overtog det hele, en saa anstændig Aarepenge, at hun og hendes eneste Datter Johanne kunde leve pænt og ordentlig. De maatte drive Økonomi, men egentlig smaat eller knapt var det ikke.

Madam Alslev . . . man kaldte hende endnu "Madam" af gammel Vane, mens man havde kaldt hendes Datter "Frøken", fra hun blev voksen - var en vel oplært Kvinde efter de Tidens Vilkaar. Hun var en Præstedatter fra Byens Omegn, var tidlig bleven forældreløs og maatte tjene sit Brød. Hun var Medhjælper hos en gammel tysk Dame, der holdt Byens eneste Pigeinstitut, da den alt da etablerede og fremblomstrende Købmand Peter Alslev friede til hende i en Kane efter et Formiddagsbal i Nabobyens Gæstgivergaard efter en animeret Frokost Denne Frokost og dette Bal havde været Kanefartens Maal, Peter Alslev havde været flot med Champagne, blev erotisk, og, da han kørte Jomfru Malvina Ørbech hjem ad den isfunklende Landevej, friede han og fik Ja.

Ganske rolig, resigneret, men uden at det egentlig smertede at resignere, tagende det hele som en Naturnødvendighed, gled den unge Kone over fra boglig og pædagogisk Syssel til Arbejde i Køkken og Kælder, i Strygestue og Vaskerhus, i Bryggers og Mælkestue. Livet gled jævnt, som Kanen havde gledet langs den glatte, brede Chaussée paa deres Forlovelsesdag. Manden var skikkelig og flittig, beundrede sin dannede Hustru, som var saa sikker i Retskrivningen af de fremmede Ord, som skulde bruges i Handelsbreve.

Peter Alslev var en beskeden Mand, men han havde sin ejendommelige, stille Stolthed. Medens et Par af hans Kollegaer, som vare jævnstillede med ham i Formuesomstændigheder, "higede opad" til Omgang med Byens Embedsmænd og Omegnens tyske Herregaardsforpagtere, holdt Peter Alslev sig paa sit eget og gjorde ikke Stads af andre end af sine Kunder.

Han døde af Lungebetændelse. Man mente, at han havde 17 forkølet sig ved i de kolde Efteraarsdage at

færdes i sin nye, under Bygning værende Studestald, hvor Vind og Slud strøg rundt om og imellem det rejste Bindingsværks Bjælker.

Hans eneste Barn, Johanne, var lige konfirmeret, da han døde. Hun havde ikke set stort til sin Fader, thi han færdedes ude i sine mange Forretningslokaler og paa sin Mark; naar han var i Stuen, var han god og venlig, men gerne træt. Frokosten blev bragt ham "smurt" ud i Butiken. Naar han havde spist til Middag, tog han sig en Lur, gik saa straks til sit Arbejde; naar han sad med den tændte Pibe i Sofaen efter Aftensbordet, faldt han i Søvn, inden han gik i Seng.

En af Grundene, hvorfor han ikke synderlig omgikkes sine Standsfæller, Byens Købmænd, udtrykte han saaledes :
- Min Kone med sin Dannelse kan virkelig ikke finde sig i de Madamers Konversation om Tjenestepiger . . . og al Slags kedeligt Tøjeri.

Han tænkte ikke paa, at hun ikke hørte stort andet i Hjemmet. Han gav hende 25 Daler om Aaret til at købe Bøger for, og Dagligstuens Bogskab med Glasdørene var meget pænt forsynet med Værker lige fra Holberg til Chr. Winther der var endog nogle tyske Værker: Goethes og Schillers, nogle franske: Madame de Staëls "Corinna", et Par Digtsamlinger af Victor Hugo, Alfred de Vignys Cinq-Mars og Mérimées Colomba.

Han tænkte ikke paa, at den Flothed var unyttig; thi hvor skulde Madam Alslev faa Tid til at læse eller vedligeholde sine Sprogkundskaber, som endda aldrig havde været synderlig grundige? Hun havde sikkert glemt sin Smule Fransk og Tysk, da hun havde været Provinskøbmandskone i 10 Aar.

Men Peter Alslev undlod aldrig, naar Folk fra Byen, mindst naar københavnske Handelsrejsende var tilstede i hans Dagligstue, at trække Lejligheden ved Haarene for at gøre dem opmærksomme paa sin Kones "Bibliothek".

Han glemte ikke, hvad han havde hørt sin Fætter, en Adjunkt ved Latinskolen i Nabobyen, kalde de "ideelle Interesser", et Udtryk, som Peter Alslev gemte i en saa tro Hukommelse, at han mindedes det paa sit Dødsleje. Han bad sin Hustru at tage en Konvolut frem ud af en skjult Skuffe i det gamle Chatol.

Han stønnede med sin af Sygdommen brudte Stemme under et asthmatisk Aandedræt :
- Kære Malvina . . . jeg har forsømt dine ideelle Interesser 18 . . . det bebrejder jeg mig nu . . . men Du har altid været saa god . . . og, hvis jeg skal væk . . . græd ikke . . . det er jo ikke sagt . . . at jeg skal væk . . . saa ligger der 500 Rigsdaler . . . det . . . det . . . er til Johanne . . . at hun kan komme til København og . . . og fortsætte sine "ideelle Interesser" . . . og ikke skal blive afbrudt i dem . . . saadan som Du er bleven.

Det skete, som han havde bestemt. To Aar plejede Johanne Alslev sine ideelle Interesser i Hovedstadens mest renommerede Dannelsesanstalt for unge Piger.

Da hun var letnem ligesom begge Forældrene, lærte hun en Del uden stor Anstrængelse, kom hjem stærk, sund, glad og meget smuk.

Da fór hun fra Bal til Bal, fra Selskab til Selskab, stille glad, øjentindrende, sortbrynet, kunde ogsaa, ganske naivt, tage Alvorsminen paa, naar hun havde til Kavaller en studeret Mand, som talte med hende om Literatur, Theater og Kunst.

Moderen gjorde til Gengæld mange unge Selskaber og var lige saa stolt af sin Datter Johanne, som hendes salig Mand havde været af sin Hustru Malvina.

Saa var det, alt mens Tingene gik deres glade Gang, at det kom op for Dagslyset, at den hellige Grav ikke var vel forvaret, at Madam Alslev maatte forpagte Forretning og Jord bort, at der maatte tages Reb i Sejlene, at der maatte føres et stille Liv i Huset.

Det gjorde hende lidt ondt for Johannes Skyld; selv var hun, uden at ville tilstaa det for sig selv, inderst inde glad over at faa Ro.

Der sad nu hun og hendes Datter i den rummelige, men lave Stue de lange Vinteraftener under buldrende Kakkellovsild og venlig-klart lysende Lampeflamme - Moderen i Sofaen, hæklende, strikkende, syende, Datteren paa en Stol, læsende højt for Mama de fleste Bøger, som kom ud. Thi Læsetasken - det var den sidste Luksus, som Fru Alslev vilde nægte sig. Nu, det var jo ogsaa kun 5 Daler om Aaret.

Fru Malvina Alslev i sin baandbesatte Kappe, køn endnu med sit lille Ansigt med de venlig-nysgerrige Øjne, med de smaa Hænder, som var blevne lidt haarde og tørre af at tage fat, sad og glædede sig over Bøgernes opdigtede Verden. Hun var en mild Kritiker, syntes godt om alt, hvad der bødes hende fra den Kant, græd og lo frisk som en ung Pige.

Hun og Johanne følte sig efterhaanden omtrent som jævnaldrende.

Fru Alslev var ogsaa glad, naar Johanne blev inviteret til Bal eller Selskab. En Dalers-Penge havde hun altid til overs til Entréen til de offentlige Baller. Hun og Johanne syede i Fællesskab Balkjolerne, begge havde de Sans for smukke Farver i Stofferne, for at arrangere Blomster til Haaret og til Bryst- eller Haandbuketter.

Naar der kom lange Mellemløb mellem Baller og Fester, og Johanne ikke behøvede at sove langt op paa Dagen, men kunde staa op klokken syv om Morgenen, saa tog Moderen Timer i Tysk og Fransk hos Johanne.

Med den største Tro paa Videnskabens Betydning lod Fru Malvina Alslev sig eksaminere af sin Datter i de franske, tyske og engelske Verber efter Borrings, Peder Hjorts og Mariboers Grammatik. Men det blev ved Formlæren. De naaede aldrig til at læse Bøger sammen - det var det fjærne Maal, som Fru Alslev satte sig. - Men Propylæerne, der førte til Templerne paa de fremmede Literaturers Akropolis, var lange og stejle. At man kunde gaa Genveje, anede hverken Fru Malvina eller Frøken Johanne.

"Faire, faisant, fait, je fais, je fis".
"Ich thue, ich that, ich habe gethan".
"I do, I did, I have done",

gennemkonjugerede i Tempora og Modi, lød i Morgentimerne, fra Johanne stod op, til Frokosten blev serveret Kl. 10. De to kvindelige studerende sled stadig i Verberne.

De disputerede venlig, om Subjonctif var det samme som Konjunktiv, hvad Moderen ikke rigtig vilde indrømme Datterens Ret til at paastaa, hvorimod hun nok vilde indrømme, at "Ich würde thun" var det samme som "*Je ferais*" Johanne kunde virre lidt utaalmodig med sit haarfagre lille Hoved, naar hun fandt Mo'r Malvina lidt tungnem. Naar Moderen opdagede det, smilte hun vemodig-venlig. Saa lo Johanne, rejste sig, lagde sig ned paa Skamlen foran Moderen og kælede for hende.

Fru Alslev var stadig stille-glad over, at hun og Johanne kunde dyrke de "ideelle Interesser" sammen under venlig Diskussion.

Johanne havde haft adskillige Barndomsbeundrere af Mandkønnet . . eller Drengeskønnet, for alt som Barn var hun Byens 20 smukkeste Pige. Men de spredtes ad for alle Vinde kort efter, at de var konfirmerede.

Kun Andreas Borch, som laa paa Distrikt efter et kort Ophold i København for at tage Præliminærexamen, og Karl Hellmann, der, mens han var Gymnasiast, jævnlig kom til sin Fødeby og nu, efter at han var bleven Student, tilbragte de lange Universitetsferier hos sin Tante, var de to levende Fortsættelser af hendes Barndom. Hun kunde ikke huske den Tid, hun ikke havde kendt dem. Det var hendes Kammerater.

De havde naturligvis været Du's med hende begge to. Men, da hun kom hjem fra Dannelsesanstalten i København, havde hun paa en let Maade betydet dem, at det ikke gik an, idet hun havde sagt "De" til dem, før de fik Tid til at sige "Du" til hende. Saa gik det videre med "De".

V.

Det var midt i Juleugen. Der faldt en Søndag midt imellem Jul og Nytaar.

Johanne havde været i Kirke med sin Moder tre Gange i Juleugen: til "liturgisk" Gudstjeneste Juleaften, mens Grøden blev kogt, Gaasen stegt og Æbleskiverne bagte hjemme; første Juledags Morgen til "Froprædiken" under tusinde bleggule Stearinlysflammer, der osede op under Spidsbuernes røde Ribber, havde drukket dejlig stærk Kaffe og spist frisk, fed Julekage med sin Moder, da de kom hjem, ved Lys, mens Sneen faldt tyndt og dunet ude i den mørke Vintermorgen; endelig anden Juledag havde hun hørt Kateketen prædike til "Aftensang".

Hun holdt mere af at høre Kateketen end Provsten. Hun fandt, der var mere Alvor i Kateketen, mere positiv Kristendom.

Hendes Moder foretrak Provsten. Hun fandt, at han var mildere; hans Ord lød mere menneskelig, "og, hvad saa end de nyere Theologer siger, Johanne, om det, at man ikke skal gestikulere og deklamere, saa paastaar jeg, at en køn Stemme og passende Gestus kan virke meget paa Tilhørerne . . . for de er jo dog Mennesker . . . og ingen faar mig til at tro, at Religionen er indstiftet for Engle alene".

Johanne havde ikke læst Søren Kierkegaard, kun et fjærnt, saare formildet Ekko af hans Dommedagstorden var naaet til hende. Provsten var hende for meget en Fløjels-Præst, Kateketen var strængere, vist "mere i Retning af Idealet".

Lørdag Nat var det, at Kammerjunkeren Gravenhorst havde holdt sit flotte Bal. Der var den Gang saa liden Pietisme i Atmosfæren, at ikke en Kat i Byen havde fundet paa at forarge sig derover, saa lidt som Værten og Værtinden, den fødte og orthodoxe opdragne Baronesse, havde tænkt paa, at det kunde forarge nogen. Hvem tænkte desuden paa en Helligdag, som dumpede saa umærkelig ned i al denne Festrigdom? En Søndag mellem Jul og Nytaar!

Søndag Morgen vaagnede Fru Alslev paa sædvanlig Tid, Klokken seks, uagtet hun havde siddet oppe til Klokken over to for at modtage sin Datter med varm Kaffe og Søsterkage, for at hjælpe hende af Baltoiletet, for at faa hendes Godnatkys og høre en Smule nyt fra den nye Borgmesters Bal.

Aldrig havde hun efter noget Bal set Johanne saa smuk, saa "animeret", saa glad. Selv var Fru Alslev bleven saa glad over, at Johanne havde danset mest med Andreas Borch og Karl Hellmann, de gamle Venner fra Barndommen. Bare hun maatte blive forlovet med en af dem . . . efter sit eget frie Valg mellem dem!

Fru Alslev vaagnede altsaa efter de faa Timers Søvn, lod sin Mands gamle Guld-Repeteruhr angive hende Klokkeslettet . . .

Jo, Klokken var seks . . . godt og vel seks.

Hun lyttede. Der lød et dæmpet, dybt regelmæssigt Aandedræt i det tavse, bælgmørke Rum. En uforstyrret Rhythme, den Takt, hvori den sover, som har et sundt, ungt Legeme og en god Samvittighed.

Fru Alslev forsøgte paa at sove videre, men det kunde hun ikke. Mange Aars Vane bragte hende til at vaagne bestemt paa den Tid.

Med stor Forsigtighed tændte hun Lys, stod op, klædte sig lydløst paa, standsede for at lytte til sin Datters Aandedræt, var mere end én Gang fristet til at kysse denne røde, paa Klem staaende Mund, som sendte en lille fin Røg ud i Sovekamrets Rum, kysse den varme Kind, samle Haaret, som strømmede ned 22 ad den ene Side paa Hovedpuden, putte den lille hvide Haand og Arm, som havde listet sig op over Dynen og havde fordybet sig i Haaret, ned i Varmen igen. Men hun nænnede ikke at gøre det. Det var Synd at vække Barnet.

Hun gav sig saa til at pusle i Stue og Køkken. Naar Johanne vaagnede, skulde hun have en Kop rigtig stærk og varm Kaffe med æggerig, dejlig "pibet" Søsterkage til.

Det buldrede allerede baade i Dagligstuens og Sovekammerets Kakkelovne. Paa det runde Divanbord i Dagligstuen knejsede Moderatørlampen med sin grønne Skærm. Dejlig varmt var der i begge Stuer. De duftede af rigtig god Kaffe.

Hvad mon Klokken var? Halv ni . . . og det var mørkt endnu. Det var egentlig urimeligt at brænde Lys saa langt op paa Dagen. Men . . . hvad kunde Fru Alslev gøre ved, at Sollyset havde saa svært ved at komme til sin Ret? Og endelig . . . det var jo den hellige Juletid. Naar skulde man have Lov til at lave det lidt lyst og lunt, hvis det ikke skulde være i denne hellige og gode Tid?

Johanne sov, hørte hendes Moder. Lampen skulde virkelig brænde og Gardinerne blive ved at være nedrullede, saa Johanne kunde drikke Kaffe ved Lys. Det var saa morsomt at drikke Kaffe ved Lys om Morgen.

Fru Alslev vilde tage en Bog og give sig til at læse. Hun aabnede det pæne Bogskab. Fru Gyllembourg . . . ja ... det kunde være morsomt . . .

Ding, dang, ding, dang!

Ud over By og Egn, vidt gennem Luften, hen over Sne paa Gader og Marker, over Is paa Søer og Damme klang Klokkerne paa samme Tid, som Vinter-Morgenrøden tændtes, bleggul, blegrød paa Jorden, med Karmoisin og Guld i sagte svævende Skyer paa Himlen.

Fru Alslev anede dunkelt, hvad der maatte gaa for sig, og hvad der gik for sig ude over Byen.

Erindringer fra gamle Dage, fra hendes Ophold paa Landet, dukkede op.

Nej, ikke Fru Gyllembourg i de københavnske Stuer! Hellere en Salmebog.

Hun famlede efter en saadan Bog. Skulde det være den gamle "evangelisk-kristelige" eller "Roskilde Konvents" nye?

Et Barn er født i Bethlehem - Bethlehem,
thi glæder sig Jerusalem. - Halleluja! Halleluja!

23

Hun kom til at smile. Hun mindedes de snøvlende Stemmer i Stolestaderne, Degnens Smørtenor, Præstens falske Toner i Messerecitativet.

Hun blev vred paa sig selv, fordi hun ikke kunde blive fri for de forstyrrende Minder fra Gudstjenestens Komik i den lille Landsbykirke.

Sagte nynnede hun Salmerne, sang ikke, for saa kunde hun blive lige saa latterlig som Præsten og Degnen.

Klokkerne klang.

. . . Jul, Jul, Jul! ... Jo, det var Søndag i Dag.

- Johanne, Johanne! Min egen Pige! Nu skal vi staa op. Nu skal vi i Kirke.

Saaledes raabte hun . . . eller troede hun at raabe ind gennem Døren til Sovekamret.

Johannes hvide, lange Haand hang ned langs Sengens Side. Fru Malvina Alslev trykkede et Kys paa den og hviskede ind i hendes Øre :

- Vi skal i Kirke, Johanne!

- Ja ... ja ... ja ... Moder! svarede Datteren, strakte sig, mens hun vendte sig i Sengen og gabede pænt, diskret.

- Det er Søndag, min Pige!

- Ja, Moder . . . Nej . . . det er det ikke.

- Kan Du høre Klokkerne, Johanne?

- Ne-nej . . . Lad mig sove! Jeg er saa træt. Fru Alslev sukkede.

- Saa sov, mit Barn! . . . Men Klokken er halv ti.

- Saa kan vi gaa til Aftensang, mumlede Johanne.

- Det har Du Ret i. Det kan vi. Saa præker Kateketen jo.

- Aa - ja . . . Det gør han vel.

Nu var det latterligt at brænde Lys mere, tænkte Fru Alslev.

Oljen kostede Penge. Fru Alslev fik pludselig husmoderlige, økonomiske Følelser midt i den hellige Juletid. Hun sukkede, rullede op for Vinduerne.

Hun tog nu et Bind af Mynsters "Betragtninger" ud af sit Bogskab og læste en af Betragtningerne med stor Andagt, gennemgik samvittighedsfuldt Stilens indviklede Sætninger, var glad over, at hun fuldstændig havde forstaaet, hvad hun havde læst, at hun med en Passer i sin Tanke havde sammenholdt de langt rækkende Perioder fra Begyndelsen til Enden.

Det sneede med dunede, dovent faldende Fnug. Samtidig skinnede en bleg Sol.

24

- Gud, hvor det er kønt! Gud er lige god i alle Aarstider, tænkte Fru Malvina Alslev . . .

Men Johanne! Hun sover endnu.

Klokkeklangen svirrede gennem Luften i tonende Bølger.

Fru Alslev rejste sig. Fra Vinduet kunde hun se Vellydsbringerne: Klokken og Knevlen taktfast svinge Klengen ud fra det høje Kirketaarns for Verdens fire Vinde vidt aabne Lydhuller.

Fru Alslev havde elsket de Klokker, saa længe hun havde boet i Købstaden.

Naar hun skulde "vrøvle" med Bønderkonerne i hendes Mands Tid, naar hun fandt, at Livets "Prosa" aad hendes Ungdoms "Poesi" op, saa havde Klokkeren højt oppe i Taarnet, hvad enten den ringede tolv eller syv, været hendes Trøst og hendes Maner.

Hun glemte sin Bog. Den faldt fra hendes Skød ned paa Gulvet, alt mens hun lyttede til Klokkerne, der først ringede og saa kimedede bag efter. De tav brat.

Hvad nu?

En langt tyndere, spædere, lystigere klingende Klokke lød.

Fru Alslev hørte noget skure sagte mod Brøstenene gennem den bløde Sne.

Et Knald! En Rysten af Klokker. En snøftende Hest . . .

Hvad er det?

En kraftig dyb Røst lød ude fra Gaden :

- Frøken Alslev! Vil De køre i Kane? Det er godt efter et Bal . . . *Frøken Alslev!* . . . *Frøken Johanne Alslev!*

Saa et Knald og en Vrinsken og Klang af rystende spæde Knevler i smaa dirrende verdslige Klokker.

Jo, der holdt en Kane derude. Hesten stampede og skrabede mod Jorden som en Hane. Alt imens rystede den Sølvbjælderne paa Klokkespillet, der skinnede snebesat, som en kæmpemæssig Liljekonval.

Bag paa Kanen, paa et Bræt stod en Mand i Pelshue, Kørepels og Pelsstøvler. Sne og Rim sad i hans Skæg.

- Aa . . . Det er den unge Borch. Herre Gud! Skal han nu have Johanne ud! ... At de unge Herrer altid skal bruge Kaner . . . til . . . naa ja, ja!

Lidt vrissende gik Fru Alslev ind i Sovekamret.

Endnu laa Johanne med Hænderne sammenslyngede om sit Nakkehaar.

- Barn . . . Du ligger her og sover til langt op paa Dagen. 25 Det er for galt! Det er for galt, Johanne. Og nu holder den unge Borch uden for med sin Faders, Justitsraadens Kane . . . og ...

Johanne rejste sig paa Hug.

- Er han med en Kane . . . Borch? Hvad? Aa, sig til ham, at jeg skal være færdig . . . paa . . . tyve . . . fem og tyve Minuter.

Hun talte endnu, efter at hun var sprunget ud af Sengen, havde sat de smaa rosenrøde nøgne Fødder i de fjerbesatte Pampusser og drevet en kraftig Svamp fuld af koldt Vand mod sit Ansigt, staaende foran Servanten, demonstrerende med den nøgne hvide Arm. Noget mørkt noget tonede frem i Hulingen under Armens livlige Bevægelse.

Moderen sagde :

- Dæk Dig lidt til! Husk paa, der holder en ung Herre ude paa Gaden!

- Kan han se mig, spurgte Johanne og lo. Nu bliver Du altfor dydig, Moder . . . Men sig til Borch, at han kan køre en lille Omgang alene . . . paa en halv Time . . . saa kan jeg baade være klædt paa og ... saa har vi drukket vor Kaffe . . . Moder. (Her vendte Johanne sig, mens Vandet rislede ned ad hendes nøgne, gulhvide Hals, helt ned paa det marmorhvide højt siddende, spidse og faste Bryst, indtil to Rosenknopper fangede Dugdraaberne.)

Det er ogsaa et farligt Pjaskeri med Dig, Johanne!

Fru Alslev gav sin Datter et lille Klask paa den kolde, vaade Ryg, gik ind i Dagligstuen, lindede paa Vinduet - dog ikke førend at have skjult sit Hoveds og sin Overkrops Negligé i et uldent Shawl :

- Johanne er lige staaet op, Hr. Borch! Om en halv Time . . .

- Mo'r - Mo'r! Lød Johannes Røst bag Spisestuedøren. Du kan sige til Borch, at . . .

- Men Barn - kom dog ikke herind . . .

- Nej, hvor kan det falde Dig ind?

Fru Alslev blev ræd for, at et Glimt af Johannes utilslørede Yndigheder skulde gennemskinne Døren . . . eller ogsaa for, at hun skulde forkøle sig, at hun raabte :

- Men sødeste Barn . . . bliv inde! . . . Hr. Borch - Hr. Borch!

26

Kanen, som allerede var svunget halvt om, standsede, ved et Ryk i Tømmen.

- Aa . . . Hr. Borch . . . Jeg skulde sige Dem . . . Johanne . . . bliv inde . . . raab gennem Døren til mig!

- Sig til Borch, at han kan køre hen og hente Hellmann! Der er jo Plads til to bag paa Kanen.

Fru Alslev fandt, at det var en udmærket Idé af Johanne. En ung Pige er i en anstændigere Situation, naar hun er sammen med to, end naar hun er med én Herre. Hun meddelte straks Borch gennem Vinduet sin Datters Besked.

Andreas Borch littede paa Pelshuen, svingede rask om, men sagde ved sig selv :

- Saa, for Fanden! Helst havde jeg været ene.

Men han lystrede Ordre. En god halv Time efter holdt Kanen paa samme Sted, hvor vi først saa den. Nu stod der to bag paa: Andreas Borch og Karl Hellmann.

Den sidste havde ingen Pels. Han stod og holdt sig ved Agesædets Rygstød, frysende om Benene gennem de sorte Benklæder under den korte Vinterpaletot, om Hænderne gennem de brune Skindhandsker. Han skottede op til Vennen med det rimpudrede Skæg. Sne og Rim foragtede at inklade sig med hans blonde Antydning af en Moustache.

Johanne kom hoppende ud med lodne Støvler, sort Fløjelshat, Figurkaabe, stor Boa om Halsen. Moderen raabte gennem Døren :

- Her er Din gamle Kaabe, Johanne!

- Der er Fodpose i Kanen, Fru Alslev!

Og Kanen fløj afsted, højt klingende, mens Sneklumper slog dumpt mod dens Svejf, og Piskens Knald smældede som smaa Pistolskud.

VI.

Ud i Granskoven, i den store Granskov lidt fra Byen fór Kanen som en kraftig roet Baad paa stille Vand.

Det var hørt op med at sne. Solen skinnede med al den Magt, den raadede over paa en Vinterdag.

27

Bleggule og blegblaa laa Markerne med de fine Snefolder, saa bløde som i en Tylls Balkjole.

Snart et pudret Hoved af en ung Gran, snart en højt knejsende Fyr som en Kandelaber. Dér hang Istapper højt oppe som Dupperne paa en venetiansk Lysekroner, staa graa i Kærnen, med let Spil af lyst rødt og gult mod Solsiden.

Det var stille Frost. Ikke en Vind bevægede den lydløse Skov. Kun Klokkerne klang tyndt, kun Kanemederne skurede blødt, naar de fangedes af Hjulsporene i den linde Sne.

Mildt smilende ud i Vinterluften fra Sædet i Kanen, som vel havde kunnet rumme to, bredte Johanne sig i Sædet, nydende Fodposens Varme, den strygende Fart, de smykkede Træer, de fine, skære Farver over Landskabet, den klingre Lyd fra Hesteryggen, samlende det altsammen i en fælles stille Strøm af ung Sundhedsfølelse, tryk mellem Barndomsvennerne der bag paa, let beruset af Minder fra den forrige Aftens Bal, der vuggede hende med dæmpet Efterklang af Musiken af Strygerne og Træblæserne.

De to unge Mænd stod stadig bøjet imod hende - Andreas Borch mod hendes højre, Karl Hellmann mod hendes venstre Kind, stundom saa nær, at de mærkede Duften af den unge, svagt bedunede Hud, mens deres Blikke stjaalent gled ned, hvor Pelskaaben højnedes af Brystets muntre Hvælving.

Det flammede inden i dem. Stundom mødtes deres Øjne bag ved Johanne, naar de var trætte af den

forover bøjede Stilling.

Men Flammen dæmpedes af en god, dansk Opdragelse, af naturlig dansk Frygtsomhed, af den danske Frostvejrsluft, af dansk Frygt for at blive grinagtig.

Snart talte den ene, snart den anden. Vist er det, at der ingen Flamme slog ud af deres Ord. Thi de talte til Johanne om de ligegyldigste Ting af Verden: om Ballet, om Bynyt, om Artilleriløjtnanten, som de var enige om at finde lapset, om Udsigten til flere Julebatter, mens Klokkeren sang sin tynde satiriske Vise over indadvendt Pathos og indeklemte Længsel, mens Kanesvejfet bølgede spodsk med raslende Folder, mens Sne og Sol smaat lo hinanden i Møde, enige om at more sig godmodig over de to bange Elskere der bag paa Kanetæppet.

Og Johanne mærkede ogsaa nok noget indvendigt. Men hun gjorde sig ikke Regnskab for, om det brune Skæg til højre, der blev graat af ihængende Rim, eller den smalle bedunede Overlæbe til venstre var hende kærest, vejrede vel fagre Ord liggende bag al den dagligdags Veltalenhed, der brusede imod hende fra 28 begge Sider, snart fra højre, snart fra venstre, snart fra begge Sider paa en Gang.

Det var, som der snart blev sunget venligt og godt for hende, snart i Bas fra højre, snart i Tenor fra venstre, snart samlede det hele sig til en køn Duet til hendes Ære.

Det var en Gentagelse fra Gaarsnattens Bal. Da hun et Øjeblik samme Morgen, før hun sov ind, og det varede ikke længe det Øjeblik, havde holdt en kort Minderevue, havde hun ment, at han med Guldbandeloret var den flotteste Balherre, Andreas Borch den smukkeste, Karl Hellmann den intelligenteste. Han med Guldbandeloret for forbi bende som et flygtigt, aldrig genkommende Solblink paa hendes Vej, en fremmed Tilværelse, som havde hun mødt en fransk Marquis. Andreas Borch dansede saa godt, Karl Hellmann saa daarlig, men saa havde Karl Hellmann citeret:

Komm meine Liebste, komm lass uns wandeln!
Wandeln der Liebe ist himmlischer Tanz,

fortalt, at Linjerne var af Goethe. Saa, da Johanne tog fra Ballet, var Vægtsskaalen i hendes Sind sænket en Smule ned til Fordel for Studenten.

Nu under Kaneturen stod Skaalene lige højt, Tungen aldeles ubevægelig.

Pludselig røg et forvovent Indfald op i Andreas Borch . . . et drilsk, et kaadt Indfald.

- Skal vi vælte? sagde han . . . det er helt blødt overalt.

- Ja ... jo ... jo, sagde Johanne og klappede i Hænderne, saa Handskerne klaskede højt og skarpt som et let Piskesmæld. Det vilde være rædsomt morsomt.

- Ja, men Karl Hellmann er bange for at vælte, sagde Forstmanden.

- Gu' er jeg ej.

- Gu' er Du saa. Siden Du væltede som Dreng, da Du skulde køre til vor Latinskoleby efter Juleferien, op i en Snedrive og brækkede Kravebenet - saa maa Du indrømme, at Du er køreangst.

- Aa, Vrøvl . . . Vælt Du bare med Kanen!

- Frøken Johanne . . . skal jeg køre Kanen op i den Stenbunke der . . . saa falder vi lige ned i den bløde Sne i Grøften.

- Er De gal, Borch, det er da ikke Deres Alvor, sagde hun, 29 vendte sig om med et alvorligt, spændt Ansigt og greb hans venstre Arm, som holdt Tøjlerne.

Han var Uge ved at frigøre sig for Trykket af hendes Arm og udføre sin diminutive Fortvivlelshandling. Men han tog sig i det, sugede Is af sit Overskæg og sagde :

- Vær ikke bange, Frøken! . . . det vilde være Synd for Karl Hellmanns Skyld. For jeg forsikrer Dem, han er alligevel køreangst.

- Giv mig Tømmerne, Dit Sludrehoved! . . . saa skal Du se.

- Ja, saa vælter vi s'gu af os selv.

Andreas Borch blev glad, da Frøken Johanne lo og spurgte :

- Kan De hverken ride eller køre, Hellmann?

Karl Hellmann svarede ikke. Han var forstemt fra det Øjeblik af. "Løftelsen" gik fra ham. Han tav stille, mens Andreas Borch udelukkende havde Ordet. Jo mere han og Johanne talte og lo sammen, desto mere snørede hans Hjærte sig sammen. Tæt omhyllet i Tungtsindets Taage kom han tilbage til Byen, afslog Fru Alslevs Indbydelse at komme ind og spise Frokost, medens Forstmanden tog imod den.

Studenten drev op ad Gaden alene, sort i Sind, med afmægtig, evneløs Lyst til at gøre et eller andet ondt . . . en Mørkets Gerning.

VII.

Karl Hellmann drev ned til det lille Hus, der havde været hans Hjem i hans Fødeby siden hans Faders Død for et Par Aar siden. Sin Moder havde han aldrig kendt. Men hans Moster, Frøken Aurelia Fahlgren, hans Gudmoder, havde taget sig af ham og skaffet ham et Hjem.

Hun var Datter af en høj Embedsmand i København, der var død som Departementschef i Finansministeriet med Titel af Konferensraad. Han havde i sin Tid skaffet sin Svigersøn, Karl Hellmanns Fader, der var Fuldmægtig i samme Ministerium, en gammel Cand. phil., Pladsen som Toldkasserer. Konferensraad Fahlgren havde ingen Sønner, kun to Døtre. Den ældste var Aurelia. Konferensraaden var sikker paa, at hun aldrig blev gift. 30 Hans Rang gav ham Ret til at købe hende ind i et "Jomfrukloster" i Jylland, hvor kun faa Konventualinder kunde bo, men mange nyde "Hæving".

Lidt Penge havde han ogsaa efterladt Døtrene. Karl Hellmanns Fader havde længst spist sin tidlig afdøde Hustrus lille Kapital op. Da Søsteren døde, bestyrede Frøken Aurelia sin Svogers Hus. Da saa han døde, var hun en Dame paa henvend halvtreds, men endnu stod 8 Konventualinder, som nød "Hæving" fra Klostret, forud for hende, inden hun kunde faa Bolig i samme Kloster.

Dels af Selvopholdelsesdrift, dels af Forargelse over sin letsindige Svoger, som var "jagt-, selskabs- og l'hombregal", som indlod sig med Omegnens Forpagtere og Herremænd i slig Sport og døde af Apopleksi paa en af Omegnens Herregaarde med "fem Matadorer" i Haanden, havde hun værnet om sin lille Kapital. Hun havde endog gjort den frugtbringende, mens Købmand Peter Alslev levede, havde sammen med ham tjent nogle Penge, var klog nok til at trække alt ud af hans Forretning, da han var død, havde købt Huset af sin Svogers Bo, lejet Halvdelen af Stueetagen ud til en pensioneret stokdøv Postmesterenke, brugte selv den halve Stueetage og Værelset paa Kvisten, sad der og slog sig pænt igennem, afventende den Stund, da Klosterets Døre aabnedes for hende.

Det var en Dame af diminutive Dimensioner; hvad Længde angaar, ikke stort mere end et Par Alen høj. Skæbnen havde tilmed begavet hende med en kedelig flad lille Næse, en noget slap, farveløs Hud, en Vorte midt paa Hagen med et Fipskæg, bestaaende af en fire fem, temmelig lange Haar. Hun havde ganske vist kønne, store blaa Øjne, et rigt guldblondt Haar, som hun friserede med lange snørklede Hængekrøller paa hver Side Tindingerne. Disse Hængekrøller naaede omtrent til Skuldrene og dækkede den korte Hals.

Aldrig havde nogen Mand nærmet sig hende med Antydning af at finde Behag i hende. Mens hun var ung og kom paa Baller i København, havde hun altid "siddet over", lige til hendes Søster blev forlovet med Fuldmægtig Hellmann, hendes Faders underordnede. Da havde han ofret hende en Dans paa hvert Bal, men Frøken Aurelia var klog nok til at se, at det var Hoveritjeneste fra hans Side.

Tidlig indsaa hun - eller snarere anede - at hun var lagt an paa at "sidde over" hele Livet igennem.

Men saa rejste en Slags Trods sig i hende. I de Forhold og 31 i den Tid, hvori hun levede, kunde hun ikke slaa ind paa en Virksomhed som en Mands . . . ja Guvernante! Men det kunde dog en Datter af en Konferensraad ikke være bekendt at blive: desuden havde boglig Lærdom aldrig tiltrukket Frøken Aurelia Fahlgren. Hendes Skolelærdom bed ikke stort paa hende. Hendes Haandskrift lignede levende Rejer, var fuld af Klatter og Krøller. Mysterier som Forskellen mellem *kunde* og *kunne*, *skulde* og *skulle*, *vilde* og *ville* naaede hun aldrig at blive indviet i.

Hendes Trods fik et komisk Udslag. Dette lillebitte Kvindemenneske lagde sig et mandhaftigt, næsten raat Væsen, mandfolkeagtige Talemaader til . . . ja tilstræbte en brutal Korporalstone i sit Talesæt, sagde: "Sludder", "s'gu", "hold Mund" osv. Kun i alt vedrørende det kønslige var hun stræng som en ægte Vestalinde. Kom nogen med Antydninger til hende i den Retning, nogen, der af hendes øvrige frie Udtryksmaade sluttede, at hun kunde taale en Drøjhed af saadan Art, saa fik han en Drøjhed igen i Form af "Gris" eller sligt.

Ofte paastod hun, at alle Mandfolk var nogle Svin . . . alle uden Undtagelse.

Hun elskede sin Søstersøn. Da hans Fader var død, sagde hun med taarefyldte Øjne :
- Hvad kan det hjælpe, at Du tuder, Din dumme Hvalp? Det kan Du jo overlade til et gammelt fjollet Fruentimmer som mig. - Føj . . . Er Du et Mandfolk? . . . Er Du bange for at tage fat og tjene noget til Brødet? Rugbrød, Smør og Ost skal Du faa at æde, saa længe jeg lever. Og saa kan Du da ikke dø af Sult, Din Flæbeunge!

Det blev sagt med en spæd Røst som en pippende Spurvs, hvad der gjorde de forceret grove Udtryk end mere barokke. Studenten kom til at le med Taarer i Øjnene.

Frøken Aurelia var jævnlige gnaven. Naar Karl Hellmann kom til hende i Ferierne, kunde han hverken gaa eller staa Tanten til Pas. Han havde sit lille Værelse oppe paa Kvisten; hun selv boede og sov i Stueetagen. Naar han kom ned om Morgenen til The, sagde hun noget som :

- Kan den Herre ikke vende sig i Sengen paa en mindre dundrende Manér, hvad? Jeg har ikke faaet Søvn i mine Øjne hele Natten . . . og saa smider Hr. Studenten sine Støvlehæle ned mod Gulvet, naar han trækker dem af . . . Har den Kavaller ikke lært saa meget Fysik eller Naturhistorie eller hvad Pokker det Kram kaldes, at han véd, at andre Mennesker har Nerver? . . .

32

. . . Aa, Du gode Gud . . . Er det moderne i København at smaske, naar man spiser "Hveder". Hvad?

Men, naar han skulde rejse til København, havde Tante Aurelia gerne et Par Femdalersedler tilovers til sin Søstersøn. Hun gav ham dem gerne paa følgende Maade :

- Buk Dig, Dreng, at jeg kan naa Din Næse . . . Den er ikke slet saa grim som Din Faders. Skynd Dig!

Naar saa Søstersønnen adlød hende, masede hun de to Sedler ind mod hans Næse, gav ham et Tryk paa den, saa godt som hendes smaa tørre Hænder med de krogede Fingre evnede det, og sagde :

- Og saa en Begmand i Tilgift, Dreng! Naar han sagde Farvel, blev Tanten siddende i sin Sofa, og hendes sidste Ord var i følgende Stil :

- Pil saa af, Grønært, og kom ikke for sent til Jernbanen! Kommer han drivende tilbage igen, smider jeg ham s'gu ud, det gør jeg.

Naar han var borte, saa fik hun Vand i Øjnene, men sagde til sin Pige :

- Saa, Birthe, saa kan vi da begynde at leve ordentlig, nu da vi er fri for Mandfolkesjov. Et Mandfolk gør mere Vrøvl i et Hus end fire Fruentimmer. Kvistkammeret ser vel ud som et Svinehul?

Birthe svarede :

- Nej, saadan nogle Mandfolk tø'er aldrig deres Ben, inden de gaar ind paa et Gulvtæppe. Man kan ikke holde "Tæppener" rene efter dem.

Birthe var en Bondepige, men hun havde længe tjent hos de fineste Familjer i forskellige Købstæder i Amtet, altid hos Embedsmænd. Medens hendes Frøken havde sænket sit stilistiske Niveau i Talen, havde Birthe højnet sit.

I Dag - Dagen efter Ballet, Kanefartsdagen, sad den lille bitte Frøken Aurelia paa en Forhøjning ved sit Vindue, paa en i Forhold til hendes korte Krop altfor høj Stol, hvorfor en meget høj Skammel var anbragt under hendes Fødder.

Trodsig stak Stumpnæsen ud i Verden, mens Fingrene hidsig trak en tyk Naal gennem et Kanevas paa en Ramme. Det skulde "grundes" med sort Garn. Derpaa skulde Roser og Liljer, Stedmoderblomster og Avrikler broderes til et Pudeovertræk.

Frøken Aurelia havde et helt Lager af saadanne Genstande. Hver af dem havde hun bestemt til en eller anden Veninde fra 33 gamle Dage, naar hun tog fat paa Arbejdet. Men, mens hun gjorde det færdigt, tænkte hun sig saa arrig paa samme gamle Veninde, mindedes, hvor hun havde været falsk eller koket, snerpet eller fræk . . . nej, saa min S'æl, om hun fortjente, at man sled og slæbte for hende - saa blev alle de kulørte Broderisager ophobede i den nederste uhyre Skuffe i den gamle "Sekretær", den, Frøken Aurelia havde arvet efter sin Moder, Konferensraadinden, der dog kun var Etatsraadinde, da hun døde.

Fra sit høje Stade saa hun gennem Vinduesspejlet sin Søstersøn alke gennem Sneen hjemad.

- Birthe, Birthe! raabte hun . . . koger Vandet til Kaffen? Birthe kom ind fra den lille Spisestue ud til Gaarden :

- Fuldstændigen, Frøken! sagde hun.

- Ja, for nu kommer han først, den Gris, To Timer for sent til Frokost.

- Uden at tænke paa, at andre Mennesker kunde føle Trang til at nyde en Genstand paa den anden Side Middag, for Klokken er et.

- Du er et Bondehøvede, Birthe! Maa jeg være fri for at høre Dig ræsonnere over den unge Herre!

- Det prætenderer jeg ingenlunde paa, sagde Birthe, men . . .

- Men . . . ?

- Studenten kunde lige godt . . . -

- Hvad kunde han?

Frøkenen saa saa haanlig hen mod Birthe, at Bondepigen sagde ydmygt :

- Ingen Ting, Frøken!

- Sikken han kommer slaskende langs Gaden! han træder sig selv over Tærerne, sagde Frøken Aurelia. - Pyh . . . det er en Konferensraads Dattersøn . . . med saadant et Fodskifte.

- Ja, og Faderen var Kammerraad.

- Du er et Fæ, Birthe! Kammerraad er en sjofel Titel.

- Ja, men den nye Byfoged er dog Kammerjunker.

- Det er ogsaa en net Titel for en Mand, der er kommen til Skels Aar og Alder. Den passer for en Læggestrutter i hvide Silkestrømper paa et Hofbal. Kan Du ikke forstaa, Du Bondemalene, at naar min Fader var Konferensraad, saa var han omtrent lige saa meget som en Kammerherre.

- Ja, det vil jo sige en Amtmand.

Frøken Aurelia rystede hidsig fortvivlet paa Hovedet, aldeles 34 opgivende at faa Birthe til at forstaa den kongelige danske Rangforordnings fine Nuancer.

Birthe blev ved i beskeden dannet Tone :

- Ja, for en Junker . . . det er dog en Slags Dreng . . . og jeg kan forstaa, at en Herre . . . en Kammerherre maa være mere end en Kammerjunker . . . men se en Kammerraad . . . se det maa dog være lige midt imellem.

- Ba, ba, ba, ba, ba! Ti stille . . . Se, hvor Karl glør efter Hjørnerne. Jeg sidder her og ærgrer mig over ham.

Hans Fader havde sikkerligen et nettere Fodskifte, sagde Birthe.

- Hans Fader var et Fæ ... Se nu, hvor han skal skabe sig, den Studenterfløs . . . Han véd jo meget godt, at Gadedøren aldrig er lukket i Laas om Dagen, og nu griber han, Gud hjælpe mig, i Klokkestrengen . . . Karrel . . . Hold Mund! Jeg mener: Lad vær' at ringe!

De sidste Ord raabte Konferensraadsdatteren og Konventualinden i det jydsk Kloster ud ad sit Vindue, som hun havde aabnet paa Klem.

Saa fortsatte hun med skingrende Røst, da hun hørte sin Søstersøns Trin i Gangen :

- Tør Fødderne ordentlig af . . . Ka-rel! Hører Du? Mere endnu! Stamp først Sneen af! Mere endnu!

Han lød, kom ind med et forknyt Ansigt, en ludende Holdning.

- Ja ... Du har vel ædt sure Sild til Frokost og drukket Eddike til. Hvor længe skal man vente paa Herren? Jeg hørte nok, at han . . . Herrens Ven . . . han, Skovløberaspiranten, kom ringlende med sin Kane . . . og at Herren vilde ud og lufte sig med sin Ven efter Ballet hos den herlige Jammerjunker . . . og saa skal ældre Folk vente timevis paa Hr. Studiosussen.

De gik ind i den lille Spisestue, hvor Selvkogeren skinnede som Guld, og Kaffen gennemduftede hele Rummet. Paa den kridhvide Dug stod en lille nydelig Frokost dækket. Marineret Sild, Skinke, Æg, Vildandesteg, ganske smaa Stykker, paa ganske smaa Assietter. En sand Konventualindeanretning. Frøken Aurelia sagde :

- Vil Du have Brændevin? Skab Dig ikke, Dreng, og agér højbenet! Et Mandfolk, som ikke drikker Spiritus og ikke ryger Tobak, er et Mæhæ . . . Der staar Kognak i Buffeten. Er Du for god til at rejse Din dovne Krop og selv gaa hen og tage den? Vil Du have, at en ældre Pige selv skal sætte Kognak 35 paa Bordet og faa sit Tyende til at tro, at hun drikker? . . . Gud, sikket et artig Barn! Se, hvor han lystrer! Kan Du ikke skynde Dig og sætte Dig ned og spise. Jeg har s'gu ventet længe nok, Karl!

Trods sin Elskovskvide spiste Karl Hellmann godt. Bal om Natten, Kanefart om Morgen, det giver Appetit til Frokost trods Hjærtets lønlige Saar.

Karl Hellmann spiste sin Tantes Frokost med dyb Alvor, under distræt Ordknaphed, svarede bagvendt paa hendes Spørgsmaal, der regnede, krydsforhørsagtig, ind paa ham fra alle Sider.

Saa meget fik Tanten dog ud af ham, at Kammerjunkeren Bal havde været nydeligt, at Johanne Alslev havde været Ballets smukkeste Dame, at han og Andreas Borch havde været ude at køre i Kane med hende til Morgen.

Men Meddelelserne dryppede kun i smaa Draaber, som Tanten maatte presse ud af Nevøen. Hans Svar var gnavne, næsten uartige.

Tantens Tone havde bredt sig over Huset. Karl svarede hende i samme Dur, som hun spurgte i.

Endelig syntes det, som om de begge blev kede af at snakke.

Frokosten fuldendtes i Tavshed. Under Pavserne betragtede Frøken Aurelia tidt sin Søstersøn. Han saa ikke op fra Tallerken eller Kaffekop, men ned i vedkommende Bordtøj.

Da Karl havde spist af, sagde hans Tante :

- Naa. Hvad saa?

Han svarede :

- Hva' hehager?

Hun efterlignede en Kats ynkeligste Toner.

- Mjav, mjav, mjav! . . . Da Din Fader havde Kærestesorg, saa sukede og aad han afvekslende. Har Du nogensinde vidst, at det var mig, der friede for ham til Din Moder?

- Gjorde Du, Tante?

- Ja, Gu' gjorde jeg saa.

- Fortæl mig lidt om det!

- Nej, Gu' gør jeg ej. Tror Du, jeg vil gøre Nar ad Dine Forældre i Din Nærværelse? Nej, ær Din Fader og Din Moder og hold saa Mund for Resten! . . . Hm-hm. Har den grønne . . . han, Skovfogeddrengen stukket Dig ud, Karl?

- Aa -

- Naa saadan! . . . Det kan man kalde Romantik hos en ung Pige! Foretrække en, som ikke kunde lære, hvad der 36 behøvedes i en Smule Latinskole, for min Søsters - - for en, der dog har bedste Karakter til Artium og Udmærkelse til Philosophicum . . . Kræmmertøs!

- Men, Tante . . . hvad er det dog, Du finder paa?

- Tror Du, jeg er dummere, fordi jeg ikke er bleven saa lang som Du og den vordende Skovtrolds Tankers Muse? . . . De store er dovne, de smaa forvovne, sagde man ovre paa Fyen i gamle Dage . . . Men Herre Gud, Dreng, nu har Du jo spist godt . . . og Du ser ud, som havde jeg kun foret Dig med Faarekyllinger . . . Aa, Dit store Pattebarn! Skal Du have en Nassetaar?

Hun rejste sig op fra Sædet, slog med et rask Kast de lyseblonde, graasprængte Hængekrøller bag Ørene, rettede samtidig omhyggelig paa Kappen, at den ikke skulde indtage nogen som helst uregelmæssig Stilling paa hendes Hoved, tørrede omstændelig sin Mund med Servietten og sin Næse med Lommetørklædet. Hun gik over Gulvet hen til sin Søstersøns Stol, tog ham om Hovedet, tvang det ned til sit lille, magre Bryst, klappede ham langs Nakkehaaret, behandlede ham, som var det en stor Hund, hun havde for sig, og trykkede tilsidst et Kys i hans Nakkehule.

- Du gode Gud, hvor saadanne langstrakte Mandfolk i Grunden er lette at tumle . . . Du, Karl . . . jeg har givet Birthe Ordre til at holde Dit Kammer varmt deroppe. Gaa op og læg Dig . . . Du har ikke faaet sovet ordentlig ud fra i Nat . . . Gaa nu! Rejs Dig dog, Dreng!

Da Karl var gaaet, fnøs den gamle Frøken lidt, mens hun rettede paa sin Halstrimmel.

- Altid skal de stinke af Tobak . . . disse stærke Herrer!

Hun gik hen og tog sin Flaske ægte Köllnervand, den eneste Parfume, hun brugte - men den brugte hun ogsaa i rigeligt Maal - og stænkede sig ned foran med den. Hele Tiden snakkede hun med sig selv :
- Herre Gud! Skal jeg nu ud og fri anden Gang . . . og saadant noget Vrævl! Pyh! Det bliver endnu en Gang en 37 Forlovelse paa en halv Snes Aar ligesom Faderens. Og ham maatte jeg endda tvinge til at søge det Posekiggerlevebrød her i Byen, fordi hans "aandelige Interesser" bandt ham til København . . . Ja, ja. Gud ske Lov, at jeg har kunnet grine ad alle Mandfolk! . . . Hun gik ind i sit af nyvasket, kridhvidt Tøj: Sengetæppe og Haandklæder, duftende og skinnende Sovekammer, gjorde Toilette, mens hun mumlede med Knappenaale i Munden :

- De store er de dovne, de smaa de forvovne.

Hun saa sig i Spejlet, snoede den ene Krølle i et kraftigt Tag for at give den den ønskede fuldkomne Proptrækkerform, tog Kaabe, Boa og Muffe, gemte sig i alt det Laaddenskab, der dominerede hende som den store Hale et lille Egern, aabnede Døren til Køkkenet og raabte :

- Birthe! Tag rent Forklæde og Dit tærnede Uldshawl paa! Du skal i Byen med mig . . . Det er saa forbistret glat. Gaa bag efter mig! . . . for, hvis jeg falder . . .

- Det skal ingenlunde finde Sted, Frøken! sagde Birthe, mens hun gjorde sig færdig i stor Hast.

- Du stinker af Tørverøg. Gaa ind i mit Sovekammer og stænk Dig med lidt Eau de Cologne ned ad Shawlet! for, naar Tørverøgsstank kommer ud i Kulden, bliver den rent nedersaksisk . . . Hvis jeg altsaa falder, saa fanger Du mig.

- Ja, det er bestemt, sagde Birthe.

Den bitte Konventualinde satte sine smaa Hæle i Gadens Sne med selvbevidst Myndighed, stak sin Stumpnæse op i den klare Frostdag, lagde sin Parasol som et Gevær i Hvil paa sin venstre Skulder, spankede gennem Byens Gader - bestandig midt paa Gaden, som om der ikke var Plads til hende paa Fortovene - hilsende med korte Nik og et Udslag med Haanden dem, der hilste hende. Den store Birthe, dødningsalvorlig og med en højethisk Foragt over for Mennesker og Hunde, som hun passerede, stadig bag sin Frøken i to Skridts Afstand, havde ogsaa Fornemmelsen af, at hun burde vise de indfødte, at hun havde Selvfølelse. Men hun savnede en Kurv eller en anden Genstand at bære. Nu voldte de ledige, mægtige Hænder i de sorte Uldfingeranter hende nogen Forlegenhed. Snart lod hun dem slapt daske ned ad sine Laar, hvad hun fandt mindre værdigt, snart foldede hun dem over Maven, hvad hun fandt ubekvem i Længden, snart satte hun den ene i Siden og lod den anden Haand falde ned igen, det fandt hun skabagtigt.

- Hvem der var saa modig som Frøkenen! Se, hvor 38 Støvlehælene gaar som Trommestikker. Det lille bitte Menneske kunde vist tvinge hele Byen til at lystre sig, naar hun tog sig det for. Det kommer der af at være kommen af saadanne Folk som hun. Saaledes tænkte Birthe, og, da hendes Tankegang bevægede sig i saare langsom Fart, var den ikke færdig, da Frøken Fahlgren gjorde en Drejning i saa brat en Vinkel, at hendes Hæle gled . . . Birthe for op fra sine Tankers Puder - tog efter sin Frøkens Taille for at standse hende i Faldet, som der dog heldigvis ikke blev noget af. Inde paa Fortovet uden for Fru Alslevs Gadedør sagde Frøkenen til Birthe :

- Gaa ind i Køkkenet . . . der gennem Porten - og vent, til jeg kommer ud igen . . . Bi lidt! Ring først paa Klokken . . . jeg vil ikke svine mine Handsker til paa det gamle Jernkram . . . tag Din Vante af først! . . . Kan Du dog aldrig blive proper, Din Bondesidse?

Birthe, som var sig sin Properhed bevidst, blev indvendig arrig, turde imidlertid ikke sige noget, hvorfor Fru Alslevs Dørklokkegreb og Klokkestreng maatte undgælde for Birthes fornærmede Stemning.

Klokkegrebet knagede, Strengen hvinede, og langt bag ude skingrede Klokken, som om den var gal.

- Klodsmalene! sagde Frøkenen til Birthe.

Inde i Stuen fór Fru Alslev forfærdet sammen. Hun stod foran Spejlet og bandt Hagesløjfen under sin Hat, paaklædt, som hun var, til at gaa i Kirke. Hun var altid færdig i god Tid, maatte altid vente paa Johanne, som sad inde i Sovekamret og trak Uldgamacher over sine hvide Strømper - surmulende, langsomt . . . følte, at hun slet ikke var stemt til at gaa i Kirke, men uden Kraft til al Modstand mod Moderens milde, lokkende Ihærdighed.

Hun var ved at søge at bringe Overensstemmelse med sin fyldige Læg og den stramme Gamache - Garde-bas, som den kaldtes - da den stærke Klokkeklemten lød.

Den lille Dame skred ind i Stuen, den hyggelige pæne Stue med vel megen Kakkellovnsvarme, bragte Kulde med sig, saa Fru Alslev fór lidt sammen derved.

Hun kom som en Meldelse af noget skarpere og strengere, end man var vant til at finde i dette Rum, der aldrig havde hørt vredere Toner end det lidt utaalmodige Gnaveris, hvor en venlig Hygges sagte Kurren, mildt som en Huskats Spinden, dog klang igennem, 39 Frøkenens Øjne for politispionerende om, op og ned i Stuen, efter at hun havde bestræbt sig for at sige God Dag paa den fornemst mulige Maade fra Højden af sine Støvlehæle og sin mod Loftet knejsende Næse.

- Propert er her, indrømmede Frøken Fahlgren stiltiende efter hurtig med Øjnene at have gennemløbet hver Krog i Stuen. Fru Alslev vidste ogsaa godt, hvad gode Manerer havde at betyde. Hun havde i sin Tid været Guvernante paa en Herregaard. Hun vidste vel, at den lille Dame, som hun aldrig før havde talt med, var af fin Familie, men hun, Fru Alslev havde dog havt en Jægermester til Principal i sin Tid, var dog Datter af en kongelig Embedsmand. Hun havde ogsaa sin Værdighed at holde paa.

Fru Alslev hilste mildt og venlig til Svar paa det rottepiibende God Dag og sagde :
- Værs'artig . . . Det er jo Frøken Fahlgren.

- De skal ud ... hvad?

- Aa . . . vi havde tænkt paa at gaa i Kirke.

- For at høre Kateketen?

- Ja ... Frøkenen foretrækker maaske . . .

- Provsten? Nej det véd Gud jeg ikke gør. Provsten bræger som en gammel Vædder . . . men Kateketen ligner en Konditorsvend. Men Guds Ord er lige godt, hvem der saa forkynder det ... Er Deres Datter hjemme?

- Jo-o-!

Fru Alslev vidste ikke ret, hvorfor hun var bange, men følte, at hun var det.

- Kan man komme til at tale med hende, hvis ellers den unge Dame er staaet op?

- Jo-o.

Fru Alslev trak Handskerne paa det allerkorrektteste ned over Fingrene, saa de ikke satte "Ører" ud over dem. Frøken Fahlgren saa paa hende, virrende med Næseborene som en Kanin.

- Hun har været paa Bal i Nat . . . Deres Datter?

- Jo-o-o-oh.

Fru Alslev følte et Pligtbud om at være fornærmet og om at stramme sig op til Fornemhed lyde i sit Sind.

Hun stillede sig op med Haanden lænet mod en Spejlkonsol for at faa en Støtte til sin Holdning. Hun betragtede den lille næseløftende Frøken, der sad der i Lænestolen med de stikkende Øjne. Hvad vilde hun dog egentlig? Fru Alslev var, trods sin 40 godmodige Naivitet dog saa meget Kvinde, at hun vejrede en Kønsfælles krigeriske Stemning gennem den Luft, den lille Frøken bragte med ind i Stuen.

- Tør jeg bede Dem kalde paa Deres Datter?

- Ja, jeg véd virkelig ikke . . . Frøken . . . for . . .

Fru Alslev burde være fornærmet, burde have hævdet sin Datters fuldstændige Uafhængighed af den lille fremmede Dame . . . følte godt, det var hendes Pligt, men vidste ikke, hvorledes hun skulde kæmpe imod, var lige ved at græde over sin Udygtighed til Kamp.

- Hun har kørt i Kane i Dag med to unge Mennesker, sagde Frøken Fahlgren myndig.

Fru Alslev tænkte: Hvad kommer det Dem ved? men sagde højt :
- Jo-o- langsomt udtrukket.

- Naa-aa-aah- sagde Frøken Fahlgren i samme Tempo i en Tonart, der var lige ved at være vrængende . . . Min Søstersøn, Candidatus philosophiæ Hellmann var en af dem . . . Hvad?

- Det er dog uforskammet - havde Fru Alslev Lyst til at sige, men hun sagde det ikke, hun nikkede blot.

- Naa - Ser De. Min Søstersøn er forelsket i Deres Datter.

- Men jeg maa virkelig bede Frøkenen om . . . Den lille Dame rev Fru Alslevs Replik over som med en skrattende Rift i et Stykke Lærred.

- Og han skal ikke faa Lov til at være længe forlovet, saadan som hans Fader var, for det er dumt, forstaar De. Jeg skal holde ham saadan i Ørnene, (den gamle Dame sagde altid saadan i Stedet for *Ørnene*) at han skal tage sin Embedseksamen om fire Aar, og, lever jeg, saa kan jeg godt undvære 400 Daler om Aaret, mens han maa leve af Informationer, inden han kan blive Adjunkt, og, naar han bliver Præst engang, saa er jeg vel kreperet, men saa er der lidt til at købe Besætning og saadant noget for.

- Ja, men jeg kan virkelig ikke sige . . . om min Datter.

- Saa? Ikke? Hvad er det, hun hedder. Johanne er det jo ... Det Navn skriver min Søstersøn i Duggen paa Ruden i sit Kammer derhjemme. Det skal nu være romantisk. Hej . . . er den Frøken Johanne til at faa i Tale?

Fru Alslev dirrede indvendig af Harmen, men, inden hun kunde 41 faa samlet sig til Ord eller Handling, havde Frøken Fahlgren fat i Laasens Haandgreb, for gennem Spisestuen, snel som en Rotte, sagde blot vendende sig om i Farten :

- Her er jo ingen Mandfolk i Huset . . . Godt! Saa kan man vel gaa lige ind i Sovekamret - Klokken er jo ti. Sengene maa jo være redte og Vandtøjet slaaet ud.

Lige som hun havde banket paa Døren til Sovekamret, gik den op, og Johanne Alslev viste sig paa Tærskelen, høj og rank, med blussende Kinder under Fløjeishatten, med høj Barm under Figurkaaben, med glinsende sorte Handsker, trukne saa korrekt paa, at hver Negl viste sin fine Hvælvning og sin langstrakte Form derunder.

- Høj, bi lidt, min lille Dame! sagde den gamle Frøken, som et Øjeblik havde Fornemmelsen af at kunne blive løben over Ende af denne "store Pige".

Johanne standsede, overrasket og forfjamsket. Frøken Aurelia saa op og ned ad hende, som maalte hun hende.

Fru Alslev stod paa Tærskelen af Daglig- og Spisestuen, lige saa forfjamsket som sin Datter, nærende en frygtsom Tvivl, om det lille Kvindevæsens Sindstilstand var fuld normal.

Men med en hurtig Sans for en Udvej havde Frøken Aurelia med sin korte Fod raget en Skammel, som stod under et lille Bord ved Vinduet, hen til sig, besteg den og kunde nu, ved at rejse sig paa Tærne, naa at trykke et Kys paa Johannes Underlæbe.

- Saa . . . Gud velsigne Dig, mit Barn, siden det *skulde* ske . . . dette Forlovelsesvæsen! Men alle Mennesker siger, at Du er en sød Pige . . . og livlig. For Fyren er noget dvask, og han skal strammes op.

Hun snurrede sig rundt som en Top, gav Skammelen et kraftigt Spark hen mod Fru Alslev, der nu stod midt i Stuen, sprang igen op paa den og kyssede hende.

- Men Frøken Fahlgren . . . hvad er der? Hvad skal dette betyde? stønnede Fru Alslev, medens den lille kraftig som en paatrængende kælen Kat slog sine Fingre i hendes buttede Arme.

- Aa, det véd De jo meget vel, min gode Frue! Det er dog ogsaa Fandens, at gamle gifte Koner her til Lands vil spille Ingenueroller . . . Skab sig ikke Therese Men I vil i Kirke, Børn! Det vil jeg med. Man skal altid tage Vorherre til Vidne, naar man gør noget i denne Verden, som har noget at betyde. Foruden ham er vi s'gu ikke en sur Sild værd.

42

- Men maa jeg spørge Frøkenen, hvad De egentlig mener? spurgte Fru Alslev og søgte at tale vredt.

- Ja Gu' maa De saa, men jeg svarer ikke. Lad Fyren snarest mulig blive gift! . . . Inden I faar Børn, I to, saa kan han godt leve af Informationer . . . Naa, nu ringer det anden Gang! Lad os nu komme i Kirke!

- Ja ... men . . .

- Jeg kan ikke lide at komme, naar de er midt i en Salme . . . Kom nu ... Glem ikke at lukke af, lille Frue!

Moder og Datter vidste ikke at gøre andet, end hvad man gør lige over for et halvgalt Menneske: at lyde det og snakke det efter Munden.

Under rungende Klokkeklang, der rystede Tonerne ud over den hvide Egn, spaserede den velvoksne Moder og Datter til Kirke med den lille Dame mellem sig.

- . . . Lad som ingen Ting! Bed til Gud for Deres Datters og Svigersøns Fremtid, Fru Alslev . . . og De, lille . . . De, Johanne . . . græd De kuns en stille Taare! . . . Det er Aandens uudsigelige Sukke, som Vorherre sætter mest Pris paa.

Frøken Aurelia tog den ene Haand ud af sin Muffe, klemte den mod Maven og foldede saa begge Hænderne oven paa den.

De naaede Kirken, gik ind.

Lige nu tonede fra Orgelet:

Vi samles for Dit Aasyn her
o Gud, Dit Ord at høre,

og straks i Midterskibets Gang slog Frøken Aurelia ind i Koralmelodien med en skingrende gennemtrængende gammel Sopran uden Spor af Mellemtoner.

Fru Alslev gjorde et Forsøg paa at slippe fra hende og gaa ind i det Stolestade, som hun og Johanne var vante til at benytte, men Frøken Aurelia holdt saa fast i hendes og Johannes Arm, at det vilde have vakt Opsigt, om de rev sig løs. De maatte ind i den Stol, hvori Frøken Fahlgren plejede at sidde.

Moder og Datter dukkede sig forlegne ned. De var lige ved at græde. Frøken Aurelia sang saa frejdig som en gammel Lærke.

Men pludselig gav hun hver af sine Naboer et Albuestød; standsede midt i en af Koralens langt udtrukne Helnader og sagde:

43 - Kan I se, Børn, herovre sidder han . . . ham Karl! Skab jer ikke! Se op!

Damerne dukkede sig endnu dybere. Frøken Aurelia kneb dem i Armen, mens hun begyndte at synge igen.

- Se paa ham, for en Ulykke! sagde hun midt i en Halvnøde.

Hun rejste sig syngende med Salmebogen i Haanden og nikkede over til Karl Hellmann, som sad ovre paa Mandfolkesiden et Stykke længere nede i Kirken.

Hun græd, rejste sig som paa et Kommandoord, da Degnen havde læst fra, sang af fuld Hals alle Salmer med, græd af og til, kælede for sine Naboerskers Arme, kyssede paa Haanden ad sin Søstersøn, bad til Gud af sit fulde Hjærte, men hver Bøn gik i Jernbanefart, mens Afskedspostludiet bruste fra Orgelet.

IX.

Frøken Aurelia tog igen begge Damer under hver sin Arm ude i "Vaabehuset".

- I ryster, Børn! Ja, men I har godt af Sindsbevægelse . . . Hvorfor river I i mine Arme? Saa, saa, saa, saa!

De stod udenfor paa Kirkegaarden, trak i Frøkenens Arme, men hun stod imod og standsede dem som en Kusk, der vil have sin Vilje, vendte sig om og raabte :

- Kar . . . el! . . . Gud, hvor bliver han af, den Torsk! Og Birthe, den Kamel! . . . Jeg saa hende jo paa en af Bænkene i det ene Sideskib . . . Hun sov . . . det gør hun altid, naar hun er i Kirke. Lad os blive staaende og vente paa dem . . . Ja, træk kun i mig, min rare Pige! men nu er Tingen afgjort. Nu har De sagt Ja . . . og det Fruentimmervrævl . . . Ja i Dag og Nej i Morgen . . . det vil jeg sige . . . det respekterer jeg ikke mere end som saa . . .

Konferensraad Fahlgrens Datter spyttede og fortsatte :

- Naa . . . nu hiver I begge to i mig. Nej holdt . . . I bliver, til Karl kommer. Saa, saa, saa, saa!

44

Fru Alslev og Johanne kunde sagtens have slidt sig løs, men den lille holdt dem saa energisk fast, at de ikke vovede det. Thi det kunde have vakt Opsigt nu, da alle Kirkegængerne efterhaanden kom ud fra Vaabehuset og passerede Kirkegaarden.

Birthe, . . . naa, kan Du endelig komme, Din gamle Dragkiste . . . Skynd Dig hjem og varm Kalkunen op! . . . Der er Karl . . . Kar . . . el. Rap Dig, Dreng! Jeg kan jo ikke staa her og skringe højt i alle Menneskers Nærværelse . . . Gud, hvor han er fjollet . . . Kom! Jeg har besørget det hele. Alting er i Orden.

Studenten maatte komme. Folk stod stille og saa efter den lille Hankekrukke midt mellem de to høje Damer.

- Lad os gaa udenfor, Tante! sagde han. Jeg forstaar ikke.

- Vrævl! . . . Men lad os komme ud . . . det har Du Ret i.

Først da de var komne om Hjørnet af Gaden, var Fru Alslev kommen saa meget til Kræfter, at hun kunde samle sig sammen til en vis Værdighed og faa formet Reminiscensen fra sin megen Læsning til følgende Ord :

- Frøken Fahlgren! Hvad her er sket, er ikke Johannes og min Skyld, hvad jeg beder Dem, Hr. Hellmann, være overbevist om. Vi har fulgt Frøken Fahlgren, fordi det Optrin, hun satte i Scene, begyndte i mit og fortsattes i Guds Hus . . . Du maa, ved Gud, ikke græde her paa Gaden, Johanne . . . Behersk Dig dog, til Du kommer hjem, min Pige!

Nu rev hun sig saa kraftig løs, at Rykket afpressede den gamle Frøken et "Av"! og bragte hendes anden Arm til at slappes, saa Johanne ogsaa fik sin Frihed.

Frøken Fahlgren saa fra den ene hen til den anden. Hun var mest arrig paa sin Søstersøn, som stod der og bed i sit unge Overskæg. Han var dog den ferskeste af dem alle, syntes hun; og, da han var en saa nær Slægtning af hende, havde hun jo Lov til at være grov imod ham.

- Kom Du saa bare med hjem . . . Lad de Damer gaa hjem og græde deres Rørelse ud, for det er jo bare det, de trænger til, for de er s'gu himmelglade over, at jeg har taget Affæerne. Farvel! . . . Din Klodrian! Du er jo nu forlovet . . . og Du skal, hvis Vorherre vil, og jeg lever, giftes om tre Aar, og saa staar Du der (Fru Alslev og Johanne skyndte sig bort . . . Frøken Fahlgren mumlede efter dem): Ja, gaa I hjem 45 og tud . . . Men Dit Fæ! Ikke siger Du et Ord, ikke takker Du mig, fordi jeg har skaffet Dig

Dit Hjærtes Dronning, Dine Tankers Muse,
det Pigebarn fra Vestergades Sluse.

. . . jeg kan ogsaa være poetisk. Hvad talte Du med Din Gud om, mens Du sad og snusede i Kirken, ligesom Birthe, som nu endelig kommer drivende ligesom en gammel Ko? Du, der er Theolog, skulde dog kende Gud bedre og bedre, vide at vælge Dine Ord i Bøn til ham, end et stakkels Fruentimmer, som knap forstaar sin Bibel paa Dansk, langt mindre paa de Sprog, Gud har dikteret den i til Profeterne og Apostlene . . . Kom nu hjem med og spis opvarmet Kalkunsteget og skynd Dig saa ned til Dejligheden paa Vestergade og se at faa tolket Dine Følelser for hende! Du kan jo sætte dem paa Vers, mens Du æder Fylden i Kalkunen, Farcen med Rosiner i.

Egentlig var Karl Hellmann alvorlig vred, næsten lige saa vred som Fru Alslev, forpint, lige saa forpint som Johanne; men hvad kunde det hjælpe, at han fusede ud i Vrede?

Der laa et Tryk paa ham. Alt hans Haab var nu ødelagt . . . det lille, hyggelig kvidrende Haab i hans Sjæl, som han havde plejet i Taalmodighed i den stille Forudsætning, at det med Aarene skulde blive saa kraftigt, at det kunde flyve op og favne sin Genstand . . . eller egentlig havde han vel ikke en Gang tænkt Sagen saa klart, men var gaaet og drysset om, svømmende hen i Drømmetaager, gennemlyste af Længsler og Forhaabningers Guld, befindende sig vel i samme Taageskyer, tænkende sig, at han kunde vel endnu en god Stund gaa saadan og drømme og kæle for et fjærnt Haab!

Han fulgte ikke Tantens Raad, men lod Maden urørt, rejste sig, da han havde spist, og gik op paa sit Værelse, yderst forstemt.

Frøken Aurelia trak paa Skuldrene og sagde, da han var gaaet ud :

- Pyh-! Det stærke Køn!

og til Birthe, da hun kom ind og tog af Bordet :

- Du, Birthe . . . Du har jo været forlovet? . . . Ikke? Ude paa Landet med en Karl, Du tjente i Gaarde med?

- Hvad Sandhed er, er Sandhed, svarede Birthe.

46

- Gik han og sukkede og mistede Appetiten, mens han lagde sig efter Dig?

- Det mærkede jeg ikke noget til.

- Sagde han ikke straks alting rent ud?

- Jo, men paa en saadan Maade, at jeg . . .

- Naa, ja, saadan et Bondebæst kunde jo ikke have andet end sjofle Ord ved Haanden.

- Ja, det var mig, der slog op med ham . . . fordi han . . .

- Fordi han?

- Netop gjorde Anvendelse af den Slags meget "støgge" Ord, og det, han vilde lade mig vederfares, det var endnu meget mere "støggere".

- Hm! Hold saa Mund, Birthe!

- Det var ikke mig, der begyndte, Frøken!

- Hold Mund! siger jeg.

Karl Hellmann for op ad Trappen paa sit Værelse. Hvor sørgede hans gamle Tante pænt for ham! Ilden buldrede i den lille gamle Tromlekakkelovn! der var fejlet og støvet, men Bøgerne laa opslaaede paa hans Bord, som da han sidst læste i dem. Birthe havde det strængeste Forbud fra sin Frøken mod at røre ved Studentens Bøger.

Han satte sig ned i Kurvelænestolen, sad stille, vilde tænke Situationen igennem, men et dybt Suk standsede hver begyndt Tankerække.

Han led. Aldrig havde han følt en saadan Smerte i Form af en tyngende, tærende Angest, som tog Aandedrættet fra ham.

Hans Tante havde egenmægtig grebet ind i det, som han med en stille, dybt dulgt Tro paa sin Lykkestjerne, havde ment nok vilde vokse op til hans Glæde under samme Stjernes Skær.

Han havde aldrig lidt saaledes. Hans Sind, der var æltet blød som Voks i et Hjem, hvor han var eneste Søn, et snævert, men kærligt forkælende Hjem, krympede sig som en Orm, alt mens hans Lidenskab blev ham mere og mere bevidst, alt mens Livet tyktes ham mere og mere haabløst.

Giftede sig paa Informationer! Han tænkte paa adskillige københavnske Timelærere med deres smudsige Flipper og halvlurvede Klæder. Det var noget at byde Johanne Alslev!

Adjunkt! Tak! Han havde, mens han gik i Nabobyens lærde Skole, været i Kost hos en af samme Skoles Adjunker. Han havde været selv femte Pensionær, mindedes, hvor længe et Pund Smør skulde tyndes ud over tykke Stykker Rugbrød og smeltes 47 hen i tynd Melsauce, for at Familien kunde faa en klækkelig Fordel pint ud af slet betalende Kostgængere.

Uh . . . hvor var han en Filister! En prosaisk daarlig Person! Hvad havde alt sligt at sige?

Kunde Idealet ikke vindes . . . eller vandtes det ikke bedst gennem Kamp og Strid mod Dagliglivets elendige Krav? Var han ikke en begavet Fyr? Havde han ikke glimrende Vidnesbyrd om "herlige intellektuelle Evner" fra sin første Lærer, den forrige Kateket i Byen, manglede han mere end tre Points i Udmærkelse til Studentereksamen?

. . . Atter Filisteri! . . . O, at han ikke trygt turde betro sig til Lykkestjernen!

Alt i ham var Angest og Bæven, Bitterhed, Haabløshed, Forbitrelse uden Genstand, udygtig til Daad. Hvor foragtede han sig selv! - Pjalt! raabte han højt.

X.

- Nej, Moder . . .! Det bliver en Skandale for hele Byen. Skal det kaldes en fin Dame, den Frøken Fahlgren?

- Mit stakkels Barn! Og at hun brugte Guds Hus til det! Ja, man kan rigtignok se, hvor lidt Rang og Titler har at betyde, naar der ikke er et adeligt Sind i Vedkommende.

Fru Alslev og hendes Datter stod tæt omfavnede i deres lavloftede, lune Dagligstue.

- Ja, men Barn, sagde Moderen . . . elsker Du da Karl Hellmann?

En Hulken var Svaret. Moderen gentog Spørgsmaalet.

- Nej, ja . . . jeg véd ikke, hulkede Johanne. For jeg har aldrig tænkt over det ... Saadan at elske . . . saadan, som vi har læst om . . . det var saa dejligt . . . Alma i den gamle Gartner Stjernes Have . . . Henrik og Else . . . Nej, Moder! Jeg har tænkt, at det maatte være det dejligste i Verden at kunne elske saadan som . . . Hagbarth og Signe! . . . Nej, nej, jeg har aldrig følt saadant noget . . . for Karl Hellmann nu slet ikke.

48

- Men for den unge Borch?

- Nej, nej, nej. Aa . . . jeg havde tænkt mig: Det kommer vel en Gang . . . og saa havde jeg tænkt mig, hvor saligt det maatte være . . . det, rigtig at elske.

Nu græd Fru Alslev med og sagde :

- Aa, saadan gik det til i de gamle Dage, da Folk vare Helte . . . og Riddere . . . og saadant noget.

- Har Du ikke været saadan forelsket i Fader? Hvad Moder?

- Ti stille, min Pige! . . . Nej, nej, nej. Men han var en god, en kærlig og skikkelig Mand. Et Mønster paa en Ægtemand.

- Men han var ikke alt, alt, alt for Dig.

- Det kan kun Gud i Himlen være, mit Barn. Kun hos ham bor Kærlighedens hele Fylde -

Johanne vrissede utaalmodig gennem sine Taarer og sagde :

- Ja Gud . . . ja vel, ham! Det véd jeg nok.

- Ja, men saa maa vi resignere, lille Johanne!

- Du mener altsaa, at jeg skulde lade mig tvinge af den Frøken til . . . at . . .

- Nej, naar Du ikke elsker ham.

- Ja hvad véd jeg . . . Han kan saa meget og er saa rar og god . . . er interessant at tale med.

- Saa er det saamænd nok for et stakkels Fruentimmer, sukkede Fru Alslev. Sig saa hellere Ja! Saa snakker de om det i Byen i en fjorten Dage eller tre Uger, og saa er det forbi.

- Ja, men jeg vil ikke, jeg vil ikke. Den rigtig store Kærlighed . . . aa (hun trykkede sin Moder i Favnen, som vilde hun kvæle hende, kyssede hende paa Kind, Mund, Pande, Haar og Øjne) . . . nej, jeg synes, jeg holder mest af Dig . . . Den store Kærlighed føler jeg ikke for ham.

- Aa, min søde, min gode, min velsignede Pige! Men det er alligevel noget Snak det, Du siger, min egen Johanne! Gud har ikke skabt Mand og Kvinde, for at de . . .

- Ti stille, Moder! Jeg vil hverken eje eller have Hellmann.

- Godt, godt! Saa skriver jeg til den . . . fine Dame, Konferensraadens Datter.

- Ja, gør det! Jeg afskyr hende. Og at Karl Hellmann kunde være saa ussel, saa umandig! Jeg hader ham.

- Hm . . . hm! Skal vi saa ikke hellere vente med at 49 skrive til i Morgen . . . For, naar man taler med en saadan Lidenskab om en Mand . . .

- Hvad saa, Moder?

- Saa kan Had let slaa om lige akkurat til det modsatte.

- Tror Du?

- Ja . . . Skal vi hellere vente?

- Nej! For, sker det ikke nu, saa . . .

- Hvad saa? . . .

- Jeg véd ikke. Men saa er jeg fri . . . For, Du, Moder, jeg lider saa rædsomt. Jeg tror, jeg bliver syg.

Fru Alslev tænkte :

- Det bliver sværere og sværere at leve, efterhaanden som Folk læser og tænker mere. Saa ulykkelig var jeg ikke, da salig Alslev friede til mig, skønt jeg havde ventet mig noget . . . højere . . . Men det maa man gemme hos sig selv, haabe paa, at det, man drømte, vil man finde i et andet og bedre Liv, hvor det jordiske er gaaet op i det aandelige.

- Hvad tænker Du paa, Moder? spurgte Johanne, da hun saa, hvor Fru Alslevs Blik blev adspredt.

- Ikke paa noget, mit Barn! Men lad os vente til i Morgen!

- Om det saa bliver til om et Aar. Jeg vil, jeg vil ikke vide af det Menneske at sige.

- Godt, mit Barn! Saa faar jeg vel skrive . . . Herre Gud - vor Smule Middagsmad bliver rent kold.

- Gud, Moder, hvor kan Du tænke paa Mad i saadan en Stund?

- Nej . . . nej . . . Du har Ret. Lad os lade den staa til Aften . . . saa giver Sorgen os Sult. Det skal Du se. Vi kan varme den halve And ude paa Komfuret.

- Skriv saa straks, Moder!

- Ja, men jeg maa tænke over det først.

Johanne gav sig ogsaa til at tænke, dog ikke paa Indholdet af det Brev, hendes Moder skulde skrive.

Hun satte sig i en Lænestol nær den varme Kakkelovn, mens Fru Alslev gik ud i Køkkenet for at aflyse Middagsmaden og holde den varm til Aften.

Igennem den endnu ikke tørrede Graads Skyer begyndte en lille bitte Solstraale, en glad lille Solstraale at pippe frem indvendig, mens Mørket faldt paa derude.

Den lille Solstraale! Jo . . . det var dog ret interessant det 50 hele. En Begivenhed i et begivenhedsløst Liv, en Smule Poesi . . . for hvad var Poesi dog andet end det usædvanlige, det eventyrlige? Hun, Johanne Alslev, skulde opleve noget, som ingen af hendes Skolekammerater nogensinde havde oplevet: at blive Genstand for en Korrespondance. Gud! Der kom jo virkelig ikke alene Poesi, men ligefrem Historie ind i hendes Liv. Hun slog Taarerne ud af sine Øjne med sin kønne, lange, hvide Haand, og smilte ud i Mørket mod Kakkelovnsilden inde, Sneskæret og Stjerneglimtene ude.

- Bare Moder kan skrive det Brev, saadan som det skulde skrives!

Nu i Mørket syntes hun, at Andreas Borch dog var mere af en Mand, trods det, at han var noget ubelæst.

Hun følte hans bløde Skæg stryge om sin Kind - et Minde fra Formiddagens Kanefart.

- Uh - uh! Nej, det var dog for galt at lægge saa megen Betydning ind, et stort Skæg overfor et lille Skæg, naar der skulde vælges mellem Andreas Borch og Karl Hellmann.

Men hvorfor skulde der vælges? . . . Der var f. Eks. han, Artilleriløjtnanten. Guldbandeleret og Epauletterne glimtede for Johannes Øjne mod den mørkeblaa Uniform med det karmoisinrøde paa Krave, i Passepoils og Buksestriber . . . Han førte tilmed saa godt, den Artilleriløjtnant.

Nej, nej . . . det var Frivolitet . . . det var ikke Alvor med den Artilleriløjtnant! Det var stygt af hende at tænke paa hans Stads.

Vred paa al Verden væltede hun sig om i Lænestolen, skubbede med den ene Fod en Stol hen til Støtte og lagde sig til at sove i en Stilling, saa de hvide Strømper, som dulgte de fint drejede Ben, skinnede ud i det mørke Rum . . .

Nej ... hvis nogen saa det!

Hun samlede Kjolen ned om Benene og drejede sig om paa den anden Side faldt virkelig i Søvn, mat efter de usædvanlige Sindsbevægelser, hun havde gennemlevet i en Nat og en Dag.

Fru Alslev kom ind med Moderatørlampen i Haanden. Dens stille Skær rødfarvede Johannes ene Kind, men hendes Profil tegnede sig blaat mod Halvmørket, som var det et Billede broderet paa brun Fløjelsgrund.

- Hvor er hun dog køn, tænkte Fru Alslev, satte Lampen sl og kyssede hende paa Kinden, stolt takkende den gode Gud, som havde ladet hende bringe en saa smuk Pige til Verden . . .

Johanne vaagnede med et langt Suk.

Saa sukkede Fru Alslev med. Det var dette Brev, som skulde skrives.

Kunde de ikke lade det hele være? Nu kunde de sidde saa godt og hyggeligt . . . først en lille Lur, saa lidt Læsning fra Læsetasken lidt fransk Grammatik - som i de gode gamle Dage.

Stiltiende tog Fru Alslev Læsetasken frem og undersøgte dens Indhold.

"Dansk Kirketidende", "Dansk Maanedsskrift", "Nogle Digte" af Christian Adam, egentlig gav den Læsetaske ikke lokkende Løfter om Morskab. Det var maaske bedre at ty til Bogskabet og forny Bekendtskabet med nogle af de skønne Digte, det gemte.

Hun skraaskottede alt imens mod Johanne for at se, om hun ikke kunde læse i hendes Øje, at hun havde glemt denne Dags Bevægelse og helt var sunken hen i Hjemmets brune Fløjlsstol, slet ikke tænkte paa dette Brev . . .

Det gøs i Fru Alslev, da Johanne endnu en Gang samlede Kjolen om de hvide Smalben, satte Fødderne ned paa Gulvtæppet, saa Hælene gav en nogenlunde markeret Lyd.

- Hvad synes Du, vi skulde læse i Aften, Johanne? sagde Moderen. Hun vilde lade, som om alt var ved det gamle.

Johanne skelnede noget Hykleri i Røstens altfor kælne Klangfarve.

- Det Brev skulde vel skrives . . . det Brev til den . . . højvelbaarne Konventualinde sagde hun.

Fru Alslev blev til Mode som en Skolepige, der havde haabet paa en Fridag, men hvis Haab skuffes. Hun maatte alligevel i Skole, døje Dagens Byrder og Hede.

- Skal vi ikke vente til i Morgen?

- Nej. Straks. Nu hader jeg Student Hellmann. Men endnu mere hader jeg den gamle Drage . . .

- Ja, men jeg skulde dog have tænkt over det først.

- Gud, nu har jeg vel sovet et Par Timer, Mor! Har Du saa ikke havt Tid nok?

- Ja, Du ... ja, Du har sovet, det er godt nok, men jeg har havt nok at gøre med Maden, som Du ikke vilde spise . . . med at gøre Lamper i Stand . . .

52

- Du tør ikke skrive Moder! Du tør ikke!

Fru Alslev blev vred, gik knejsende hen og tog en Skrivemappe med Brevpapir ud af en af Bogskabets nederste Skuffer og lagde den med et energisk Klask paa Divanbordet Tæppet døvede Klasket. Dette Interiør var ikke anlagt paa skarpe Lyd, paa stærke Følelser, energisk Handling. Selv Husfruens Smule Hidsighed blev dæmpet.

- Du skal se, at jeg tør . . . Og det skal blive et meget alvorligt Brev, meget alvorligt, siger jeg Dig, Johanne . . . strængt endogsaa.

Johanne satte sin Tungespids mellem Læberne . . . fik først Lyst til at gøre Nar ad sin "kære lille Mo'r", som vilde være "alvorlig og stræng" . . . hvad der laa saa grumme fjærnt fra hende, men saa rykkede det i hende. Det var et Ryk af den Pligt, hun havde til at føle sig dybt fornærmet over den Behandling, Frøken Fahlgren havde ladet hendes Moder og hende vederfares . . . Jo hendes Moder maatte stramme sig op til megen Alvor og Strængthed.

Fru Alslev skelnede ubønhørlig Strængthed i sin Datters Blik. Hun sukkede og satte sig med den opslagne Skrivemappe foran sig.

Johanne satte sig lige over for hende i Sofaen, foldede Hænderne over sit højt opskudte venstre Knæ, stirrende fast paa Moderen med de store mørkeblaa Øjne under de lidt sammentrukne mørkebrune Bryn. Hendes Moder skottede og skulede op til hende. Der var ingen Redning.

Hvor granskede og grundede, hvor vred og vendte hun sig, den fordums Guvernante for at faa støbt dette Brevs Sætninger.

Anstrængelsen frembragte legemlig Smerte i hendes Haandog Ankelled.

Hun pudsede Pen, hun glattede Papir.

- Lad være med at stirre paa mig, Johanne! Du forstyrrer mig.

Johanne lagde sig plat ned paa Sofaen med Ansigtet ind mod Væggen. Det gjorde ogsaa ondt i hende, om hun end ikke saa bestemt som sin Moder kunde henføre Smerten til Haand- og Ankelled.

Havde det ikke været for Skams Skyld, vilde hun have bedet sin Moder om at lade være at skrive.

- Gud véd, om jeg alligevel ikke elsker ham? . . . klang det i hende. Men hun søgte at faa en anden Røst i sig til at overdøve denne opdukkende Klang, faa den til at raabe:

53 - Brevet skal skrives.

Og Fru Alslev skrev, mens Moderatørlampens sagte, bløde Oljedraaber dryppede fra Tippen ned i Beholderen, mens af og til Smaaknitren lød fra Kullene i Kakkellovnen, mens Sofaens gamle Fjedre ringlede, naar Johanne bevægede sine Arme og Ben i den liggende Stilling.

Moderen skrev og slettede ud, slettede ud og skrev.

Under meget Arbejde, under Frygt og Bæven, gennem adskillige Kladder fik Fru Alslev pint et Brev frem med store "danske" Bogstaver, liggende i stærk Skraaning til højre:

Ærede Frøken!

Medens De Dags Formiddag gjorde mig den Ære at aflægge mig en Visite, i Fortsættelsen af hvilken De ledsagede mig og min Datter til Herrens Huus, havde De forudsat noget, som ingensinde kan finde Sted, saa lidt som det nogensinde har fundet Sted, foraarsaget ved at min Datter ikke paa nogensomhelst Maade i Fortid har givet eller i Fremtid vil give Dem eller andre Vedkommende Andledning til at nære Forhaabninger af den Art.

I Andledning deraf skal jeg ikke undlade at tilkendegive Dem, at der ikke kan være Tale om nogensomhelst Forbindelse mellem min Datter og Deres Slægtning og "Protégé".

Jeg har den Ære at undertegne mig, Frøken,

Deres høiagtelsesfulde

M. *Alslev*.

Hun skød Brevet over til Datteren, som rettede de overflødige d'er og satte Kommaer til, mens hun indrømmede, at hendes Moder egentlig skrev godt for sig, men skrækkelig havde glemt sin Retskrivning.

Ordet Protégé havde Fru Alslev kontrolleret gennem Borrings Leksikon - thi hun, Frøkenen, skulde ikke kunne bebrejde hende forkert Brug af Akcenter. Nu maatte hun dog skrive Brevet om for femte Gang paa Grund af de d'er, som var løbne hende i Pennen.

Moder og Datter spiste Middagsmaden kold til Aften, Johanne var tankefuld.

Hun havde givet en Kurven. Det følte hun sig stolt af.

Og dog . . . da Brevet blev overgivet til en Karl hos Købmanden, P. Alslevs Efterfølger, havde hun gerne taget Brevet fra ham og tilintetgjort det, om hun havde turdet være det bekendt.

54

Da Johanne kom i Seng, gennemgik hun i Tankerne Tantens Spot, Karl Hellmanns stille, maalløse Sorg. Hun kendte ham, vidste, hvor blød han var. Hun kom til at græde bitterlig ved at forestille sig ham tavs og sønderknust. Det vilde maaske give ham et Knæk for hele Livet.

Og i Grunden holdt hun dog rigtig meget af ham.

Og nu kunde hun jo begribeligvis aldrig se ham mere efter denne Skandale.

Hun begyndte at græde.

- Sover Du ikke, Barn? lød det henne fra Moderens Seng . . . Jeg kan heller ikke sove. Johanne . . . Bare vi ikke har gjort noget rent galt!

De to stakkels Kvinder var helt skræmmede over den Sten, der var kastet ned i deres ellers saa glat og jævnt rindende Livsbæks flade Leje.

Moderen snakkede og spurgte hele Natten igennem, om Johanne sov. Johanne svarede ikke.

Frøken Aurelia Fahlgren fik Brevet den næste Morgen med P. Alslevs Efterfølgers Karl, der kørte Ølvognen om i Byen.

- Birthe! Mine Briller!

Hvem kunde sende hende et Brev? Hun omgikkes jo ingen i "dette Hul af en By".

Hun læste Brevet.

- Nej, har man hørt Mage! Man gør saadan en Kræmmerkælling den Ære at arrangere saadant noget - og saa Nej, Rak er og bliver Rak. Det kan Karl nu ikke indse, bare fordi hans Fader stammede fra saadan nogle lignende nogle som hende (hun knipsede med sine smaa Negle mod Brevet), den Madame, der vil lapse sig med alle de Kommaer og Semikolummer, fordi hun har konditioneret som Lærerinde.

Men hvad skulde hun egentlig gøre med Karl? Han havde i Gaar baaret sig ad som et Fæ. Viste hun ham dette, vilde han vel blive helt tumpet.

55

Det var en god Dreng, men forskrækkelig "blødkogt". Derfor vilde han vel ogsaa være Præst og ikke Jurist. Som saadan vilde han dog maaske have kunnet blive mindst Etatsraad, han, hvis Bedstefader var Konferensraad.

Hun gik op og ned ad Gulvet med Armene tæt korsspændte over den hækledede Fichu, hvis mange kugleformede Klunker dirrede som Bjælder paa en Dværg, mens hun trippede hurtigt afsted som en Høne i Regnvej.

Skønt hun tidt havde forarget sig over, at "Drengen laa og snuede" saa længe om Morgenens, og skændt paa ham, naar han kom ned til kold The og en længst smurt Hvedetvebak, ønskede hun i Dag, at han vilde sove til midt om paa Dagen.

Hun var langt fra den Forestilling, at han havde tilbragt en søvnløs Nat. Han maatte jo være evig glad over, at "hun havde gjort det grove Arbejde" for ham.

Hun kunde ikke finde paa, hvorledes hun skulde meddele sin Søstersøn det uheldige Udfald af sin Indblanding i Sagen. Hun granskede og granskede uden Resultat, mens hun spaserede op og ned ad Gulvet, skubbende med Bagen mod Stolene, naar de kom inden for hendes Rækkevidde.

Hun trængte til at uddele Ørefigener.

Hun endte med at beslutte at lade det staa til, saa fik det gaa, som det bedst kunde.

Hun satte sig ned og læste Købstadens Avis gennem Brillerne, hvert Øjeblik følende dyb Foragt for det Hul, hvor noget saadant idiotisk Tøjeri kunde blive trykt og læst.

Endelig hørte hun Trappen fra Kvistetagen knage, kendte Karls Trin, lugtede Cigarrøg.

Hun borede de spidse Albuer ned i Lænestolens polstrede Armstykker og stak Næsen med Trods saa højt i Vejret, hun magtede.

Karl traadte ind.

- Du har vel ladet Cigaren ligge i Gangvinduet Pyh . . .!

- Ja. God Morgen, Tante!

- God Morgen, min Dreng!

Hun lod, som var hun optaget af sin Avislæsning.

- Karl skulede til hende, mente, at hun var gnaven og helst vilde være i Fred.

- Der staar Kaffe henne paa Bordet til Dig.

- Tak!

56

Hun hørte den sagte Lyd, mens han drak.

- Er det Mode i København at slurfe, naar man drikker Kaffe, ligesom Katte, naar de laber Mælk?

- Ja, det er, sagde Karl og rejste sig.

- Hvor vil Du hen?

- Tante - Du véd, jeg kan ikke udholde at aflægge Regnskab for hvert Skridt, jeg gør.

- Nej, naturligvis:

Herrer vi ere i Aandernes Rige.

. . . Ja, ja, min Dreng . . . Det er Snavs med det hele. Du maa ikke gaa derned . . . ikke paa nogen optænkelig Maade.

Hun pegede i Retning af Byens Vestergade.

Karl studsede lidt. Da samlede den gamle Frøken al sin Kraft sammen. Hendes lille Overkrop blev stiv som en Jernstang, da hun rejste sig, tog Fru Alslevs Brev og mere smed end lagde det ned paa Bordet foran sin Søstersøn.

Hun saa ham blive ganske bleg, da han læste. Saa knækkede hendes Energis Jernstang. Hun brast i Graad og hulkede :

- Min arme Unge! . . .

For første Gang fik Tante Aurelia et let Anfald af Beundring for Karl Hellmanns Mands Mod og Hjærte. Thi han genvandt snart sin naturlige Farve, og han var hverken sunken sammen eller havde grædt.

Et lille Smil fortrak hans Mund, da han leverede Brevet tilbage.

- Hvad siger Du, min Dreng? spurgte Tante Aurelia og snød sin Næse for i Smug at tørre sine Øjne.

- Ingen Ting. For der er ingen Ting at sige til det.

Han følte det som en Æressag at være ligegyldig og kold, skønt der samlede sig en haard Masse i hans Sind, der pinte som en Knude paa et følsomt Organ.

Grove Hænder havde grebet ind i et fint, fint Silkespind, speget og forkludret det. Hvor gjorde det ondt, hvor gjorde det ondt i ham!

Han saa tilsyneladende lige glad ud ad Vinduet. Det var graa Frost, tykt Vejr, blytung hang Taagen ned mod Gadens skidne Sne.

- Men, hvad vil Du, Karl?

- Tage til København med Aftentoget.

57

- Naar ser jeg Dig saa igen, Din dumme Unge? Karl trak paa Skuldrene. Tante Aurelia sagde, pinende Graaden tilbage :

- Heldigvis er alle tre Søer, baade St. Jørgens-, Peblingsøen og Sortedamssøen lagte til . . . og, inden Du naar ud til Langelinje for at drukne, haaber jeg, at Du har glemt . . . saadan . . . saadan . . . en snottet Tøs.

Karl Hellmann fik arrangeret en ret naturlig lydende Latter. Tante Aurelia sagde efter en lang Pavse, under hvilken hun havde vredet sig i sit Sæde :

- Lad mig lige saa godt tale rent ud af Posen, Karl! Kommer Du over denne Geschichte, er jeg i Grunden glad. Havde jeg vidst, at Du vilde tage den saa fornuftig, havde jeg aldrig givet mig af med den. Men jeg troede, Du var lavet af Gelée ligesom Din Fader og Din Moder. Det er s'gu bedre at lade være at gifte sig, naar man kan lade det være. De fleste Ægtefolk, jeg har kendt, er blevne fjollede netop i Ægteskabet . . . Men hør, min egen Hvalp . . . her (hun viste med Pegefingern paa sit Underliv) . . . her sidder min Død. Ba, ba, ba, ba! Ingen Scener! Sidst, jeg var i København, fik jeg det at vide . . . Hold Mund, Karl! . . . Jeg vilde paa en Maade forsørge Dig, inden . . . jeg gik hjem til min kære gamle Vorherre, som dog altid har været mig den sikreste Ven, og som har forstaaet mit Vrøvl bedre end noget Menneske Naa, jeg beder blot, at han ikke vil lade mig pines for meget; for at lade Doktoren snitte i mig paa saadant et Sted . . . nej, Gu' gør jeg ej, for jeg er et gammeldags Fruentimmer og respekterer mig selv Og hvad Du kan finde i mine gamle Lædiker, naar Gud har løst op for mig, det er Dit. Det er ikke store Sager, min Ven. Sætter Du det fast, er det knap til Punsch og Tobak . . . De sagde, de to Professorer . . . Du skal ikke tro, de fik Lov til at rage paa mig . . . at jeg maatte have forslæbt mig Ja, det var, da jeg løftede paa Din Fader, da de kom hjem med ham som Lig fra den l'Hombre naa! Det har jeg ikke villet sige Dig før men der gik noget itu inden i mig den Gang Naa, blæse være med det! . . . Jeg løj for Madamen paa Vestergade, da jeg sagde, at jeg vel kunde leve nogle Aar endnu. Det skulde jeg ikke have gjort, men nu kan det være det samme . . . Nu vilde jeg heller ikke i Dit Sted niere sætte mine Ben i denne "Krähwinkel" og lade mig beglo og begrine . . . Bliv nu her, til

Aftentøget gaar! Birthe skal pakke for Dig 58 og bestille Plads til Dig i Jernbaneomnibussen Sid ganske stille . . . tag en Bog . . . det er ikke værd, vi taler . . . saa kommer vi let til at skabe os . . . læs, min Dreng! . . . saa læser jeg ogsaa . . . eller gaar og nørker om, og saa nikker vi lidt til hinanden alt imens.

Da Omnibussen holdt udenfor, stak Tanten Karl en Halvhundredalerseddel i Næsen med den sædvanlige "Begyndelse" . . . men, da han var ude af Døren, græd hun højt som et Barn og sank tilbage i sin Lænestol.

XII.

Der, i København - der var for Fremtiden hans Hjem - der laa hans Opgave beredt.

Det kom an paa at vikle sig ud af alt, hvad der klæbede ved ham fra denne lille dumme By. Der var kun én By i Danmark, den, der ejede et Universitet og et Kunstakademi.

Naar alt kom til alt, hvad var saa Johanne Alslev? En køn Pige, men dog en ren Provinsfrøken, som passede langt bedre til at blive gift med en Skovrider end med en Videnskabsmand.

Han sagde dette sidste Ord højt for sig selv, mens han kørte hjem til Sværtegade i Droske under skinnende Gasblus, med frisk Minde om sin Fødebys Tranlamper.

I disse Rækker af høje Huse, han fór forbi, rørte der sig sikkert et Liv, langt intelligentere, langt mere aandsfyldt end derude . . . selv paa et Bal hos Kammerjunkeren Gravenhorst. Der maatte være stoltere Kvinder, rankere, kækkere Naturer at vinde.

Han selv, Karl Hellmann, stammede jo fra et af de bedste Huse i denne By. Hans Morfader var jo Konferensraad og Departementschef.

Men han maatte være dum. Han havde levet som en Eremit i København, kedet sig i Studenterforeningen, mens hans Kammerater fra Skolen kunde fortælle om, hvor de var gaaede fra Bal til Bal, fra Selskab til Selskab hos Ja, hos hvad for en Slags Folk? . . . Grosserere, Tømmermestre, som var Majorer eller Kaptejner i Brandkorpset . . . rige Vinhandlere og 59 Urtekræmmere med Hof- foran Bestillingens Navn . . . beklædende lignende Charger i det borgerlige Infanteri eller Livjægerkorpset.

Egentlig oprørte hans videnskabelige Stolthed sig over, at Studenter kunde søge deres Ærgerrighed i at være Danseheste i saadanne Kredse.

Var det Misundelse, fordi han selv var en slet Danser, ikke brød sig om at danse? Eller stod disse københavnske Storbürgerkredse under dem, han havde følt sig saa vel i i de smaa Byer?

Nej - man skal aldrig, naar man har videnskabelig Stræben i sig, bemænge sig med Pengepøblen, den værste af alle Arter af Pøbel.

Han knejsede højere og højere i sit Sæde i Drosken, tilsidst laa hans Nakke fast mod Stopningen i Droskens Rygstød.

Det kom an paa at føle sig som rigtig Aristokrat. Der var noget i gamle Tante Aurelias Selvfølelse.

Han mindedes et af Samtidens mægtigste Blades Karakteristik af Landadelen: Kvaldepiskriddere og "Smørffjerdingsfyrster", nød disse Skældsord med Beundring, vilde ønske, at han selv havde fundet paa disse Benævnelser . . . thi denne Adel, hvad var den i aandelig Henseende andet end Pøbel?

Forsøgte dens Sønner paa at studere, gjorde de gerne elendige Eksamina . . . Pak! Pak!

Han lovede sig selv, at, om end Vejen til Idealet gik ad de stejleste Klippestier, hvor Fodfæstet glippede og Øjet svimlede . . . vilde han vælge den Bane og fra sit høje Stade dybt foragte Gosens fede Marker . . . hvor kødædende Mennesker og græsgumlende Kvæg, sete fra oven, ikke var til at skelne fra hinanden.

Drosken svingede rask med Gnister fra Hestehovene om Hjørnet af Købmagergade og Kronprinsensgade. Banen blev noget snævrere, noget mørkere.

Der hjemme i hans lille Stue, der var dog rart at være. Han nynnede nogle Linjer af Slutningsangen i

"En Spurv i Tranedans" om Studentens Bolig højt under Taget, hvor han "til Sandheden vier sit stille Liv".

Han huskede paa de forholdsvis mange Bøger, han ejede, takket være Tante Aurelias Gavmildhed. Fra han var i Latinskolen tredjøverste Klasse, havde hun stadig foræret ham danske Digterværker, og da han var bleven Student, havde hun jo sagt :
- Hvad Du skal bruge af Studerebøger . . . latinske, græske, 60 hebraiske, kan Du købe paa min Regning til et Beløb af 50 Daler om Aaret.

Dette lille Bibliothek var Karl Hellmanns Stolthed. Det var rart at gense Reolerne, hvorfra forgyldte Bogrygge skinnede ned og dannede Stuens bedste Dekoration.

- Prrr! Værs'artig, Herre! Sværtegade Nr. 12.

Karl Hellmann var endnu fuld af stærk, trodsig Selvfølelse, da han fra Droskens Vogntrin spurgte Kusken om, hvad han skyldte ham.

Men, da han med sin lille Kuffert i Haanden havde skubbet den ene smalle Fløj af Gadedøren op med Hoften og saa den stejle og smalle Trappe rejse sig i svag Belysning, sank Modet adskillige Grader. Deroppe paa tredje Sal, der ventede ham en Stue . . . iskold, thi der havde ikke været Ild i fjorten Dage . . . Gud véd, om Sengen var redt? Han havde jo ikke skrevet til sin Værtinde og underrettet hende om sit Komme.

Han rev med gnaven Hidsighed i Klokken paa tredje Sal.

- Gu'j . . . hvem er det?

Saa lød langt om længe Værtindens Røst. Hun tyggede paa Mad, da hun havde lukket op.

- Gu'j, Hr. Hellmann . . . De kommer før Nyaar! Men jeg har ved Gud i Himlen ikke Deres Værelse i Orden . . . men . . .

- Naar kan det være i Stand?

- Gu'j . . . bar'sens en Times Tid.

Karl Hellmann slængte Kufferten ind ad Døren og sagde :
- Jeg bliver altsaa borte en Time. Læg bare først og fremmest i!

- Ja, det er rimeligt, for det er, ved Gu'j, inte varmt i denne Tid. Men vil Hr. Hellmann inte varme sig "inge" i min Stue, i Stedet for at gaa om paa Gaderne!

- Nej, Tak!

Karl Hellmann tænkte paa hendes store Stue til Gaarden, hvor der stod Duft af Mad ud fra Kakkelovnens Kogeindretning, som blandede sig med Osen af vasket Tøj, som hang paa en Snor i hele den mørke, hedt opvarmede Stues Længde.

- Nej, jeg bliver saa her.

- Som Herren vil, svarede Værtinden med resigneret Muggenhed, sukkede lidt og sagde: Saa skal jeg gøre Ild paa.

Han vilde ikke gaa ud. Uh, de glatte Gader, den taagede Frost! "Kennst Du das Land, wo die Citronen blüh'n?" . . .

61

Stearinlyset gloede blegt. Hans Aande omhvirvlede dets Flamme. Han beholdt Hatten paa, trykkede den ned i Panden. Hans Faders Pels, den gamle mølædte Astrakans-Pels, der havde tjent hans Fader i en Snes Aar, mens han var Strandkontrollør eller noget saadant i Nyborg, svøbte han om sig og blev siddende i et Hjørne af den lille Sofa med det lasede Ulddamaskes Betræk. Indhyllet i den gamle Pels som en Kapuciner i sin Munkekutte sad han og gentog drømmende sine Oplevelser fra et Bal, en Kanefart i klar Frost, lette lyriske Anslag af en Kærlighed, der maaske kunde have vokset sig dyb og stor, maaske heroisk.

Hvad foregik der mon i hendes Sjæl? . . . hendes derude?

Han stræbte at forestille sig det, men hans Fantasi klikkede.

Han følte en Poets smertelige Fornemmelse af Afmagt til at trænge ind i andre Menneskers Sjæleliv. Han formaaede kun at lægge sine egne Følelser ind i den andens, og, naar han tænkte: Saadan og saadan maa hun tænke og føle, saa afbrød han sig selv og sagde: Det er jo mig, der føler og tænker saaledes.

Frosttaagen, som han havde set paa de tre Timers Jernbanekørsel dugge Vinduerne til, følt frembringe Fodkulde - Frosttaagen . . . det var hans Fremtid. Den kunde vistnok afløses af Tøvejr. Uh . . . Gang i Gummigaloscher i Sjapsne gennem københavnske Gader, mellem fortærende kedelige Husrækker, fra Skole til Skole i det uendelige.

Hans Madame kom med Ildkassen, der spyede Kulrøg ud af aller Huller, mens hun selv uddunstede Tørverøg ud af alle Porer.

- Nu skal her snart blive dejlig varmt . . . nu skal jeg straks have Deres Lampe i Stand . . . Naa, ja, jeg kan nok begribe, at De kom tidligere, end De havde sagt . . . jeg begriber det saa mageløst godt, for København er dog København, og jeg har kun én Gang vaaren i Provinserne, og der var meget mere skummelt end som om Vinteraftningerne ude paa Østervold . . . Nu brænder det rigtig pænt . . . Skal jeg koge Vand til The?

- Nej Tak!

Værtinden gik.

62

XIII.

Han skulde studere. Han var jo stolt af at være Student.

Der var endnu en lang Rest tilbage af Universitetsferien. Forelæsningerne begyndte jo først den 1ste Februar. Der var Tid til at gennemstudere alle de Kollegiehæfter, han havde skrevet fulde i det forrige Semester: eksegetiske, dogmatiske, kirkehistoriske, isagogiske.

Han duede vist ikke til at være Videnskabsmand. Thi dette herre var dog forfærdelig kedeligt.

Hans Kritik vakttes over for, hvad han nu et Aar havde hørt og skrevet op Dag efter Dag. Men det var en ren individuel Kritik, der kun drog til Felts mod sin Genstand, fordi den ikke morede Kritikerens.

Forfatterne til de nytestamentlige Skrifter var jo inspirerede af den hellig Aand, altsaa af en højere, en mægtigere Aand end Verdens største Digtere. Hvor kunde det da være rigtigt at træde de glødende Ord ud i en Fortolkning, der tværede dem flade. Selve Sproget var der virkelig ingen Ben i, lettere Græsk kunde der ikke tænkes. Meningen syntes Karl Hellmann at kunne forstaa uden at advares for en fem seks Fortolkeres formentlige Misforstaaelser gennem Docentens omhyggelige Gendrivelse af sine Forgængeres Opfattelse til Fordel for sin egen.

Dogmatiken var ham rent ud utaaelig. Hvor i Biblen stod dog noget om alt det, der sindrig knyttedes sammen for at forklare og forsvare Treenighedsdogmet? Hvem af de forskellige Sekter havde Ret i Opfattelsen af Nadveren?

I Løbet af Slutningen af December og Januar Maaned igennem var den stakkels Fyr, som altid havde ment at være en rettroende evangelisk Lutheraner, aldeles zwingliansk i Opfattelsen af Nadveren - mildest talt Kryptokalvinist.

Da Forelæsningerne begyndte, følte han sig led ved det hele Avditorium med de skidengrønne Vægge, de stygge smalle Borde og hele det landsbyskoleagtige Udseende. Som alle svage Mennesker lod han, hvad han selv led, gaa ud over sine Omgivelser.

Var det en Videnskabens Højsal? Her lugtede jo som i et Hønsehus.

Hans Sidemand, en lille blankøjet Fyr, havde flere Gange "klaaet sig bag Øret" som Arv i "Jean de France".

63

Han skød en Bog hen foran Karl Hellmann. Det var en af de da mest brugte Kommentarer til det nye Testamente.

- Vil De bare se: Begyndelsen af Romerbrevet . . . Finder De ikke den Fortolkning der ren ebionitisk?

- Aldeles tartarisk, sagde Karl Hellmann.

Sidemanden saa mistænkelig op paa ham og trak Bogen til sig. Karl syntes, at han havde sagt noget brillant.

- Nej, jeg skal vise Andreas . . . og Johanne og Tante, at jeg . . . kan blive til noget, de ikke har drømt om i deres dristigste Drømme.

Saa sagde han til sig selv, da han gik ned ad Universitetstrappen, tilegnede sig Indskriften over Universitetets Portal og lo medlidende ad den underordnede Indskrift paa Metropolitanskolens Stump af en Attika.

- Store Ord og fedt Flæsk! klang det saa i ham, naar han drak sin Kaffe og spiste sin Bolle til i "Skærsilden" og saa disse "Herrer i Aandernes Rige" spille Billard i Skjorteærmer med "Markøren", som man i de Tider kaldte den Opvarter, som betjente Billardet.

- Nej, nej, nej! Han tog Kollegiehæfterne frem for sig hjemme i Sværtegade.

Han læste, læste og blev lige klog.

- Kan jeg ud af dette blive en begejstret Forkynder af Sandheden?

Sandheden? Var den gemt i denne Griesbachs Udgave af [x] [x][x][x][x][x] [x][x][x][x][x][x]?

Man maatte dog kunne komme til Rette med den, naar den rummedes i denne vel tykke, men ingenlunde uoverkommelige Bog.

Ja - den rummede forunderlige Ting. Alt det, der var trivialiseret for ham under Religionsundervisningen i den lærde Skole gennem Lærebog og Bibelhistorie, vandt sin oprindelige Friskhed. Han skrabe den plumpe Overmaling af som Kunstkenderen af et gammelt Renæssancemøbel, som moderne Smørere har besudlet med mange fedtede Overmalinger.

Bjergprædikenens forunderlig rige Stemningsskala, svingende lige fra den højeste Pathos i Lovprisningen af de fattige i Aanden og fra den blodige Satire i Hudfletningen af dem, der bad offentlig paa Gadehjørner, de hellige Poseurer, lige til Idyllen, følte han var vokset frem i dette forunderlige Milieu, hvor Reformatoren prædikar fra Bjerget i den sydlige blændende Luft for de lyttende, løst henslængte Grupper . . . gaves der noget skønnere?

64

Han fulgte den glødende Lovprisning af Kærligheden i 13de Kapitel i første Korinthierbrev, hvor Ubehjælpsheden i Sproget forhøjede Sanddruheden i Udtrykket for Sjælens hymnefyldte Trang; andet Korinthierbrevs stønnende Utaalmodighed, over alle Grænser gaaende hidsige Nedtordning af Modstanderne, den umaadelige Reformatorforfængeligheds indre Kamp med en mod Martyriet higende Ydmyghed; det beherskede Raseri i Galaterbrevet mod den bornerede Jødedom hos de saakaldte Søjler - den ironiske Parenthes: Gud ser ikke paa Personer - . . . ja ... ia . . . Der aandede igennem alt dette baade store og smaa helt sande Menneskefølelser.

Den unge Student blev trøstet og glad, naar han opdagede menneskelige Svagheder hos de store Skikkelser. Naar selve Religionsstifteren overbød sine Modstandere i hidsige Paradokser, naar han brugte de vildeste Ukvemsord mod Farisæere og Skriftekloge . . . saa holdt den unge Læser allermest af ham, forstod ham bedst.

Han talte aldrig om sligt til sine medstuderende. Han havde kun en ren periferisk Omgang med dem.

Men Kommentarerne, baade de i Bøgerne trykte og de mundtlige paa Forelæsningerne, gjorde ham kold og led og ked af det foreskrevne Studium.

Det var Matematik anvendt paa Poesi, sagde han. Fortolkerne og Forfatterne var inkommensurable Størrelser.

Om denne Professor i Kirkehistorie, der enten syltede Middelalderens knokkel- og kødfaste Skikkelser som Abailard, som Arnold af Brescia, som Francesco af Assisi ind i en Frasegelée, eller maalte dem med en dogmatisk Lappeskrædders Maal, han var dog egentlig en Klown, som han stod deroppe paa Kathedret og talte fedt og bredt, op ad Vægge ned ad Stolper . . . om man vilde, en skikkelig belæst Filister.

Om Professoren havde mødt den hellige Franciscus, skiden og luset, mon han ikke havde staaet paa Pavens Side? Kristi Statholder bød jo samme Francesco, den rige Yngling, der havde fulgt Kristus's Opfordring til en af hans jævnlige, solgt alt sit Gods og givet det til de fattige: Gaa ned i Svinestien til Dine Kammerater!

Som de fleste unge Mennesker anvendte han Idealets Maalestok paa sine Lærere og øvrige Omgivelser, fandt dem derfor latterlige eller ynkelige. Han tænkte ikke paa at spørge sig selv, om han havde turdet vanke Landet rundt som en Vagabond, om 65 han havde kunnet elske som Abailard, og, lemlæstet og indespærret, endnu i Alderdommen gløde af Længsel efter Heloïse.

Hans Fantasi var frugtbar paa Sammenstillinger mellem den dogmatiske Docent og Kristus, den isagogiske og Pavlus, den eksegetiske og Morten Luther, den kirkehistoriske og Franciscus af Assisi. Men at sammenligne sin egen Elskovssorg med Abailards og Heloïses Aarhundreder gennemklingende Elskovsroman . . . det faldt ham ikke ind.

Han gik om som hundrede stille revolutionære i vort Land. Hvor kan de slaa Knips i Lommen! Hvor er de kække i deres Stuer en fem seks Aars Tid!

Karl Hellmann var et ret fint Hoved i Retning af Optagelsesevne, havde den sky Naturs modtagelige Nerver, en Del af den uproduktive, indtrykstørstige Naturs melankolsk-ubarmhjærtige Kritik.

Han fandt heller ingen Trøst i, hvad der rørte sig om ham inden for Universitetets Høresale. Da han gik i Skole, havde den anden slesvigske Krig gjort ham kritisk overfor hans Faders gamle Studenterpolitik. De Førere, som han troede paa, da han var 17 Aar, fandt han nu jammerlige. Den opdukkende Venstrebevægelse! . . . Bondevrøvl! Dens Førere! Degne med en endnu mere udtraadt Pathos end Præsternes, danske Jurister, endnu plumpere Lovtrækkere end de latinske! Bønder, der kun kunde læse og skrive - det sidste endda svært daarligt . . . uh, de var endnu værre end i gamle Dage, da de ikke kunde læse og skrev et Kryds for deres Navn eller lod det skrive med "paaholden Pen".

Litteraturen! Der var ikke en eneste ung Røst, der gav Ekko i hans Sjæl. Hvad han læste af samtidig Poesi, syntes ham kun at være Udvanding af, hvad de gamle havde gjort bedre. At hans Dom var et Ekko af den almindelige Opfattelse, den, der gik mellem Mand og Mand, vilde han ikke indrømme.

Billedkunst havde han ingen Sans for. For Anstændigheds Skyld gik han et Par Gange paa Udstillingen. Han kom hjem, træt og ødelagt, kastede sig paa sin Sofa, men kunde ikke sove for den spinatgrønne Masse han saa under de lukkede Øjenlaage.

Han havde ingen Omgang. Hans Skolekammerater vare blevne skilte fra ham ved andre Studier. Blev der talt om ham blandt hans flygtige Bekendtskaber, var den almindelige Dom, at han var en rigtig skikkelig Fyr, men vist en sær Kanut.

66

Tante Aurelia skrev aldrig; hun sendte ham kun Penge, for hvilke Karl Hellmann takkede i velvalgte Ord. Han følte, at han burde skrive varmere, men kunde ikke.

Der gik flere Aar hen. Karl Hellmann opgav Haabet om at faa Eksamen.

En Dag kom der et Brev, stort og bredt, foldet sammen, uden Konvolut. Han kendte Tante Aurelias Skrift: de spidse, store, plumpt formede "danske" Bogstaver.

XIV.

T. den 18. Martii 186 . .
Kære Carl!

Dette Brev skrives til Dig for at lade Dig vide, at den Sygdom, hvorom jeg har talt til Dig, nu er saa vidt fremme i dens af Gud bestemte Gang, at jeg tydeligen fornemmer, at mine Dages Maal er nær og at al menneskelig Kunst intet formaaer over for samme allerhøjeste Væsens uransagelige Vilje, og ikke kan jeg, hvem Naturen aldrig har undt Skønhed eller Glæde i Ungdommen, driste mig til den Forhaabning, at den kære Gud nogensinde kunde ville gøre et Mirakel for et saadant stakkels Væsens Skyld. Men dette forlanger jeg ej heller og er beredt paa Døden, naar den kommer, forvisset om, at denne Verdens Elendighed skal afløses af stor Herlighed i den tilkommende. Mange Fejler kan jeg have havt, og naar jeg ikke altid haver betjent mig af Udtryk, som vare af den Beskaffenhed, at de passede for et Fruentimmer af min modne Alder og den Klasse i Rangen, som min elskede salig Fader, Conferenceraad Fahlgren indtog, saa kan jeg nu, da Dødens Porte ere ved at aabne sig for mig, roligen erklære, at det var fordi jeg var skabt saa liden og svag og maatte forsvare mig mod alle, som jeg kom nær, ved at gøre mig stærk som en Mand, og Gud i Himlen, som ser alt og gør alt, hvad ham behager, samt min salig Fader, Conferenceraad Fahlgren, som er hos sin

Skaber i salig Fryd paa Grund af, at han har været en udmærket og sin Konge tro, overordnet Embedsmand, og en Fader, der gav sine Børn en god Opdragelse 67 og lod sine Døtre foretage Udarbejdelser i Modersmaalet og rettede dem med egen Haand, disse, nemlig Gud i Himlen og min hos ham salig værende Fader, ville erkende mit Sindelag.

Kære Carl! Ingen har jeg holdt saa meget af, som af Dig, siden min Fader døde, thi Du er min eneste Søsters eneste Barn, og naar jeg aldrig haver sagt Dig det, saa var det, fordi jeg var saa bange for, at jeg skulde komme for Dig eller andre i et Lys, som om jeg agerede Comedie og var affecteert. Men jeg kalder atter den gode Gud og min Faders salige Aand til Vidne paa, at hvad jeg her nedskriver, er sandt. Saa længe Du var liden, da har jeg mange Gange baaret Dig paa mine Arme, som vare saa tynde og svage, at det ikke kunde vare længe, inden Du blev for tung dertil, og aldrig haver jeg trykket nogen Qvinde, langt mindre noget Væsen, selv det mindste Barn af et mit modsat Køn saa tæt til mit Bryst, og nu, da Dødens Porte ere lige ved at aabne sig for min arme Sjæl, vil jeg tilstaa for Herrens Aasyn og for Dine Øjne, min højt elskede Søstersøn, at naar jeg ikke har vist Dig stor udvortes Kærlighed, siden Du blev stor og voksen, saa har jeg undertrykket mit Hjertes Følelser med de Pligter, jeg skyldte det Køn, hvortil jeg hører, saa at end ikke min gamle tro Pige Birthe Mogensdatter skulde spotte en ældre Pige, som hengav sig til Kærtegn overfor et ungt Menneske.

Nu haver jeg ikke andet at gøre, min egen kære Neveu, end at bede Dig om Tilgivelse, ikke alene fordi jeg, i Stedet for at vise Dig Kærlighed, ofte har betjent mig af grove, ja vel endog simple Ord i Samtale med Dig, men ogsaa fordi jeg til Skade for Dig har udvist en for min Alder muligen utilgivelig Letsindighed, idet jeg har brugt, hvad jeg ejede af en liden Capital, stadig haabende at rykke op i Anciennet til at faa Bolig i Klosteret, ikke tænkende paa, at det kunde vare saa længe, thi havde jeg faaet Bolig der, kunde jeg vel af Hævningen opsparet, hvad jeg havde opspist af mine Penge, og ved min Død overgivet til Dig en Summa af nogenlunde Betydning, medens det nu bliver ingen Ting. Dette har jeg meest frygtet for, at den gode Gud er misfornøjet med mig over, thi jeg anseer Egenkærlighed for en Last, som han er meget imod.

Jeg vil ikke undlade at underrette Dig om, at jeg er sengeliggende og nu er paa ottende Dag om at skrive dette Brev paa et Bræt, som min tro Birthe holder for mig over Sengen, og at jeg jævnlig lider store Smerter, som dog ikke kunne vare længe, da jeg føler mine Kræfter aftage og stadigen beder til Gud om 68 at løse op for sit lille svage og gamle Creatur, som trods al Synd i Tanke, Ord og Gerninger aldrig haver ladet sig røkke i den Tro, i hvilken hun er bleven døbt og confirmeert: paa den korsfæstede Frelser og hvad dertil hører.

Du skal ikke tage ud til min Begravelse, hvilken jeg haaber er overstaaet, naar Du modtager denne Skrivelse. Thi jeg vil ikke have Ligfølge, thi selv om Embedsmændene ville komme i Uniform, fordi de véd, hvilken Rang min Fader beklædte, og at jeg i Kraft deraf er Konventualinde i et adeligt Kloster med Hæving, saa ønsker jeg ikke at see Kammerjunker Gravenhorst derfra, hvor jeg vil være til den Tid, i en Uniform, som han slet ikke kan bære. Men min tro Birthe vil sende Dig Avertissementet om min Død, og Du kan være sikker paa at faa 2000 Daler efter mig. Hvad jeg i øvrigt kunde have at sige Dig, er overflødig, da Du jo læser de hellige Skrifter, som de oprindeligen ere skrevne, tag blot Guds inderlige Velsignelse og Ønsket om hans Varetægt fra Din gamle, nu afdøde, men Dig højt elskende Tante

Aurelia P. de Fahlgren.

**Hr.
Stud. theol. Carl Hellmann.
(at afgive efter min dødelige Afgang.)**

Der var sort Laksegl sat paa Brevet, det var kluntet og skævt anbragt, et Par Klatter var komne uden for Seglet og kradsede af med en Negl.

Karl Hellmann aandede dybt efter at have læst Brevet. Med tørre Øjne saa han sig omkring.

Nu var han da ganske ene.

Gamle Tante Aurelia var den eneste, som hørte ham til. Han havde ikke en Gang taget hende i Forsvar, naar de lo ad hendes Løjerligheder, hendes smaa "Bandeord", hendes himmelvendte Næsetip, hendes fine Familjefornemmelser.

Nu var det, som han ved et Lynglimt saa et helt stakkels forkrøblet Liv, levet af et varmt Hjærte og et

nobelt Sind. Han opdagede et stille Martyrium, der var lidt lige for hans Øjne, og han havde ikke paaskønnet det.

Hun maatte jo baade være død og begravet. Han gik hen paa en Kafé, hvor der holdtes mange Provinsaviser, fik fat i sin Købstads lokale Blad, undersøgte Avertissementerne i flere Numre.

69

Der stod i et ti Dage gammelt Nummer følgende Bekendtgørelse, beskedent trykt med Petit paa en beskeden Plads :
Frøken Aurelia Petronella de Fahlgren, Konventualinde paa Hæving i - gaards Jomfrukloster, omskiftede Tiden med Evigheden den 21nde April. Begravelsen sker i Stilhed.

Intet Navn under.

Karl Hellmann vidste ikke, hvad han skulde gøre. Da den Tanke faldt ham ind, at han maatte tage ud til sin Fødeby, havde han Følelsen af, at Skorpen gik af et Saar inden i ham.

Han forklarede det som Anger over, at han ikke havde været mere for den eneste, som holdt af ham. Men han maatte jo tage derned.

Da han kom hjem, fandt han et Brev med en ukendt Haandskrift. Det indeholdt en Blanket: Meddelelse fra G. A. Weis, Overretsprokurator, hvori Stud. theol. Karl Hellmann anmodedes om at indfinde sig i Morgen den 2den Maj paa samme Prokurators Kontor i Anledning af, at han var eneste Arving efter afgangne Frøken og Konventualinde Aurelia Petronella de Fahlgren.

Karl Hellmann følte sig et Øjeblik krænket over, at den Prokurator ikke kunde komme til ham. Han var jo paa en Maade samme Prokurators Arbejdsgiver . . . det var den sædvanlige uforskammede Manér, den Slags ældre Herrer plejede at behandle unge Mennesker paa.

Han gik alligevel hen paa Vestergade.

Den Stue, han kom ind i, lignede ikke synderligt et Kontor, den var møbleret som en almindelig pæn, tarvelig Dagligstue. Ja, der var rigtignok en Del Reoler, hvor gamle Bøgers Læderrygge stod i tætsluttede Geledder som en ens uniformeret Front

Karl saa henne ved Skrivebordet en skaldet Isse og et kridhvidt Nakkehaar, som laa helt ned paa Frakkekraven.

Da den siddende vendte sig, genkendte Karl Hellmann en original Skikkelse, som han tidt havde mødt paa Gaderne i København.

Det var en meget høj gammel Herre med hvidt højt Halstørklæde uden Flipper, med Kalvekrøs, som næsten ingen bar i de Aar, med en stor Diamantnaal fæstet i samme Kalvekrøs, ellers sort fra Top til Taa, med en Frakke, der næsten naaede til Anklerne, aldrig med Overfrakke.

Det var altsaa Overretsprokurator Weis.

- De ønsker, sagde han med en Stemme saa tør som en Træhammers Slag mod en Træblok.

70

Karl Hellmann rakte ham hans Meddelelse.

- Meget vel.

Den gamle pegede paa en Stol.

- De er Søstersøn af Frøken de Fahlgren. Véd det. Jeg har bestyret hendes Sager siden hendes Faders, Konferensraad de Fahlgrens Død, har ogsaa kendt noget til Deres Forældre. Hun havde overladt til mig at anmelde hendes Død i Avisen. Hun har forud anvist mig, hvad der tilkommer mig for at ordne hendes Bo og skaffe Dem den Dem tilkommende Arvelod i Hænde, naar de lovlige Stadier ere gennemløbne. Har De noget dertil at bemærke? . . . Vil De se disse Papirer?

- Jeg forstaar mig ikke paa det, Hr. Prokurator, saa hvis De vilde . . .

Den gamle hvide og sorte Herre saa stift paa Karl med store lyseblaa, kolde Øjne.

- Hvor gammel er De?

- 23 Aar.

- Saa har De en Kurator?

- Ja, det er sandt. Kaptejn Holk, Postmesteren i T.

- Vel . . . Er De helst fri for at skrive ham til osv.?

- Ja, hvis Prokuratoren vilde . . .

- Meget vel . . . Det glæder mig, at De er, som Deres Familie altid har været. Naar Deres Bedstefader, Konferensraaden, tog en Tillidsmand, saa var hans Tillid ubegrænset. Jeg har i sin Tid været Kopist under Konferensraaden i det daværende Kancelli . . . De vil altsaa forstaa Deres Tantes Valg af mig til Tillidsmand. De lægger Sagen helt i min Haand.

- Ja.

- Deres salig Tante har rigelig honoreret mig. Der er ikke Tale om Honorar fra Deres Side.

- Men . . .

- Undskyld . . . ikke Tale om den Ting! De skal ikke ulejlige Dem herhen, før jeg om et Par Maaneder sender Dem en Meddelelse. God Morgen!

- De to er i samme Stil, tænkte Karl Hellmann, da han gik ned ad Trappen. Kun at han er saa umaadelig lang, og at hun var saa umaadelig kort. Hm! Han pegede virkelig over Skulderen og viste mig Døren.

71

- Overretsprokurator Weis . . . er han en bekendt Sagfører? spurgte Karl Hellmann en juridisk Kandidat, ansat i Indenrigsministeriet, som han kendte lidt til, da han traf ham i Studenterforeningen. Den meget høje, magre, nærsynede Kandidat med de stærke Brillor og det høflige Væsen svarede :

- Han, den gamle, sæere Snegl med Kalvekrøset . . . hvis Haar ser ud som en Allongeparyk? . . . Nej. Det har han aldrig været. Han har sagtens havt nogle Skillinger. Af og til har man set hans Navn under et Proklama. Han har vel havt nogle Boer i Ny og Næ. Men saadan, som han nu gaar, har han vist gaaet og drysset om i 40 Aar . . . Lad os se i "Juridisk Stat"! Kom!

Kandidaten slog efter.

- Gud hjælpe mig! Kandidat med Laud fra 1829 . . . Ja, han maa have havt andre Ressourcer, for man kan Skam ikke leve af at være grinagtig. Han gaar klædt, som han var født i det forrige Aarhundrede, men ser proper ud som et pillet Æg . . . Kender De ham?

- Han skal behandle Boet efter en af mine Slægtninge.

- Snyde Dem, gør han skam ikke . . . Og, da han har Laud til sin Eksamen, saa maa han vide Besked. Ja, den Gang tror jeg ikke, man regnede med Points som nu, saa man véd jo ikke, hvor solidt hans Laud er.

Samme unge Mand havde et Laud med mange Points til juridisk Eksamen, havde Præ ceteris i Retshistorie og i Romerret, hvorfor han ogsaa endte med at blive Generaldirektør for Postog Telegrafvæsenet.

Først i Juli fik han en Meddelelse ved G. A. Weis, Overretsprokurator, hvori det meldtes ham, at man forventede, at han vilde give Møde i T. næstkommende Løverdage, han vilde da paa Jernbanestationen finde en af ham (Weis) befuldmægtiget Mand, der vilde give ham fornøden Anvisning.

- Er han fjantet? Hvad har han at sige over mig, den gamle Snittebønnestage? Min S'æl, om jeg tager derned!

Men Karl Hellmann gjorde det alligevel, efter megen Stritten imod, under Frygt og Bæven ved Tanken om dette Skridt. Hans Frygt og Bæven hørte ikke op i Jernbanekupéen, mens Toget bruste gennem Egne, hvor han genkendte endog Led og Gærder, ikke at tale om de røde og hvide Kirketaarne.

72

XV.

Det med Arven var i god Orden. Det vil sige: Klostret skulde arve Tante Aurelia.

Karl Hellmann, for hvem det altid havde ligget "at lade fem være lige, ligesom hans Fader" (det var Tante Aurelias tidt gentagne gnavne Irettesættelse til ham), havde ikke tænkt sig nogen bestemt Arv efter Tante Aurelia, men ubestemt haabet derpaa. Hun havde stadig sendt ham Penge, han havde brugt dem; hans Kurator, Postmesteren, havde sendt ham Penge, dem havde han ogsaa brugt.

Arven bestod i Tante Aurelias Hus og Have og i hendes tarvelige Indbo. Hun havde sat en lille Livrente ud for Birthe. Og Birthe erklærede, at hun var endnu arbejdsdygtig og vilde virkeligen ikke ligge paa den lade Side. Hun sagde til Karl Hellmann :

- Trænger De til Penge, staar Frøkenens Renter til Dereses Deposition, Hr. Heilmann, for Studiummer - det véd jeg, koster mange rede Penge, for jeg har tjent i Præstegaarde, hvor de havde fem Sønner, som alle lagde sig efter den præstelige og thiologiske Videnskab.

Karl Hellmanns Arv kunde løbe op til en 1500 Daler, thi der var jo Prioriteter i Tantens lille Ejendom - navnlig fra hans Faders, Toldkasserens Tid. Han havde betyngtet den Smule Grund saa meget, som den kunde taale. Tante Aurelia havde løst saa meget, hun havde evnet, men det var ikke store Sager, hun havde kunnet udrette.

Imidlertid, naar alt kom til alt, var 1500 Daler en betydelig Sum for den fattige Student.

Planer om Rejser løb ham straks gennem Hovedet.

Han vilde ikke se det gamle Hjem. Han vilde ikke se den lille Have, hvor hans Fader havde drukket Toddy med Byens andre Embedsmænd, ikke sit lille Værelse paa Kvisten, som Tante Aurelia havde beboet, mens han gik i Latinskolen.

Det, som knyttede sig til disse Steder, vilde han ikke gennemleve paa ny.

Han sagde til sig selv, at det var fejgt, men saa lo han sørgmodig og sagde til sig selv :

- Jeg har ikke faaet Tapperhed i Blodet. Jeg giver mig ikke ud for at være stærk. Jeg vil, jeg vil være svag, for 73 saadan har Gud skabt mig. Det bliver hans Sag at føre mig gennem Verden. Jeg har ikke bedet ham om at faa Plads i den.

- Bespotter Du ikke Gud ved saadanne Tanker?

Dette gik for sig i ham, mens han sad i sin Kurator, Postmesterens Værelse og lod hans Ordstrøm surre forbi sit Øre som en Myggesværme.

- Vil De ikke blive og spise hos os i Dag? spurgte Postmesteren, en skikkelig lille Mand, krumbøjet og mager, som han var. Hans store graa Overskæg var det eneste, der tydede paa, at han havde været Militær, det vil sige Løjtnant i "Kronens Regiment" for 40 Aar siden med Afskedspatent som Kaptejn.

- Tak, jeg har meget at bestille. Jeg tager til København med Aftentoget . . .

- Ja, men vi spiser Kl. 2.

- Tak, Hr. Kaptejn . . . der er saa meget, som jeg maa tænke paa . . . jeg vilde gerne være lidt ene . . . og

- Naa ja, sagde Kaptejnen og foldede sine Hænder. Livet . . . ja, det er en mærkelig Ting . . . Det glæder mig, at De i den unge Alder tænker saa dybt over . . . saadan nogle alvorlige Genstande. Ja, det følger vel med det theologiske Studium. Da jeg var paa Landkadetakademiet, og mens jeg var Løjtnant i Helsingør . . . saa tænkte jeg desværre kun paa alle nichtswürdige Ting, og først, da jeg blev civil Embedsmand . . . Ja, ja. De vil ikke spise Grynssuppe og Lammesteg med os?

Den gamle Kaptejns hvide Overskæg dirrede, da han bød ham Farvel, mens han med stødvis Diktion sagde :

- Naa - saa - ja . . . jeg behøver ikke at bede Gud at være med Dem . . . for ... da De studerer Theologi . . . saa . . .

- Kaptejn Holk er en Hædersmand til Tænderne.

Da Karl Hellmann var kommen ned ad Trappen, gjorde det ham ondt ikke at have sagt den gamle Postmester Tak, fordi han havde været og endnu et Aarstid skulde være hans Kurator. Ikke fordi Ulejligheden havde været stor . . . men hans Fader havde holdt af Kaptejn Holk . . . og det var ligesom en Rift i et gammelt Arvestykke, da Karl hørte Kaptejns Dør lukke sig bag hans Ryg.

Karl vilde ikke se et Menneske af sine gamle bekendte. Han trodsede paa sin Beslutning, lod, som om det ikke var en eneste en, han ikke turde se.

Hvordan det nu gik til eller ikke, Karl Hellmanns Ben havde 74 trods hans Beslutning ad en lang Omvej ført ham ned til en Marksti, og, inden han vidste af det, stod han ved et Stakit, der værnede om den gamle Have . . . den, der havde tilhørt hans Fader og sidst hans Tante.

Nu laa der et helt Næt af forvildede Grene over Stakittet, som paa flere Steder havde givet efter under sin Byrde. Adskillige Staver laa ned i og ud over Grøften og fremviste de rustne og krummede Søm.

Træbroen over Grøften til Laagen var overgroet med gult Lav og hang apoplektisk ned til den ene Side. Laagen var halv styrtet ind i Haven.

Højt Græs derinde allevegne, i Gange som i Bede. Endnu ragede enkelte Roser og Liljer over Græsset, - men hvor længe ?

Himlen var tæt overtrukken og truede med Regn . . . Ak, hvor laa den gamle Have tung og tungsin dig der.

Karl Hellmann stod og græd . . . Det var vist en Frø, som gav et Kvæk fra sig i den overgroede Dam der henne under de gamle Hængeaske.

Han havde i sine Drengenaar sejlet i den i et Dejtrug sammen med Andreas Borch, hans bedste Ven. At Andreas Borch ogsaa skulde falde ham ind! Uh!

Han rev i Laagens Staver, saa et Par af dem faldt ind i Haven.

Saa skyndte han sig bort, som havde han gjort noget ondt.

Han tændte en Cigar for at gøre sig stærk-realistisk og dampede ud over de fede Marker, der bugnede af gulnende Rug og Byg og alt sendte ud i Luften den tørre Duft af Korn, som faar en til at nyse.

Karmoisinrøde Klinte, højrøde Valmuer, indigoblaa Kornblomster lo inde mellem de tætte og høje Straa. Gule "Fandens Kærnemælk" gloede op hist og her i Græsset paa den anden Side Stien langs Grøftens Rand. Vejbred slog deres smaa tykke Piskesnærte ud over Stien, nede i Grøften lagde Skræppernes mægtige Blade et tæt Dække over Dybet.

Han mindedes hver Havelaage, hver lille Jord- eller Træbro, som førte ind til Haver og Baggaarde.

- God Dag, højstærede! Lød pludselig en tyk Basrøst op i Ansigtet paa ham.

Det gav et Sæt i Karl Hellmann.

For ham stod en høj, meget mager Person i hvide Benklæder, 75 sort Kjole, graa rundpuld det Hat med to lange Kvaster daskende paa Siden ud over Skyggen.

Uden at være skeløjet, havde han forskellig udseende Øjne. Det ene var lille, det andet stort; det sidstes underste Laag hang poset ud over Kinden; det lille Øje var brunt, det store blaagraat.

Karl Hellmann genkendte ham. Det var Hr. Husum, som, saa længe han kunde mindes, havde været Kontorist paa Byfogdens Kontor. Men, da han ikke engang var Eksaminatus juris, kunde han aldrig avancere til Fuldmægtig. Derimod skrev han af og til Lejlighedsdigte i det lokale Blad og optraadte stadig som Deklamator ved Dilettantforestillinger i veldædige Øjemed, var Arrangør af Festligheder, som naar Byens Lystskov skulde oplyses med kulørte Lamper.

Karl Hellmann sagde God Dag, men vilde gaa videre.

Kontorist Husum borede en Finger ind i et Knaphul paa hans aabent staaende Sommeroverfrakke.

- Ækelt Vejr, Hr. Hellmann! Koldt - hvad? Stemmens dybe Brummen havde en Bilyd, som sad der et Metalblad og dirrede i hans Strube. Karl Hellmann sagde :

- Undskyld! . . . jeg skal med Toget . . .

- Nej . . . nej . . . De maa overvære Aftenunderholdningen.

- Hvad for en Aftenunderholdning?

- I Anledning af Fredericiaslagets Aarsdag - hvad, er de Herrer Studenter saa daarlige Patrioter, at de glemmer Dagen for vore Sejre i den første berømmelige Krig.

- Maaske, fordi vi husker bedre Nederlagene i den sidste bedrøvelige Krig.

- Dem skal man glemme og tænke paa Revanche og Oprensning.

- Aa ja, maaske.

- Næste Gang, naar Napoleon kommer og siger: Pragerfredens § 5, Hr. Hellmann . . . saa vilde jeg nødig hedde Bismarck. Ser De, man havde først tænkt at gøre det hele i et Telt i Lindeskoven, men Vorherre har jo stadig Snue . . . om Forladelse, De er Theolog. Vejret er jo rent nedersachsisk, saa vi maa nøjes med at gøre det i vor Raadstuesal, som jo ikke er tidssvarende i Stil og . . . og Dimensioner og sligt. Jo paa Ære, De maa komme. For De har jo nu levet i København og har et finere kritisk Øje . . . ogsaa fordi De har denne akademiske Dannelse, som jeg kunde græde Blod over, at jeg ikke har . . . 76 og ser De, saa kunde De i Morgen hviske mig en lille bitte kartesiansk Djævel i Øret og sige: Husum . . . Det og det er udmærket . . . det og det er mindre godt . . . og det og det er skidt Tal bare rent ud! For man har s'gu ondt ved at følge med i denne Krähwinkel, og ens Portemonniks er jo ikke giftig nok til at tillade en at tage til København og følge med den æsthetiske Udvikling paa Theatre og Caféchantanger. Vent lidt . . . jeg har s'gu en Billet i Lommen. Vær's artig, Hr. Hellmann! . . . Vi udsteder ikke noget Program, det holder Publikum ikke af. Det vil overraskes, ikke vide i Forvejen, hvad det skal nyde. Tre dejlige Piger skal staa i Tableau. I let Dragt. Hva' faler?

- Jeg kan desværre ikke.

- For min Skyld! sagde Hr. Husum, søgende at faa sin Bas op i Falset, lagde Hovedet paa Siden med Stræben efter at parodiere kvindeligt Koketteri.

Karl Hellmann trak paa Skuldrene. Men en Anelse fór igennem ham. Han tog i det samme den faste Beslutning at rejse og sagde :

- Farvel, Hr. Husum! Det er aldeles umuligt. Tak . . . Farvel!

Han rykkede saa kraftig tilbage, at Kontoristens Fingre gled ud af Knaphullet.

- Hør lidt, hør lidt! . . . raabte Kontoristen.

Kontoristen brummede ved sig selv :

Storsnudet Rak, de Studenterdrenge! Bare saadan en har saameget som Haudabilis til en raadden Artium! . . . Hem, hem, hverken Nielsen, Phister eller Michael Wiehe har været Studenter.

Karl Hellmann gik til Hotel Postgaarden, helt uhyggelig til Mode over den Anelse, han havde faaet. I sine meget unge Dage havde han selv figureret med hende i Tableauer, arrangerede af Hr. Husum.

Han skældte sig selv ud for et Pattebarn. Hvad kom hun ham ved? Den Historie var jo for længe siden færdig. Om hun stod i Tableau med Andreas Borch . . . eller med hvilken som helst . . . det var jo ham aldeles ligegyldigt.

Han var dog højt hævet over den Tid, da han sad og læste højt for de to Damer i den lave Stue . . . Et Par skruede Fruentimmer!

Lige straks efter gjorde det ham ondt at have tænkt saaledes. Thi efterhaanden tvang Erindringen et stærkere Lys over Billedet fra samme lille Dagligstue, og i dette Lys saa han to noble og 77 rene Profiler bøjede over det stille Haandarbejde, indaandede en Luft af Ærlighed og Retskaffenhed, af Tro paa alt godt og smukt fra denne hyggelige Stue, hvori hans egen Stemme lød under Taffeluhrets Pendulslag og Brændeknudernes Knitren i Kakkellovnen.

Uh . . . nu blev han sentimental! . . . Atter et stærkt Tryk paa Ironiens og Satirens Pedal!

- Tør jeg ikke? Jo, Gu' tør jeg saa . . . Jeg vil paa Aftenunderholdning! . . .

Hjærtet bankede helt oppe i hans Hals, da han Klokkeren syv gik op mod Raadstuen, hvor Vinduerne til Salen var blændede med sort Papir, for at den højlyse Dag ikke skulde trænge ind og forstyrre Illusionen og Gaslyset.

Ak, hvor uforandret!

Den samme Sal med den grønne Oljemaling, med brede brune Striber, der sagtens skulde forestille Pilastre. Den samme Tribune i Enden af Salen beklædt med de samme røde og hvide Sirtses Gardiner over Træværket. Det samme Brædetheater oven paa Tribunen, med to maledede korinthiske riflede Pilastre paa hvert af de Tæppet begrænsende Sidestykker, hvide Skafter, gule Kapitæler og Kannelurer. Og, hvad der var meget værre: akkurat de samme Ansigter blandt Tilskuerne paa Stole og Bænke. De hilste, de nikkede til hverandre i en Guddommelighed.

Karl Hellmann borede sig ind i en Vinduesfordybning, tæt oppe ved Scenen.

Forestillingen begyndte. Ak, hvor uforandret!

Den skeløjede Frøken Sprechelsen, Musiklærerinde for Byens bedre Familjer, spillede den samme "Lied ohne Worte" af Mendelssohn paa det samme Klaver nedenfor Tribunen foran Tæppet, med de samme Øjne, der løb sammen ved Næseroden, dog opadhigende mod en Sfærernes Musikregion i Retning af de lurvede Soffitter. Samme Mangel paa Opmærksomhed, samme Vrøvlen i Salen under den skeløjede Frøkens Kunstydelse. Slagtermester Levrings nynnede Melodien halvhøjt med dæmpet Smørtenor.

Saa gik Tæppet op. Hr. Husum i sort Kjole og hvide Benklæder gav Hauchs "Knud Lavard". Om hans Tekst var Dansk, Tysk, Arabisk eller Polsk kunde ingen høre.

- Hvorfor Fanden kan han ikke tage sorte Bukser paa saadan en Aften? sagde Købmand Kramers Kommiss til sin Nabo, Dyr læge Heigaard, Byens vittige Hoved.

- Han siger, at det er den fineste Portoriko, svarede Dyr lægen, 78 for saadan var Blixen-Finecke klædt, da han stillede sig mod Ledermann-Pindecrone i Kasino.

- Mod hvem?

- Hegermann-Lindenchrone. Men De véd jo nok, at saadan kaldte Ploug General Baglængs under Krigen. Han har fundet paa begge Øgenavne.

Imidlertid satte Hr. Husum ned i sin dybeste Øltøndebas i Romancens Slutningslinjer, vendte sine rullende ulige store og uens farvede Øjne mod Loftet:

O. Danmark! Paa Rænker Du aldrig Dig forstod,
Det har Du tidt betalt med Dit favreste Blod,

bukkede og gik baglængs ud gennem Døren i Baggrunden, hvis Fløje han stødte op med Bagdelen.

Man klappede ikke, det var imod Etiketten, naar Byens egne Folk leverede Kunstpræstationer. Men Brændevinsbrænder Anders Svendsen sagde til sin Nabo Bager Ole Hansen den samme Replik, han havde sagt i ti Aar om den samme Sang, foredraget af samme Hr. Husum :

- Det er mærkeligt, at saadant et klejnt Menneske kan have saadan en grov Stemme.

Efter en kort Mellemarkt kom 2 Korsange af Byens Sangforening under Anførsel af Uhrmager Becker. Men Snedker Egelund, hvis Ærgerrighed i Retning af Tenorhøjde var umættelig, skreg sine Medsangere over, og, da Uhrmageren truende vendte Taktstokken imod ham, blev Snedkeren arrig, skreg endnu højere og slog Takt med den knyttede Næve ud mod Dirigenten.

Saa gik Wilsters:

De første Prygl, vi i Skolen fik,
Det var for det Verbum *amare*

og Plougs:

Unge Genbyrds Liv i Norden,
Røst fra vore Fædres Grav.

En længere Mellemarkt!

Den sidste Afdeling skulde være helliget den patriotiske Begivenhed, som Festen skulde forherlige.

General Rye's Gibsbuste stod paa Scenen, overvæjet af de danske, norske og svenske Flag.

Hr. Husum viste sig igen.

Denne ellers meget ædruelige ældre Kontorist drak gerne 79 lidt for meget, naar han skulde optræde som Kunstner. Ewald eller Wessel var jo blevne, hvad de var, ved Drik, og, at han havde noget af disse Digteres Konstitution, det mærkede han, naar han *skulde* være Kunstner, Gud ske Lov, ellers aldrig.

Det var hans Mening at fremsige med al sin Stemmes rungende Malm - mens han lagde Haanden paa den hvide Gibsbustes draperede Skulder, de fire Linjer af Oehlenschläger:

Dig aldrig glemmer Danmarks Land!
Omkring Din Ære Himlen nu sig hvælver,
Du Daniel Rantzaus Ligemand,
Du Søn af Einar Tambeskælver!

Men han kom til at tænke paa Tordenskjold . . . og først, da Rimet meldte sig med sit Krav, rettede han

sig. Han kom til at deklamere:

Dig aldrig glemmer Danmarks Land!
Omkring Din Ære nu sig Himlen hvælver.
Du Daniel Rantzaus Ligemand.
Du Søn af Einar . . . Peter . . . Torden . . . skælver.

Den dannede Del af Publikum, Dyr læge Heigaard iberegnet, fniste.

- Hvad er der nu i Vejen, Heigaard? spurgte Brændevinsbrænder Svendsen. Klarede han Ærterne skidt?

- Han masede jo Peter Tordenskjold og Einar Tambeskælver sammen i en Ævlegrød.

- Aa, hvad? Det var vel fædrenelandskærlige Mænd begge to, sagde Brændevinsbrænderen, hos hvem den "grove" Stemme havde frembragt en patriotisk Rørelse.

Saa gav Sangforeningens Kor Holsts:

"Vel mødt igen, Kong Frederik, ved Hæren,"

og en Solist, Bøgghs:

"Ser I, hvem der kommer her?
Nu ej Tid der er til at sørge mer."

Endelig var der den sidste Afdeling, Tableauet, tilbage.

Den skeløjede Frøken Sprechelsen begyndte endelig at spille Melodien til den tapre Landsoldat.

En Del af Publikum stemte i med.

80

Da viste Hr. Husums store Øje med Posen underneden sig bag en tilbagetrukken Flig af Tæppet, og hans Bas lød :

- Ikke endnu I Først naar Tæppet gaar op!

Tæppet gik op.

Nu fik Hr. Husum fuld Oprejsning. Hele Publikum klappede af fuldt Hjærte, under en mægtig Begejstrings Højtryk lige fra Kammerjunkers Gravenhorsts Familie ned til Rebslager Ludvigsens snotnæsede, halv vokse Tøse.

En Forhøjning, overtrukket med røde og hvide Draperier - de samme, der havde gjort Tjeneste for Olaf Rye - og ovenpaa Forhøjningen en ny Forhøjning. Paa den stod en smuk, skægget Mand stillet op som Bissens Landsoldat, svingende Bøgegrenen. Brændevinsbrænder Svendsen genkendte den Mortér, han traadte paa med den ene Fod. Han mumlede :

- Ja den er betrukket . . . men det er s'gu gamle Madam Laurentius's "Kastrolle", som de har taget Haandtaget af.

Paa Gulvet neden for Forhøjningen saas tre nedringede, tyndt klædte Kvindeskikkelser. Til højre en Brunette i halv Profil med blaat Draperi om den hvide Kjole, med den ene Fod paa Forhøjningen, med Albuen støttet mod Knæet og Kinden mod den hule Haand: Det var "Haabet grundende paa Hævn over Nederlagene". Karl Hellmann genkendte Jernstøber Lunds Datter . . . hun var voksen, da han var i øverste Klasse i Latinskolen . . . nu altsaa henad de tredive. Til venstre en ganske blond Kvinde, med grønt over det hvide og et Overflødhorn, hvorudaf Roser vældede. Hun sad med Bagdelen paa Gulvet og Overkroppen slængt hen over Tribunen, saa at venstre Underarm og Haand, virkningsfuldt for Tilskuerne, men pinligt for Ejerinden hang slapt ned langs den shirtingklædte Side. Men det var netop plastisk, havde Hr. Husum sagt til Frøken Lorenzen, Bomuldsfabrikantens Datter, thi hende var det, som stadig forestillede "Fremtidens Genius, der *har* set Sejren".

Men foran Estraden, saa meget til Siden, at hun ikke dækkede Udsigten til den alt overtronende Landsoldat, stod "Danmark", fremstillet af Johanne Alslev, opstillet efter Fru Jerichaus allegoriske Billede, altsaa med Profil ud mod Tilskuerne og med en glinsende krum Bliksegl i Haanden.

Gud, hvor de klappede! Nu lød den tapre Landsoldat gennem Salen, sunget unisont af det svedende Publikum.

Ingen tænkte over, at den tapre Landsoldat deroppe paa Scenen saa saa underlig gnaven, ja næsten arrig ud; ingen anede, at 81 "Danmark" stod med Graaden i Halsen, at Haabet var "knusende forbitret" paa

Fremtiden, at alle de agerende var enige om, at deres Impresario, Regissør, Instruktør, Kontorist Husum var en Idiot.

Der havde været et frygteligt Skændsmaal bag Kulisserne.

Men det hele frembragte et sympathetisk Indtryk paa Tilskuerne, noget i Retning af det ophøjede . . . Deres sure Miner var i Højde med Situationens Alvor. Første Lærer ved Borgerskolen, Kordegn Frandsen, sagde :
Det er smukt, hvor alvorlig de alle gaar op i deres Roller.

Tableauet blev forlangt *da capo*.

Inden Tæppet gik op, sagde Brændevinsbrænder Anders Svendsen til sin Nabo :
- Han, der var Soldaten . . . er det ikke Justitsraad Borchs Søn? Synes jeg'et ikke nok! Det er s'gu lige meget, hvordanne Folk skaber sig ud, jeg skal s'gu kende dem igen. Det er ellers underligt at Sønnen vil være Komediantspiller, naar Faderen ligger og har saa ondt ved at faa Vejret. Mon han har ta'et sin "Furst-Eksame", skal jeg tro?

Tæppet gik op igen.

Karl Hellmann havde uden ret at vide deraf, begivet sig ud af den mørke Vinduesfordybning, hvori han stod, og var rykket frem til Siden for den allerforreste Bænk. Han var reven med som en Spaan sagte, som tvungen af en Strømhvirvel, havde først havt en Fornemmelse af at være bleven surret rundt, saa alt svimlede for ham, saa var det ham, som om han stadig dreves frem, frem, frem, op mod Scenen, op over Forhøjningens Rand, ind mellem de agerende. Og, jo nærmere han kom ind paa dem, desto mere snørede hans Strube sig sammen.

Var det Johanne Alslev, som stod der, falmet under Sminken, mager under Draperiet? Elskede hun den store, tvære Andreas, der stod der oppe og gav sig og hende til Pris for disse gabende Idioter?

Han vilde, han maatte derop, slaa det dumme Spilleværk sønder og sammen. Det var den hæsligste Parodi ikke alene paa den Fædrelandskærlighed, der for ham var en af de ædleste, men tillige en af de naturligste, derfor stilfærdigste Følelser, saa at han hadede al bredmundet patriotisk Festlyrik.

Hvem gider bralre Følelser som Kærlighed til sin Moder, til sine smaa Børn ud i Torveraaberstil? Det var den mest vrængende Karikatur af alt, hvad han elskede.

82

Da blev det sort for hans Øjne . . . det vil sige, han saa kun *hende*, saa hende tæt i Ansigtet . . . og de vekslede et Blik med sammentrængt Sorg og Bitterhed i, et Blik, fortællende alle de Lidelser i det tavse, alle de Skuffelser i det dulgte, dem, de havde dækket til for den profane Verdens Øjne, et Blik, som indrømmede, at et Saar blødte i det ædleste Livsorgan.

Stod han ikke tæt foran hende? Forsvandt ikke de andre figurerende deroppe paa Scenen, var ikke det Par hundrede Mennesker i Salen kastede tilbage som af et Jordskælv, forsvundne i en aabnet Kløft under deres Fødder? Var de ikke ene, de to?

Som fra en fjærn Verden, som fra en lang Afstand klang Bravoraabene.

Karl Hellmann kom lidt til sig selv. Han stod som før til Siden lige ud for den første Stolerække. Men de fleste Folk havde rejst sig. Han stirrede stupid op mod det nedrullede røde Tæppe, med den sprukne Maling paa de efterlignede Guldfryndser forneden.

- God Aften, Hr. Hellmann . . . god Aften, Karl! Hvad er De her . . . Bliver Du til Fællesspisningen? Saa surrede det om hans Øre, mens han arbejdede sig ned gennem Salen, mekanisk hilsende de nikkende Hoveder og trykkende de fremrakte Hænder med en dunkel Forestilling om, hvem deres Ejermænd var, men bydende mere Modstand op mod at klare sig deres Tilværelse og genkende dem.

Det blev ved ude i den lange Korridor. Karl Hellmann syntes, at det samme gentog sig i al Evighed med Spørgsmaal, Hilsener, Skulderklap og Haandtryk, og at han blev ved at være behagelig og sige ja, ja, ja, ja.

Han kunde ikke skelne, hvad der af det, han havde oplevet i Aften, var Drøm, og hvad der var Virkelighed. Var ikke denne pressende Masse i Gangen et hallucineret Syn? Havde hun ikke splittet den dumme Gruppe der oppe paa Scenen? Var Salen ikke ramlet sammen? Havde han og hun ikke fortalt hinanden deres Livshistorie i et bittert, haabløst Vekslelblik?

Omtrent Kl. 9 stod han midt paa Torvet og saa Folk, som vilde deltage i Fællesspisningen, fordele sig ad de tre tilstødende Gader.

Afsted - afsted! Der gik et Tog 9½. Ah ... der kom Omnibussen, der kørte til Stationen.

83

XVI.

- Hvor dog Kunstnere er et vanskeligt Folkefærd! udbrød Kontorist Husum med fuld Overbevisning om sin Ytrings Rigtighed og uden Spor af Ironi i sit Sind, da han stod bag det nedrullede Tæppe i Færd med at ordne Tableauet med den tapre Landsoldat og de tre allegoriske Figurer.

Thi "Danmark" vilde ikke sidde, og "Landsoldaten" vilde ikke staa. De var Uvenner.

Under en af de forrige Mellemakter havde de staaet endrægtig sammen og afvekslende kikket gennem det samme Hul i Tæppet. Kontorist Husum havde ikke hørt, hvad der var foregaaet.

Johanne Alslev med Overstykke over den hvide Kjole, Forststuderende Andreas Borch med en graa Jaquette stod tæt ved hinanden i Færd med afvekslende at se ud paa Publikum.

Andreas Borch, som saa udmærket godt, udbrød pludselig :

- Frøken Johanne! Se ud . . . der til højre henne i Vinduesfordybningen! Se! Se, hvem der staar!

Han flyttede sig for at give Plads for Johanne. Hun kikkede ud.

Hvor saa hun bleg og forpint ud, da Forststudenten igen mødte hendes Ansigt!

Han vovede ikke at tænke det Indtryk ud, som han fik. Det gik i Retning af: Hvor hun ser gammel ud! Han famlede efter Johannes Haand, fik kun fat i hendes Fingerspidser.

Hun ruskede dem fra ham.

- Hvad . . . hvad . . . hvad for noget, Frøken Johanne?

- Det er nydeligt af Dem, Borch, at gøre mig opmærksom paa, at et Menneske er dernede . . . som har . . . som har . . . gjort mig saa megen Fortræd.

- Aa, hvad . . . det er jo saa længe siden, og det var jo hans Tante.

- Jeg hader det Menneske.

- Aa, det er s'gu en grundskikkelig Fyr . . . Og siden han nu har været saa ulykkelig . . .

- Ulykkelig? Hvorfor?

- Fordi han virkelig holdt lige saa meget af Dem som . . . som . . .

- Som hvem?

- Jeg véd s'gu ikke. Som saa mange andre . . . som for Eksempel . . .

84

- Ti stille! . . . Han var dog et Menneske med Dannelse, med Stræben . . . med Kundskaber. Han kunde dog muligvis have løftet en ud over alt dette (hun pegede ud mod Salen) . . . ud over denne jammerlige, forfærdelige, dræbende Kedsommelighed, denne Gentagelse af de dumme Smaating . . .

- Men, Johanne . . . saadan har jeg aldrig set Dem før. De har ikke Lov til at kalde mig med Fornavn, som var jeg en tolvaaers Pige.

- Hvorfor skubber De til Deres bedste Ven? Den store kraftige Mands brune Øjne svulmede taarefyldte. Johanne vendte sig fra ham og sagde med Ryggen til ham :

- Jeg lader mig ikke stille op til de Narrestreger i Aften. Jeg gaar hjem.

- Men er De . . . er De rigtig vel forvaret? Hun slyngede et vredt Blik imod ham. Det gjorde Hr. Husum henne i Kulissen, hvor han stod, helt bange.

Johanne Alslev gik hen imod ham og sagde :

- Maaske De vil melde Tableaueet af. Jeg er syg.

Hr. Husum bad og bønfuldt, tilbød Pebermynter, Hoffmannsdraaber, Cacaolikør, Champagne . . .

- Jeg melder mig ogsaa fra, sagde Andreas Borch. Jeg maa følge Frøken Alslev hjem. Hun er syg.

- Tak, Hr. Borch! . . . Det skal De ikke.

Nu kom de to andre Damer ind fuldt paaklædte til Tableaueet. De spurgte Johanne, om hun vilde vise sig uartig mod hele Byen og mod Greven og Grevinden fra Bonderupgaard, som sad dernede.

- Jo, netop naar den Slags er her . . . som dog overser og gør Nar ad os.

- Vil De have Skandale? spurgte Hr. Husum. Vil De gøre alle patriotiske Fester i denne stakkels By umulige, Frøken Alslev? . . . Naa, det vil De? . . . Det er Deres Ultimatum? Vel! Saa befaler jeg Barbér Didriksen at lade Tæppet gaa op. Skal jeg raabe "Maskinmester, op!" - til Barberen, Frøken Alslev, og saa melde Forfald paa Deres Vegne?

Johanne tabte Modet i det afgørende Øjeblik.

- Nej . . . saa skal jeg nok . . . saa skal jeg nok. Det glemmer jeg Dem ikke, Borch!

- Hvad Fanden har jeg egentlig gjort? tænkte Andreas Borch.

85

- Johanne, Du, Karl Hellmann er her, sagde Anna Lorenzen inde i Damernes Paaklædningsværelse, mens hun skiftede sin kødfarvede Trikotstrømpe med en hvid Bomuldsdito og krummede de smaa Tæer af onskabsfuld Glæde.

- Nej, svarede Johanne, mens hun gned Karminen paa sine Kinder af med Pomade.

- Jo, det er vist, sagde Alma Lund, den trediveaarige. Jeg véd fra Gæstgiver Zimmermanns Kone, at han er paa Hotel Postgaarden og kommer for at hente sin Arv efter den lille bitte Frøken, hans Tante. Men Postmesteren, Kaptejn Holk, er bange for, at han aldrig faar sin Eksamen, for han har hørt af Folk inde fra København . . . Professorer eller saadan nogle, som han er i Familie med, at den unge Hellmann læser alt for meget udenom, saadant noget, som ikke kommer Embedseksaminen ved.

Johanne Alslev svarede ikke, blev færdig med sin Omklædning længe før de andre, bød kort god Nat og gik.

De to tilbageblevne Damer fniste. De havde set Scenen mellem Borch og Johanne, kendte Byens Historie ud og ind.

- Hun er i Stand til at løbe over paa Hotel Postgaarden, sagde den trediveaarige.

- Aa, Borch tager hende nok i Opløbet, sagde Frøken Lorenzen.

- Gud, Du, Anna! At hun gad gøre den Skandale!

- Ja, kan Du tænke Dig det, Alma?

- Du er vel inviteret til Fællesspisningen?

- Ja.

- Jeg med.

- Jeg vil vædde paa, at Johanne Alslev ikke kommer.

- Det er kedeligt for Borch. Ha, ha, ha!

- Ha, ha, ha! Vi fik dog noget at more os over i Aften! Ude i Korridoren stod Johanne Alslev og tog sit Tøj paa. Andreas Borch hjalp hende med tavs, alvorlig Resignation.

- Men de deltagende er inviterede til Souperen, sagde Hr. Husum, som kom løbende med røde Pletter af nedfalden Karminsminke paa sine hvide Benklæder.

- Tak! min Moder er ikke rigtig rask, sagde Johanne. Jeg maa hjem.

- Hun havde dog dvælet en rum Stund og set sig om. Nej - der var ikke Spor af den, hun spejdede efter.

- De kommer da, Borch - naturligvis, naar De har fulgt Frøkenen hjem?

86

- Nej!

- Hvorfor?

- For Fanden, fordi . . . fordi . . .

- Fordi?

- Fordi jeg har Mavepine.

Johanne Alslev trak paa Smilebaandet, men fik straks sin Værdighed igen. Hun sagde;

- De behøver virkelig ikke at følge mig hjem, Borch! Det er jo ganske lyst.

- De kommer vist til at tage et Par andre Bukser paa, Husum, sagde Borch.

Kontoristens ene posede Øje vældede mere ud end sædvanlig. Han havde ikke flere end to Par hvide Benklæder. Han havde sat begge Parrene til i Kunstens Tjeneste . . . ét ved Generalprøven, ét ved Forestillingen.

- Det er vist mest passende at være helt sortklædt, hvis der skal danses, mumlede han.

- Ja, det tror jeg med, sagde Borch, mens han hængte Overstykket om Johannes Skuldre, uagtet hun sagte stødte hans Hænder tilbage, som for at byde ham ikke at røre ved hende eller hendes Tøj.

Hun løb ned ad Stentrappen til Gaden, hvor Sommeraftenens Guldlys flammede i hendes blonde Haar under det blegrøde Fichu, mens ni Klokkeslag fra det høje Kirketaarns Uhr klang med Efterdirren ud over den stille By.

Borch fulgte hende i ærbødig Afstand og stod først ved hendes Side foran Gadedøren til hendes Moders Bolig.

- Johanne! sagde han. Hvorfor er De saadan?

Hun svarede sagte og i voldsom hurtigt Tempo :

- Fordi . . . jeg har kastet min Lykke bort. Jeg kunde have levet et Liv i Fattigdom, men jeg vilde være bleven ført ind i en Kreds, hvor Aand var alt, hvor der var Poesi, hvor der var . . . det, som en ung Sjæl længes efter. Nu er jeg gammel.

- Aa - Snak! . . . hvad siger De der, Johanne?

- Ti stille! De forstaar mig ikke . . . De har aldrig forstaaet mig . . . vil aldrig komme til at forstaa mig.

- Jeg har holdt saa meget af Dem, Johanne, i saa mange Aar . . . men . . . holder De mere af ham . . . den anden . . . saa . . .

Hans Stemme standsede efter at have dirret som Klokkeslagenes Genlyd.

87

- Jeg var fejd . . . han var fejd . . . Men jeg kunde have gjort ham modig . . . Gaa nu! De og jeg bør aldrig sés mere, sagde Johanne.

Hendes Pathos var saa unaturlig stærk, at Forststudentens medfødte Ro straks var ved Haanden for at reducere den. Han mumlede :

- Aa, der er s'gu ingen Grund til at gøre saadant et Rabalder . . . Vognmandens derovre kan høre Dem, Johanne . . . Der er ingen, der holder saa trofast ved Dem, som jeg.

- Ja, det er kønt, nydeligt, at De vil tage til Takke med en gammel Pige. Men jeg vil ikke . . . jeg vil ikke . . . jeg vil ikke . . . tages til Takke med . . . og ...

Hun mærkede, at hun var ved at tale meningsløst og sagde :

- . . . Farvel for evig!

Andreas Borch hilste, drejede sig om paa Hælen, men mumlede :

- Mon? . . . Fanden heller!

Han var glad over, at han var saa rolig. Han fløjtede, strøg en Svovlstik af inde i en Port og tændte en Cigar, tænkte et Øjeblik paa at gaa hen paa Raadstuen igen og spise og danse.

Han søgte at bevise sig selv, at han magelig turde, og, naar han ikke gjorde det, var det, fordi han ikke gad.

Thi gik han hen paa den Gæstgivergaard, hvor hans Enspænder stod, beordrede den forspændt og kørte hjem til Skovridergaarden. Det var en tæt hvid Sommertaage.

Han kunde næppe se en Haand for sig. Der var noget berusende i denne vaade kølige Taage i den varme Sommeraften. Den slugte ens Tanker og Følelser, som den udslettede alle Linjer og Omrids.

Andreas Borch fløjtede og sang under hele Hjemkørselen. Først da han kom hjem og fik tændt Lys i sit Værelse, da han omhyggelig havde lukket Døren, rullet Gardinerne ned, set efter, om der var nogen ude i Haven, hvor Vinduerne vendte ud til, bestandig fløjtende og nynnende, satte han sig ved Bordet foran Sengen, foldede Armene ud i en Kreds, lagde Hovedet ned i Kredsen . . . De svære Skulderblade bevægede sig bag den tynde sorte Kjole,

Brat rejste han sig, til det alleryderste forbitret paa sig selv.

At han skulde tude! Nej . . . hvorfor i al Verden skulde han det? Det var der ikke Spor af Grund til.

Han slog en stor tæt Knude paa sit Lommetørklæde og puttede det i Munden som en Knevel, bed med sine stærke Tænder 88 i Knuden, saa den gav en Lyd som en blød Frugt Det hjalp, syntes han.

Han klædte sig af, men fløjte eller nynne, det vilde ikke lykkes ham.

Da han kom i Seng, maatte han bide i Lagenerne som før i Lommetørklædets Knude.

- Han . . . Karl . . . han faar hende heller ikke . . .

Det syntes ham først en Trøst, men straks efter tænkte han :

- Og, faar en anden hende . . . saa er det da meget værre. For, naar jeg ikke selv kan faa hende, var da Karl den eneste, jeg paa nogen Maade kunde unde hende.

Det varede længe, inden en Masse Mindebilleder fra Barndommen og den første Ungdom fór ind paa ham. Der drev et vildt Spil mellem hans Øjne og deres Laage, vekslende i Fart, mødende hinanden, oversejende og knusende hinanden som sammenstødende Fartøjer. De fortsatte sig endnu i Drømme under Søvn, med bestandig svækkede Omrids som Havens Træer derude i Sommernattens tiltagende Brandtaage.

XVII.

Afsted . . . afsted!

Karl Hellmann var ikke et Øjeblik i Ro, efter at han kom hjem. Med nervøs Ilterhed opsøgte han Skolekammerater og bekendte, paa Gaden, i Kaféer, i Studenterforeningen. Han, som aldrig havde sat synderlig Pris paa et Glas, paanødte dem, han traf, Traktement med al Slags Drikkevarer. Han lod sit eget Glas staa urørt, men teede sig, som han vilde drikke alle sine bekendte fulde. Et Par tidligere af ham foragtede jyske Studenter lod sig det ikke byde to Gange.

Han aabnede aldrig en Bog, tog aldrig en Avis, var aldrig hjemme.

Hans Værtinde sagde til sin Naboerske, da de mødtes paa Trappeafsatsen :

- Jeg tror virkelig, min loserendes bliver vidtløftig.

Snart gik Rygtet, at Karl Hellmann havde arvet mange Penge. Men hvor den før saa tavse Fyr var bleven snaksom! Han 89 maatte da absolut have opgivet Theologien, for han disputerede jo med andre Theologer og indtog et rent "negativt" Stade, sagde dem altid imod, men aabenbarede aldrig, hvad han selv mente.

Pludselig forsvandt han. Ingen anede, hvor han var bleven af. Hans Værtinde havde han betalt, op ad Formiddagen kom Folk og flyttede Bøger og de faa Møbler, der tilhørte ham selv, samt en pakket Kuffert.

Han havde sagt til sin Værtinde, at han rejste til Filadelfia.

Hun sagde til Nabomadamen: Det er vist en rar Adolfine, den, han rejser til. Naa da, Madam! Ja, det melder sig hos vos allesammen, naar Tiden kommer, det med Kærlighed.

Ved hver Station langs den vestsjællandske Jernbane havde Karl Hellmann Lyst til at stige ud og vende om. Paa den mørke Dampskibsbro i Korsør, hvor Lygter pippede frem hist og her i den store Mulmmasse som sparsomme Gnister i snart udbændt Papir, stod han et Øjeblik raadvild med Kufferten i Haanden. Han havde Fornemmelsen af, at hans Fodsaaler klæbede sig til den sidste Strimmel af Fædrelandets Jord, af at hviskende Stemmer kaldte ham tilbage . . . han lyttede, som for at skelne dem. Ak, det var de dødes, og Tante Aurelias pippende Sopran lød tydeligst . . . Tys, tys! . . . mon ikke en anden Røst kommer, naar jeg lytter? . . . Jeg er gal.

Han tog et Ryk i sig og i sin Kufferts Hank og gik over Landgangsbrættet op paa Kielerdamperens Dæk, stillede sig hen ved Rælingen og lod sine Øjne og sin Sjæl svømme ud i Natten, mens Hjulene bruste og Skummet stod om Hjulene.

Han mærkede paa én Gang, at Damperen gled fort, saa ikke mere Korsørhavns Lygter . . . Nu var der tændt Stjerner og Maane paa Himlen i "Nordens dejlige Sommernat", mørk og stjernerig, som den er i August. Stjerneskuddenes lange Glansstriber, ildluende gule, steg i store kraftige Buer, før de slukkedes i det sorte Hav.

Maanen tændtes. Karl kom til at tænke paa Grundtvigs Ver:

Men med ét der blev at skue
en saa klar paa Himlens Bue,
som en lille Stjernesol.

90

Den levede et underligt bevæget og dog stillestaaende Liv dernede i sit Spejlbillede i Vandet, samme Maane.

Under Farten dannede den under bestandig Glimten en altid genkommende Figur som et X, men de skraa Streger og de vandrette Streger flød ud med Livets Dirren for flygtig at samle sig næsten matematisk strængt, gled atter ud, ordnede sig atter.

Som i halvsovende Tilstand gik han fra Borde i Kiel i den taagede Morgen, ænsede ikke Hamburg, for hvilken By han havde Afsky. Alle romantiske danske Rejsebeskrivere og Digttere havde fordømt den. Han gad ikke se:

Hamburgs Børs med Kræmmerbrummen
som den travle Mygsværms Summen
paa en lummer Sommerdag.

Han gik lige til Kølln. Han var næsten glad ved den skrækkelige Lüneburgerhede.

Der var intet, som fængslede Øjet, men der var store Vidder, hvor han kunde lade sin Fantasi tumle sig i Minder fra Barndommen i det lille Hjem, fra Skolen, hvor hans Liv var svunget mellem kaad Lystighed og trykkende Savn efter Kærlighed og ængstelig Greb efter et Liv, der stundom syntes ham slaa op fra de hvide Blade i de klassiske Bøger - Minder fra den første Ungdom . . . Alt det, han havde følt fra hin Nat i Juleferien til Sommeraftenen i sin Fødebyes Raadstue . . . Alt dansede i florindhyllt Gevandt hen over den brune, den grænseløse Hede. Nogle stift knejsende Naaetrægrupper, der stod op som strittende Lokker paa en skaldet Jætteisse, og Stationsbyernes sylspidse Kirkespir var ham Hvilepunkter i Glidefarten over Sandfladen.

Han kom sovende til Deutz. Man havde anbefalet ham et billigt Hotel der.

Det var en Lørdag Aften, han kom dertil.

Han vaagnede Søndag Morgen temmelig tidlig. Han anede rigt Solskin bag de tætte nedrullede blaa Gardiner. Thi fra dem strømmede et livligt Genskær hen over Tæppet paa den brede og høje Seng, hvor han strakte sig som en "*grand seigneur*".

Hvad var det? . . . Han lyttede.

Det var, som en fjærn Sang bares ind til ham. Det klang og klang midt i det blaa, paa en Gang dæmpede og livlige Lys.

Det var Klokker, fjærne Klokker, lige saa venlig lokkende som paa Landet hjemme i Danmark ved

Syvtiden om Sommeraftenerne, men det lød baade kraftigere og finere . . . tys . . . ja, det var 91 et mangestemmigt Kor, hvori de enkelte Stemmer tydelig skelnedes. Det var, som hver af de mange Klokker kaldte hver til sit Sted, og Karl Hellmann lagde de Ord under Teksten :
- Kom til mig alle I, som lide og ere besværede! Jeg vil give Eder Hvile.

Han sprang op, rullede Gardinerne op og skød Persienerne fra.

Nær var han faldet paa Knæ og havde takket sin Gud, at han havde givet ham at opleve denne Søndagmorgenstund.

Grøngulbleg som Vinen fra dens Bredder, bred som en Sø, laa den dejlige Flod der. Det saa ud, som beskyllede den hans Hotels Mure . . . Nej, hvilket Syn!

I straalende Morgenglans Kupler og Taarne . . . og . . . ja, der . . . lidt til højre Domens mægtige Kor med Sprængbuerne bredte favnende ud til alle Sider. Tagrytteren flammede, Stræbepillernes Spir med de tusinde Blomsterknopper paa af Sten stod hvide som Marmor, mens den blaa Luft inde under Sprængbuernes Krans tonede over mod karmoisin og violet under Hovedskibets Skygge.

Og saa lidt til venstre: Apostelkirkens brungule Apsis med den fine dobbelte Dværgkolonnade under Taarnet med de mange Toureller . . . og overalt, hvor Blikket gled hen - lige ud og til Siden Kupler og Spir, takkede Gavle, der levede et højt, stolt Liv i den klare Luft . . . højbaarne Monumenter fra store Tider.

I en Fart var han paaklædt og nede.

Jernbanetoget rungede og gungrede paa Jernbroen, der flettede sit Gitter, mellem hvis Tremmer Solen lo og lo og lo.

Broen dirrede i alle Fuger; den lette Jernbygning levede helt igennem; i hurtig Pulstakt gik Bevægelsen gennem hvert Led af den, og nede om Taarnenes Fod snoede Strømhvirvler sig som legende Slanger.

Ind i "das alte romantische Land".

"Am Dom zu Kölln am Rheine
Dort geht die Procession."

Hvor voksede dette Kirkekor sig mægtigere og mægtigere. Et Øjeblik forvirredes Helhedsindtrykket af den strænge Konstruktion og løstes op i et Kaos . . . og atter samlede det sig igen til en imponerende Logik, en Symfoni, fanget og fæstnet i Sten.

Han kom den nær! Nej, denne Vrimmel af Spir paa hver Stræbepille, denne Uendelighed af Blomster langs hver fremstaaende Linje paa hvert Spir, Statuer i tusindvis i Gallerier 92 under Baldakiner . . . Relieffer over Døre . . . højt oppe, saa man knap kunde øjne eller skelne dem, lavt nede saa mylrende i tæt sammenpressede Kompositioner, at Forstaaelsen druknede i Figurmassen Karl Hellmann knælede virkelig paa Trappen med Øjnene hæftede paa den mægtige Vinduesroses Kniplingsmønster.

- Führer, autorisierter Führer, lød det bag ved ham.

Der stod en Karl, der lignede en Pedel eller Bedemand. Karl Hellmann rejste sig og gloede dumt paa ham.

- Sie wollen den Dom sehen, und dann die Stadt?

Karl Hellmann havde i Øjeblikket glemt, at han kunde Tysk. Han svarede ikke, gik ind under den af de tre Portaler, der laa længst til højre, smilede lidt, thi han havde nær paa Førerens Henvendelse svaret med den gamle latinske Salmes Ord, der vare fødte af hans Stemning:

Dies iræ, dies illa
Solvat sæclum in favilla
Testis David et Sybilla.

Derinde . . . hvor Buerne højnede sig saa let, som de var fløjne op med Fuglesving, hvor hver Pille med sine smalle Søjlebundter fødte Ripper, der atter krydsedes i det høje, hvor røde og grønne Reflekser fra Vinduerne flammede . . . der lød mægtig Sang fra Koret: Gloria in exelsis Deo under et Akkompagnement af Orgelets dæmpede Basunstemmer.

Selve Kannikernes Fysiognomier under de hvide og røde Dragter, mens de aabnede Mundene næsten grimacerende under Ivrigheden for at synge igennem, mens de brogede Genskin fra de farvede Ruder gav deres Træk en ligagtig Farve - selv de fik Udtryk som Martyrer, sang under Baalets Flamme.

Katholicismen er en Religion, sagde Karl Hellmann, da han efter et Par Timers Ophold havde dvælet i Kirken med troendekunstnerisk Andagt . . . Hvad vi har hjemme, som duer en Smule af Kirker, skyldes den. Protestantismen har afskrabet eller overkalket dem.

Han vandrede fra Kirke til Kirke, saa en farvestraalende Basilika som Maria paa Kapitol, blodrød, gylden og himmelblaa, en fantastisk gothisk Tingest som Sankt Gereon . . . Klokkerne akkompagnerede stadig hans Vandring gennem de snævre Gader med de smalle Gavlhuses Façader . . . og næsten hvor han var, saa han Domens Taarne, beherskende alt . . .

93

Ja, Catholicismen er en Religion . . . en tankefast, konsekvent Tro; den har vovet Springet ud i det absurde og paa Absurditetens Grundvold bygget en fastere Logik end nogen som helst Filosofi.

Saaledes følte den danske Stud. theol. i Køln, den mest katholske af alle tyske Byer.

Og, da Mørket sank tæt sammensluttet over Byen, da Stjernerne svagt lysende, men i mylrende Vrimmel, sad strøede over den sorte Himmel, gik han gennem Gaderne, tynget af Ensomhedens Byrde, saa stærkt som nogensinde før.

Gud bor jo ikke i Templer, han kan ikke indesluttet bag Mure. Hvor skal jeg søge ham? Thi Menneskene kan ikke være stort for mig. Jeg har ikke Kraft til at gøre mig dem underdanige, jeg har ikke Kløgt til at bruge dem. Jeg synes dog, jeg har noget derinde, som ikke er skabt til at forgaa gennem en Forraadningsproces. Selv om jeg havde vundet hende! Hvad saa? Et Liv i forsagende Slid uden en farvet Straale som fra disse brogede Vinduer i den store Dom. Gud vil langt bedre forstaa mig end Menneskene. Kunde jeg blot finde ham, faa ham i Tale! Han maatte - han vilde være forpligtet til at forstaa det højeste og det laveste hos mig, opmande mine Længsler til kæk Flugt, le ad mine Usselheder. Er han en Person maa han være den hjærterigeste Hjælper, den mest overlegne Humorist . . . Men bor han dog ikke i disse Templer? Aldrig har jeg følt mig saa nær ved ham, som da de latinske Hymner sammen med Røgelsen steg op under Domens graa, fine Krydshvælvinger, eller da de røde, blaa og gyldne Vægge tvang ham ned til at svæve mellem de rundbuede Arkader i Maria paa Kapitol.

Her i den sorte Nat er han ikke. Her er stumt, her er mørkt.

Pludselig saa han to store sorte Masser rive spidse, lige skelnelige Flænger i Luftens sortegraa, stjernespraglede Tæppe.

Højt oppe fra rungede Klokkeslag . . . Først tre for den hellige Trefoldighed, saa ti med mægtig Klang, som kom de fra en Kæmpesangers Lunger.

Det var Køllns Farvel til Stud. theol. Karl Hellmann. Han gik over paa den i Gaslyset hvidt skinnende Banegaard.

Nu gik det til Paris midt i Natten. Karl Hellmann sov, afbrudt af skingrende Piber, saa ud i Natten Ildtunger række op mod Himlen lodret fra de store Fabrikskorstene, vandret ud ad Masser af Vinduer, sorte vimsende Silhouetter bag de gloende Ruder. Kulos trængte sig ind i Kupéerne.

94

Hver Gang man holdt, Skrig og Brøl. Han troede at kunne Fransk. Han forstod ikke et Ord af, hvad de raabte ude, hvad hans medrejsende sagde i Vaggonen . . . Lige saa godt havde han forstaaet Arabisk.

Han hyllede sig i sin Plaid, tvang sig til at sove, og Trætheden hjalp ham.

"La douane . . . descendez messieurs, la douane!"

Taaget kold Morgenluft slog imod ham. Saa det afskyelige, barbariske Posekigeri og Vandring igennem de væmmelige Baase paa en fransk Jernbanestation, dem man drives igennem som en Flok Faar.

Uh . . . det var Vækkelse til moderne Liv fra Rusen i Rhinbyen med den middelalderlige Kærne bag den moderne Skal.

XVIII.

- Deres Tøj, Herre! . . . Skal jeg?

- *Sale bête* . . . Du har ikke Lov.

- Han hører ikke til her . . . Vil De se . . . jeg har Skiltet her paa Kasketten.

- Jeg kan selv . . .

- Men det er ikke tilladt, at De bærer den store Kuffert selv.

- Hvad skal De have? De der med Skiltet?

- *Yes, Sir!*

Den danske Student mente at tale Fransk, Drageren eller Sjoveren troede, at han talte Engelsk.

Pludselig træder en stor uniformeret Mand i blaat med sølvbroderet Kasket frem . . .

Han langer et Spark ud til de konkurrerende Sjovere.

- Her er den, der er avtoriseret . . . Tillader De?

- *Je voudrais bien aller, Rue de Saint Roch Numéro* . . . sagde Studenten med Ug. i Fransk til Artium.

Han var længe om at tælle Tallet 198 sammen - det var Nummeret paa det Hôtel Garni i Rue Saint Roch, der var ham anbefalet . . . men han troede meget fornuftigt, at Gadens Navn udtaltes Saint Roche, og, mens han lavede sammen: *Cent quatre 95 . . . vingt* . . . (lad mig se . . . 10 og 8 er 18) . . . *dix-huit* . . . ja, saa var Fyren med Kufferten væk.

Den danske Student rendte langs den uhyre lange "Embarcadère" . . . det, vi hjemme kalder Perronen . . . det var dog Pokker til Vej.

Gud ské Lov . . . der stod "SORTIE".

Nu gik det med Albuestød gennem Baase som dem, han havde set halvt i Søvn paa Toldgrænsens Station.

Det var ikke Summen, men Brølen, Hujen, Vrælen, højt Grin, højt udslyngede Eder.

Hvor var han . . . den Fyr med Kufferten?

Karl Hellmann fór frem og tilbage i den yderste Forhal, var ved at opgive nogensinde at se sine Ejendele igen.

Var det den franske Høflighed, der som Tradition gjaldt for Valuta der hjemme i Danmark?

Det var Grobianer til Hobe, saadan som de skubbede til en, traadte en paa Tæerne, trængte paa, skreg og brølede.

Sikken en Uopdragenhed! Det var dog den væmmeligste Nation paa Jorden!

- *Eh . . . eh . . . eh . . . Monsieur!* skreg en ham op i Ansigtet.

Det var den lange Drager. Han svang den lille Kuffert i Armen og pegede ned.

Saa ud paa en stor Plads, hvor det blinkede af en Masse hvide og sorte blanke Hatte paa Kuskenes Hoveder, hvor Piskesmæld knaldede som smaa Kanonskud, Heste vrinskede, Kuskene brølte i Sky, store, hvide Heste - halve Elefanter - tre spændte i én Rad for nogle forfærdelige gule Skrumler af Vogne, fór frem og tilbage med evig Udsigt til at skure mod hverandre; de raabte, de Kuske, til hinanden, som gjaldt det Liv eller Død.

. . . Hej, der kørte en Droske frem. Den lange Drager rørte ved Karl Hellmanns Skulder og pegede mod Drosken. Det var klart, han skulde betales.

- *Combien?* spurgte den danske Student og fik til Svar en Masse Ord, hvoraf han ikke kunde skelne et eneste, mens Drageren skød ham blidt ned ad Trappen, pegede paa Drosken, der holdt bag ved hans, fortsatte sin Ordstrøm, som blev uhorlig, thi de Kuske, der holdt bag ved Karl Hellmanns Droske, bandte. En Fyr med trekantet Hat og lang Kaarde raabte ogsaa noget, Karl Hellmann havde Foden paa Vogntrinnet, rakte Drageren et stort Sølv-Femfrancsstykke, holdt Haanden ud for at faa Penge 96 tilbage, men Drageren forsvandt, og Kusken kørte afsted, under sine egne Fællers knaldende Piskesnærte og "Hye"-Raab.

Det blev ved at knalde, rulle, skringe og brøle.

Nej, hvilke pragtfulde Huse! Lutter Paladser. Den blege gule Farve, ganske lidt rødlig i Tinten, som alle nye Bygninger i Paris har, forskønnedes af det blinkende Solskin.

Korinthiske Pilastre, Balkoner med Balustrer af Sten, af støbt, af smeddet Jern, stundom forgyldte, Butiker i alle Stueetager, en Masse Spejlglass, kulørte Vægge med gyldne Striber . . . Nu rullede Drosken over Asfaltbelægningen som en Baad glider paa en Indsø.

Der er Træer . . . dejlige grønne Platankroner. Hu, nu bruser der en Larm, som om mange Dampe udlodes af mange Kedler.

Prrr! Drosken standser. Den er omgivet af et Mylr af andre Køretøjer. De har slaaet Knude midt paa en bred Gade.

Karl Hellmann har Tid til at læse paa Hjørnet: "Boulevard des Italiens".

Naa, det var den!

Der laa Soldis ned over den. Han fik et Øjeblikssindtryk af Træer med støvet Løv, af solgennemskinnede Støvbølger, af en uendelig Hær af Vogne, øjenskærende blanke Hatte, taarnhøje Huse, knejsende Lygtepæle, myrevrimlende Fodgængere . . . ratsch . . . nu slap Vognen løs af Knuden, ned til venstre!

Vogne fór forbi . . . Der var Herrer og Damer . . . Hvilke Dejligheder! Øjnene skinnede som Stenkulspærler. Hvor var de for Resten blege om Kinderne, de Damer! Se, se! De kørte uden Handsker. Nej . . . hvor hvide Hænder! De fægtede i Luften, Diamanter blinkede fra dem, hvidglødende, udsendende Straaler, som skar i Øjnene.

- *Diable . . . eh . . . hy . . . Gare là-bas!*

Hans Droske var paany i Kollision med en anden, men var los i et Øjeblik. Kuskene vendte sig bag ud og skældte hinanden Huden fuld.

En uendelig Strøm, der driver Mennesker, Heste, Vogne frem under Brusen og Brag i tindrende Lys, som synes at knitre gennem Luften . . . det var saa, enten han vendte sig til den ene eller til den anden Side.

Pludselig Mildnedes Lyset; det syntes, som Larmen døvedes.

Det gik ind i en kølig Gade uden Sol, hvor Vognen rullede næsten lydløst. Det var en Lindring. Man kunde aande, man 97 følte sig som en Svømmer, der halvt bevidstløs har kæmpet mod Strømmen og driver ind paa smult Vand, hvis han kan beherske Situationen og haabe at naa i Land.

Nu sejlede han som i en skovbeskygget Kanal. Men kun et Øjeblik befandt han sig vel. De høje Huse, han først holdt saa meget af med deres Pilastre og Balkoner, ængstede ham ved deres nu saa kolde, ensformige og ensfarvede Masser.

C'est ici, sagde Droskekusken og holdt an efter et Par Omdrejninger ind i andre Gader, som lignede den sidste.

Karl Hellmann drev om i Gaderne, Dag efter Dag. Ja vist var København en grim By og Paris en smuk By . . . men hvilken Ensomhed midt i Vrimlen!

Hvor var der en indbyrdes Ligegyldighed mellem ham og alle de Mennesker, der strøg forbi ham som Sandskorn, der hvirvles om af Blæsten i den grænseløse Menneskeørk.

Louvre var hans Trøst. Da han første Gang saa Navnet RAPHAEL under et Billede, højt oppe til venstre i "*La salle carrée*", følte han en andagtsfuld Gysen gennem sig. Det var Sankt Michaels Kamp med Dragen.

Det forbavsede Karl Hellmann, at Rafael virkelig havde været til, at han havde malet det Billede. Om han havde mødt Kristus paa Seinekajen dernede, det vilde have været noget lignende.

Tidligere havde Karl Hellmann ikke brudt sig stort om Billedkunst. Fra den Dag ilede han til Louvre, saasnart Gallerierne aabnedes, og tilbragte halve Dage der, snart ovenpaa i de brogede Sale, snart nede blandt de hvide Antiker. Egentlig Kunstforstand fik han næppe. Men hans religiøst anlagte til Andagt trængende Gemyt svømmede her omkring i Geniuskultus som Røgelseskyen under Notre-Dames Hvælvinger. Han var mere anlagt paa at tilbede end paa at erkende.

Om Aftenen led han atter af Ensomhed. Han vidste ikke, hvor han skulde gøre af sig selv. Han havde

forsøgt at gaa i Theatret, men han forstod ikke, hvad de sagde. Han fattede en Slags Had til det Sprog, som han forstod saa let gennem Øjet, men næsten ikke et Ord af gennem Øret.

Men Louvre og de gamle Kirker: Notre-Dame, det farvestraalende "La Sainte Chapelle", den underlig sammenfiikkede og dog saa imponerende Sainte Eustache, hvor Gothik, Renæssance 98 og Rokkoko danser en Dans sammen som paa et Karneval, den elegante ridderlige lille Saint-Etienne du Mont, blev ham kære. Han kom stadig tilbage som til et Omkvæd til, hvad han havde følt i Kølln :
- Katholicismen er dog en Religion. Det er Protestantismen ikke.

De gamle Mesteres Madonnaer, Middelalderens og Renæssancens Stenknplingsarbejde, farveluende Ruder, rigtmønstrede Vinduesroser prædikede for ham som katholske Missionærer i denne Kæmpeby, som ellers ser saa lidet katholsk, saa irreligiøs ud, hvor Voltaires Aand bor og bygger paa Gader og Stræder, huser i Theatre og Kaféer.

Han havde valgt sig en Yndlingsplads - det var en Bænk paa Seinekajen ved "Pont du Change". Der gik han hen og satte sig efter Vandringen gennem Louvres Sale, gennem Kirkernes Skibe. Der havde han et Stykke gammelt, historisk-romantisk Paris.

Der kunde han se Notre-Dametaarnenes mægtig-høje Spidsbuer, aabne for den blaa Himmel; Hotel-de-Villes skarptagede Pavilloner, der tvang deres Indrids ind i Luftens Masse, skarpt trodsende som Riddere fra Frans den førstes Tid; naar han vendte sig, den hellige Ludvigs gyldne Spir, Korsfarerkongens himmelstræbende Andagt støbt i Metal, Filip den smukkes Uhrtaarn paa det gamle Palais . . . foran sig havde han Scenens vatrede Baand, snart blaat som en dansk Elefantridders, snart gulnen de hen, svagt mindende om Rhinen, snart violet-karmoisinrødt, genkaldende Homers vinfarvede Hav, og der, langt borte paa den ene Side, strakte Louvre sin søjle- og pilasterprydede Kongekrop i Solen, paa den anden Side løftede Mazarins Kuppel sig med mat blinkende Forgyldning over Akademiets krumme Façade.

Karl Hellmanns Liv i Paris var for saa vidt et Eremitliv ligesom hans Liv i København, hvor han ikke saa nogen, ikke talte med nogen ud over de nødvendigste Ord hjemme i sit "*Garni*"; men hans Ørk var nu befolket af stadig Fatamorgana-Pragt, og hans Sjæl læskede sig midt i Ensomheden i Farver og Former.

De optog ham i lang Tid helt og holdent. Han læste kun lidet. Aviserne til Kaffen - aldrig danske, han skyede Café de la Régence for ikke at træffe Landsmænd - gennemløb han, uden rigtig at følge med, hvad der stod i dem, uden at ane de politiske Underdønninger i disse Kejserdømmets sidste Aar. Endog Griesbachs "*Novum testamentum Græce*" blev ikke aabnet. Af 99 Kedsomhed havde det ladet sig glide plat ned paa Hylden over Buffeten i det lille Værelse derhjemme i Rue Saint Roch og havde efterhaanden faaet lokket sine Naboer til at gøre det samme. Dets Ejer gik omkring og lod sig katholisere af stumme Missionærer. Maaske den gamle Tekst, revideret af en tysk Professor fra den rationalistiske Tid, ved et ærkeprotestantisk Universitet, husede en stille Vrede over de Veje, Karl Hellmann gik.

Pyh! Det var ogsaa nogle Tanker at drive om i Paris med.

Ud i Livet!

Det var Aften. Han fulgte Boulevardernes Løb og gik ind i en Kafé paa Boulevard Montmartre.

Der lød Summen, jævn Summen i den store Sal med de mægtige Spejle i forgyldte Rammer, som erstattede Tapeter. Af og til høj skærende Latter, der ligesom blæste den overalt hvirvlende tætte Cigaretrøg til Side. Der tindrede Øjne under sort sminkede Bryn, hvide Hænder gestikulerede ud i Røgen . . . De lo saa højt, som om de var fyldte af al Livets Lystighed, disse store pyntede Kvinder. Om dem sad Herrer med høje Cylinderhatte. Karl Hellmann tog sin sorte bløde Bulehat af. Han skammede sig over den. Samtidig fandt han et Par violette Handsker i sin Lomme, trak dem paa, smilte ad sit Forsøg paa at læmpe sig efter Landets Sæder.

Der kom et stort svært Fruentimmer ind, helt i sort Silke, med dunet sort Overskæg, Kinderne hvide af Rissminke, Øjnene blanke som en febersygs, med sorte malede Streger langs de underste Laag.

Hun saa sig om, fandt rimeligvis ikke, hvad hun søgte.

- Aa, lille blonde! sagde hun ganske brat og kastede sig ned ved Siden af Karl Hellmann. *Do you speak English? Yes . . . N'est-ce pas?*

Karl Hellmann mumlede noget.

Hun trak ham i Spidserne af Skægget og sagde :
- Giv mig en Bock, min lille Belgier! Jeg er tørstig.

Han forstod kun, at hun vilde have Øl, og bestilte: *deux bocks*.

Var hun køn? Hun havde vist været dejlig. Det var dog et mægtigt og fyldigt Legeme. Og saa udgik der en sød Duft fra hende, en underlig berusende Duft . . . og dog let frastødende ham som Smagen af den grønne Absinth.

Det store Fruentimmer tog sin kødfarvede Handske af. Haanden var saa hvid som hendes Kinder. Neglene var lange, spidst 100 tilklippede, soignerede, saa deres Rande lignede Perlemor. Den stadige Diamant paa Lillefingeren glimtede som en lille Kaskade med langt rækkende Straaler.

Han kom til at le, da han mærkede, at al hendes franske Ordflaad og engelske Brokker, hans stammende Forsøg paa ved grammatikalske og Stileøvelses-Reminiscenser og opsnappede Talemaader at sige noget paa Fransk, ikke bragte dem til at ane, hvad de mente, uagtet hun talte fort som en skvulpende Bæk, og han for Skams Skyld pludrede væk som en Skade.

Det ene Glas Øl tømtes efter det andet. Timer gik. "Additionen" kom. Karl Hellmann blev af med en "Louis".

Fruentimmeret snappede hans Portemonnaie ud af hans Haand; aabnede den, fandt to Tyvefranksstykker, trak ham med et Ryk ud fra Sædet, gennem Døren og raabte til en Droske :
94. Rue Vivienne.

Han lod sig trække, ærgrede sig lidt . . . men var i den Tilstand, hvor man lader sig behandle som en viljeløs Genstand.

Hun havde jo taget hans to Guldstykker. Han anede intet Middel til at faa hende til at give dem tilbage.

Éh bien donc!

De rullede afsted.

XVIII.

Der laa Bibliothèque imperiale bag Gitteret og lo haanligt af ham i den tidlige Morgen gennem alle sine røde Mursten og Kalkstensprydelser ud gennem Haven mod Rue Vivienne.

Hver Gitterstang med sin forgyldte, svagt luende spidse Flamme gjorde Nar ad ham.

Hvilke Brudeblus! Hvilket Bryllup de dog brændte for!

Den danske Student græd højt, og Navnet "Johanne" trængte sig med Hulken op gennem hans Strube.

Du gode Gud, hvor han foragtede sig selv! Alle Slags Skriftsteder randt ham i Hu . . . og Tante Aurelia . . . og hans Fader . . . og Huset, det stille Hus i den danske Købstad, hvor Moder og Datter læste kyske Digtværker under Astrallampens Skær.

101

Kunde han have spyttet sig selv i Øjnene, havde han gjort det. Angre . . . det gjorde han egentlig ikke, han var altfor arrig paa sig selv.

Det er kun det første Skridt, som koster.

Efterhaanden lærte Karl Hellmann at tale Fransk saa nogenlunde, gjorde paa sin Restaurant Bekendtskab med unge Mennesker og fulgte deres Veje, uden at faa nogen til Ven. Han følte, hvor sky Franskmændene er over for fremmede, følte altid en Kløft, netop naar han troede at være sine Øl- og Dominokammerater nær.

Tilbage! Han maatte blive paa den anden Side. De forstod ikke hinanden.

Sorgløst lod han sig drive for Vind og Vove. Tiden havde han aldrig forstaaet at tage i Agt. Uden at han vidste det, gled Tiden og Pengene med den.

Da det var hans Fødselsdag - en Dag i Oktober - opdagede han pludselig, at han havde været over to Aar i Paris.

Han morede sig egentlig ikke, men kom til at finde Behag i det beskæftigede Driverliv, som man saa let

og behagelig kan føre, saalænge man har noget i Portemonnaien.

To Aar! . . .

Hjemme fandt han et Brev fra Prokurator Weis. Det lød:

Hr. Cand. phil. Karl Hellmann!

I den Tro, at Deres mer end toaarige Ophold i Paris vilde give Dem literære Impulser, hvis Frugter jeg endnu venter paa, har jeg ikke villet tilbageholde Udtællingen af Deres liden Kapital, hvilken nu snart er opbrugt paa 500 Rigsdaler nær, hvilke bero hos mig. Skulde Deres Arbejde ikke have naaet til Modenhed, tilraader jeg Dem at rejse hjem og der at bearbejde det af Dem muligvis indsamlede Stof.

Tjenstligst

Weis.

Ja, ja ... ja! Han havde gættet det, den gamle. Karl Hellmann havde jo dog ment, at han maatte blive Forfatter - poetisk-videnskabelig . . . Ja, det var han endnu ikke bleven klar over.

Han stampede i Gulvet.

- Jeg vil gaa over til Katholicismen! Jeg vil skrive en katholsk 102 Religionsfilosofi. Dette er ikke til at holde ud! Jeg gør mig til Nar for Alverden . . . og for mig selv . . . Jeg har besøgt Kirkerne andægtig som en troende Katholik. Alt i Køln saa jeg Katholicismens Sandhed i de farvede Ruders Lys. Jeg vil ud til Jesuiternes Hus i Rue de Sèvres. Nu skal, nu maa det være Alvor . . . De skal forarges derhjemme over min Bog. Maaske en . . . en vil læse den og forstaa de Stemninger, der har baaret mig derhen. Min Kærlighed, der var ulykkelig, vil just derfor svinge mig op til de Regioner, jeg altid har higet efter . . . Dante og Beatrice! Petrarca og Laura! Abailard og Heloise! Goethe og Friederike! Musset og George Sand! En Mand bliver aldrig stor ved at ægte en Kvinde, kun enten ved den evige Længsel eller ved den hjærteoprivende Skuffelse . . . Jeg vil gaa i Skole hos Jesuiterne! Ud til Rue de Sèvres!

Han vilde køre med Omnibussen derud, gik ind paa et Bureau for at tage Nummer.

Bureauet var ganske tomt for Passagerer. Klokken var kun 8 Formiddag.

Bag Disken ludede et graat skaldet Hoved ned over Pulten. Issen skinnede rødgul og blank som en Konkylie. Et Apostelskæg, mægtigt og hvidt, laa krumt hen over Pultens Flade.

- *Un numéro . . . Route de Saint Sulpice*, sagde Karl Hellmann.

Hovedet løftede sig Et poset Øje hang langt ud af den ene Øjenhule . . . Kendte han ikke det Hoved? . . . Nej, det var jo umuligt. Karl Hellmann mumlede paa Dansk :

- Naa i Dag behøver man da ikke at vente længe.

Figuren bag Pulten rettede sig helt :

- De er dansk . . . Men da! . . . Er det ikke . . . Nej . . . det er det ikke . . . Jo . . . det er . . . det er . . .

- Er det ikke Hr. Husum!

- *Parfaitement, lui en personue* . . . Det er Hellmann . . . formodentlig nu Cand. theol. . . . Naa ikke? Glæder mig, for jeg er Katholik . . . og det for Alvor, ikke paa Skrømt.

- Jeg vilde gerne have et Nummer til den første Omnibus til Saint Sulpice.

- Aa - haster det, Hr. Hellmann? Nej . . . det gør ikke. Det kan jeg se paa Dem. Naa De er ikke Cand. theol.? *Bien!* De har udgivet en Digtsamling, er bleven maltraheret af Kritiken? Naa ikke? . . . Ja saa? Gør æsthetiske Studier her i Paris? . . . Kan tænke det. De gør Ret, for det gør jeg med. De smiler?

103

- Nej.

- Naa, ikke? Ja, ja. Ja saa havde De havt Ret til at gøre det. Her paa et Omnibusbureau . . . Det vilde yde Stof til Grin i vort kære lattermilde Fædreland. Naa da! . . . Men nu maa jeg først sige Dem, at her er jeg Chef paa Bureauet, hjemme var jeg Hundedreng i det Mandarinland, hvor hver Gadefejer skal tage Eksamen. Men man skal s'gu ud i større Forhold, Hr. Hellmann! *Une cigarette, s'il vous plaît* . . . Som jeg siger Dem, her paa dette Bureau er jeg en overordnet Person. Nu skal De se. *Hé . . . Marius . . . ici, mon galopin!*

En opløben Dreng i strikket Hue og en mørkeblaa strikket Hædragt kom frem fra et mørkt Hjørne. Med flydende fransk Tunge bød "Chefen for Bureauet" ham passe Tingene, mens han gik et Øjeblik.

- De taler jo godt Fransk, sagde Karl Hellmann.

- *Sapristie*. Min Moder var fransk Modehandlerinde i København. Min Fader har jeg aldrig kendt. Et Kærlighedsbarn, Hr. Hellmann! Man siger, det bliver de mest begavede og mest ulykkelige Børn. Kan De huske Kateketen, den yndede Prædikant hjemme i Kragehul? Han læste Fransk i Borgerskolens Realklasse og udtalte det som en Hollænder. Men ingen i Byen vilde tro, at jeg kunde Fransk, fordi jeg var uden Eksamen . . . Vi maa forny vort Bekendtskab . . . jeg kender Paris ud og ind, paa Retten og paa Vrangten. De kan altid tage til Saint Sulpice. Lad os gaa ind paa Kaféen der!

- Nej . . . Tak!

- *Sans façon*, ingen Provincialismer! Siden De ikke har faaet Embedseksamen, kan man vel tale familjært med Dem. *N'est-ce pas?* . . . De er nylig kommen til Paris? . . . En ren Novice? *N'est-ce pas?*

- Jeg har været her i et Par Aar.

- *Nom d'un chien!* . . . Arbejder paa et større Værk? Pst . . . Jeg spørger ikke, vil intet vide. Man skal ikke forberede Kritiken paa noget, men overraske den. Jeg er ganske af Deres Mening. Vi maa ind paa Kaféen . . . Her i denne store Verdensstad, her staar alle paa det samme Niveau, her føler jeg mig ganske paa Højde med Dem og enhver anden . . . rent ud sagt . . . her har ingen spurgt mig, om jeg havde dansk juridisk Eksamen, og jeg byder Dem *sans façon* ind paa en *Absinthe Pernod*.

Han rejste sig. Hans Klæder vare noget luslidte, men ikke uden tilstræbt Elegance. I en granatrød Slip sad en Naal; han 104 bar lang sort Figurfrakke, sorte snævre Benklæder, den opstaaende Flip var lidt flosset i Randen, den høje sorte Hat, som han tog ned fra Knagen, idet han sagde: De véd, at saadan en Knage her hedder *un champignon*, saa ud til at skylde Vandbørstning sin Blankhed. Karl Hellmann søgte endnu en Gang at slippe fra ham ved en Undskyldning, men Hr. Husum forsikrede ham, at Saint Sulpices to "Klarinettaarne" ikke løb fra ham, og at han, hvis Hr. Hellmann ikke gjorde ham den Ære, saa vilde han anse ham for befængt med "antikviserede danske Studenternykker".

Da de sad i den lille Kafé mellem hvid- og blaablusede Arbejdere i det spejlbeklædte Rum, hvoraf Hr. Husum benyttede sig, idet han ved hver Drejning saa efter sit Billede, sagde "Chefen" paa Omnibusbureauet :

- Kære, da jeg aldeles ikke stiler efter at blive Romanforfatter, da jeg har fundet min Kunstgenre . . . ser De . . . In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister . . . ser De, saa maa De gerne bruge min Biografi til en Roman . . . saa sender De mig bare et Mæcenat-Eksempplar med egenhændig Paaskrift. Hvad? Det lover De mig? *Bien!* Den dybere Udvikling maa De selv sætte til, for, hvis jeg gav Dem den, fik Deres Fantasi jo slet ikke noget Spillerum . . . saadan romantisk Frihed . . . De faar kun rene Faktumnier . . . Véd De, hvor jeg sidst havde fast Logis i vort kære Fædreland?

- Nej . . .

- Gæt . . . Nej, det kan De ikke. Rent ud sagt: paa Ladegaarden. Tror De, jeg skammer mig over det? . . . Ha, ha, ha! Nej, nu morer jeg mig kostelig over det . . . Er det ikke glimrende? Jeg har, min Sæl, været paa Ladegaarden . . . Skaal! *A la vôtre*. Der kommer en ny Byfoged til Krähwinkel. Han vil forcere mig til at arbejde som en Hund uden at forhøje min Gage, vil forbyde mig mine kunstneriske Udenomssysler, som i mange Aar havde været Byens eneste æsthetiske Opdragelsesmiddel. Lad det saa have havt, hvad Mangler det vil . . . *bien!* Vi brouillerer. Jeg rejser til København, søger Engagement ved alle Theatrene . . . ingenlunde som Skuespiller, thi den Fejl ved mit Øje vil aldrig tilstrækkelig kunne dækkes af Sminken . . . det erkender jeg . . . jeg er ingen forfængelig Nar . . . véd meget vel, at min Benbygning ikke er ulastelig . . . men som Sceneinstruktør, Maskinmester eller Soufflør . . . Det kan ved Gud da ingen kalde ubeskedent, og jeg har nu den Mening, at enhver, der virker med til det kunstneriske Ensemble, er lige saa genial som en Primadonna, 105 første Elsker, eller Tragiker eller Komiker . . . Refuseret . . . fy! . . . blæst bort! . . . Jeg søgte Arbejde ved Journaler . . . ja Afskriverarbejde, for jeg har altid sagt: Real Ballast om Formiddagen . . . saa gaar den ideale Flugt sikrere efter Mørkets Frembrud! Nej . . . intet Bid! Saa blev jeg virkelig humoristisk, da jeg ikke havde Klæder paa Kroppen eller Brød til at putte i Munden. Jeg meldte mig til Ladegaarden. Ha, ha, ha! Jeg har været Ladegaardslem, Hr. Hellmann!

Øjet truede med at falde ned paa Bordets Marmorplade.

- Inspektøren tilbød mig Kontorarbejde. Men, da jeg nu havde valgt det humoristiske Fag i Stedet for det pathetiske, som De véd, jeg mest dyrkede i gamle Dage, fordi de Spidsborgere i Krähwinkel selv var saa komiske, at de ikke forstod Komik . . . altsaa, da jeg nu var slaaet ind i det modsatte Fag, vilde jeg være konsekvent, for er der noget, jeg er, saa er det *det*. Jeg bad ærbødigst om at feje Gade med de andre Sjovere. Nu maa De selv i Fantasien udmale, hvor jeg morede mig, naar jeg fejede f. Eks. paa Gammeltorv og med Kosten kunde stænke en Spidslærke et lille Mærke paa Strømperne, naar hun gik og løftede op etc. etc. . . . og høre hende hvine som en Griseunge . . . Ha, ha, ha! Ak ja, stundom forsikrer jeg Dem . . . i svage Øjeblikke kunde jeg ønske at være Ladegaardslem igen, staa paa Gammeltorv og give Verden satiriske Stænk med min Kost.

Inspektøren var selv Humorist. Vi to var nær ved at dø af Grin, naar vi talte sammen, og det gjorde vi tidt. Han formelig søgte mig, og, havde han turdet, var vi sikkert blevne nærmere Omgangsfæller.

En Dag sagde han :

- De maa s'gu dog alligevel være et Geni, Husum!

- Man er fornøjet med et lille Talent, Hr. Inspektør! svarede jeg.

- Ser De . . . Byen der nede har lavet en Subskription for Dem. En Forstkandidat . . . det var Borch . . . Deres Ven, har samlet 100 Daler sammen til Dem, og det er i taknemmelig Minde om Dem som lokal *Maître de plaisirs*. Hvad vil De nu?

Som et Lyn fór en Tanke mig gennem Hovedet.

- Til Paris, til Paris! . . . Til min Moders, Mademoiselle Berthes By! jublede jeg.

Inspektøren saa ganske alvorlig paa mig. Jeg tror virkelig, han blev imponeret.

106

Saa gik det her til Paris, min Moders By. De kan tro, jeg lo ad Kateketen, som var Lærer i Fransk. Sproget lærte jeg straks.

- Sultede De ikke?

- Jo, det ved Gud, jeg gjorde, ha, ha, ha! Men ser De, det franske Blod løb i mine Aarer. Jeg havde Gnisten . . . Jeg gik ind til Père Chervaux af Jesu Orden. Jeg havde læst hans Navn i en Avis. Jeg fandt ham i Rue de Sèvres, fortalte ham min Historie. Han skaffede mig Pladsen derovre paa Bureauet. Jeg gaar til Skrifte hos ham . . . og tænk Dem . . . jeg, som ingenlunde har levet ren i Danmark, jeg har nu ingen Synder at bekende. Jeg er ren, ren, siger jeg Dem. Jeg er nu en Gilding for Himmeriges Riges Skyld . . . Endnu en Pernod!

- Tak . . . maa jeg . . . ?

- Ja, De maa, men paa Betingelse af, at, naar De skriver om mig, nævner De ikke mit Navn . . . Ser De, Gnisten tænder senere nu end før. Mændene skal modnes, før den tænder. Napoleon den første var nogle og tyve Aar, Napoleon den tredje nogle og fyrre, jeg er halvtreds. Det er et Symbol, ser De. O- ho! Hjemme havde jeg fire over mig paa Kontoret. Her har jeg Drengen Marius under mig. Atter et Symbol! En Begyndelse. Véd De, hvad der er mit Hovedfag? Der er et Marionetteater i Champs-Élysées. Der arbejder jeg om Aftenen. I Marionetkomedien spiller jeg - forstaar sig gennem en Dukke bag Scenen - Englænderen, der taler gebrokkent Fransk. Jeg gør stor Lykke . . . jeg trækker i Traadene, taler for Dukken, to Francs hver Aften. Mein Liebchen, was willst Du mehr? - To Francs her fra 8 til 9 . . . to Francs ved tilfældigt Akcidensarbejde, som den Idiot af en Bogtrykker og Redaktør sagde i vor Ravnekrog. Hvad mon de vilde sige der om Kontoristen Husum? Han har sejret. Men Sejren bliver større.

Snart kommer en stor Katastrofe. Antikristen viser sig. Det er Ernest Renan. Jeg læser Bibelen, ser De. Saa kommer Aabenbaringens Dag: Catholicismens store Sejr, Kristus skjult bag Skyen . . . Madonna bedende for Synderne . . . jeg har egentlig aldrig syndet . . . siger Père Chervaux . . . langt mindre end Maria Magdalene, som man har rejst Kirken for med de mange Søjler, ser De. Saa kommer Kristi Statholder . . . Kejsere og Konger vil genoprette Catholicismen . . . hvem véd, om jeg ikke kan ende som Ærkebisp i Absalons genoprettede Sæde i Lunds Kirke, som Find Troid byggede. Ha, ha, ha! . . . Griner De paa dansk sjofel Manér, slaar jeg Dem Glasset i Skallen . . . nej . . . 107 nej . . . thi jeg vil være syndfri som Ridderen, der erobrede . . . hvad kalder De det . . . Bægeret? . . . jeg har læst om det . . . Men jeg er bleven Kunstner . . . Det er foreløbig nok, Madonna være lovet! Kan De kende min gamle Bas?

Han lagde sig paa Knæ, kastede Hovedet ned mod det sorte Læderhynde paa Bænken langs Kaféens Væg og brummede som en Top, der snurrer:

O sanctissima,
O piissima,
Dulcis virgo Maria,
Mater amata,
Intemerata,
Ora, ora pro nobis!

Karl Hellmann blev uhyggelig ved Scenen, gik hen til Værten ved Disken og hviskede :

- Er han . . . fuld? . . . Eller . . . ?

- Aldrig mere end to Absinther! Men han er lidt sprukken her oppe . . . hm! . . . ellers en brav Mand. Betaler altid.

I en Fart var Husum oppe.

- Saa gaar vi over og tager reel Ballast paa Kontoret, sagde han . . . og bliver Kunstnere i Aften. Men bliv Katholik, min gode Hellmann, bliv Katholik! Tag mig under Armen, jeg er lidt svag i Benene! Husker De Erik Bøghs Ord:

Mon jeg er fuld? Ja, det er troligt -
men af Champagne er det ej;
dertil staar Benene for roligt.
Er I svage . . . nej, vist ikke nej.
Se, hvor rette, se, hvor nette.
Min Rus er af den bare, bare Fantasi.
Jeg den bære kan med Ære.
Jeg er intet forfaldent Geni.

Han sang, mens han gik over Gaden og ind i Omnibusbureauet, hilste Karl Hellmann med Haanden som en Konge, der afskediger en avdiensbegunstiget.

Karl Hellmann satte sig paa en Bænk ved Tour Saint-Jacques. En tungsindig kold Klarhed bredte sig næsten forfriskende over hans Tanke.

I den halvgale, aldrende Fyr, Købstadens Geni, saa han en skærende Parodi paa sig selv. Og han, den halvgale, var egentlig fornuftigere end han. Han gik i Selvskuffelsens Taage hele 108 sit Liv, og, naar et Glimt af Ironi blinkede, saa var han ogsaa glad over det.

Som Husum havde Karl Hellmann tænkt paa at blive Katholik. Hvorfor? For at stive sin holdningsløse Personlighed af, for at væde sin tørre Fantasi, for udenfra at hente noget, der kunde gøre ham til, hvad han ikke kunde blive indenfra.

Han var jo ogsaa Geniet fra Købstaden, der havde savnet Vingefang i de smaa Forhold, var draget til en Verdensstad . . . og saa vist som 2 og 2 er 4, naar hans Penge var til Ende, var han ikke saa heldig stillet som den gamle Kontorist. Han kunde dog virkelig tale Fransk. Han kunde nok huske, at hans Fransk havde været til Latter i den sjællandske Købstad, hvor enhver Pigelil mente at kunne det bedre. Han, Karl Hellmann, kunde ikke tale paa Mester-Jakels Dukkens Vegne paa et Marionetteater.

Med andre Ord :

- Jeg kan ingen Verdens Ting . . . kunde jeg endda skrive: "Et unyttigt Menneskes Dagbog", men det kan jeg heller ikke . . . Jeg kan ikke engang faa Føden her, naar mine Penge slipper op.

Med et langt Blik favnede han Taarne og Tinder i den høje Luft, gik langs Seinen, smaasnakkede med den blegt blinkende, sagte rullende Flod som med en Hund, han havde faaet kær, gik op i Louvres Sale, var ved at græde, da han sagde Farvel til Rafaels Sankt Michael og til Venus fra Milo, aandede op, da han stod paa Place du Louvre, og Uhret snurrende slog paa Saint Germain l'Auxerrois, hvis brogede og forgyldte Forhal sendte ham et mat Smil.

- Jo, Timelærer kan jeg blive. Lærer i Fransk . . . skønt jeg ikke kan saa godt Fransk som Husum, ham, jeg oversaa for 10 Aar siden og nu maa se op til. Ha, ha, ha!

Samme Aften tog han Billet til København paa Nordbanegaarden og kørte lige hjem, næsten uden at se ud af Ruderne, blot ønskende, at Vejen havde været mindst ti Gange saa lang.

109

XIX.

- Vidste jeg det ikke nok? Havde jeg ikke nok tænkt mig det?

- Ja, siden Faderen, Justitsraad Borch, døde, har han slet ingen Kapsun havt paa sig.

- Gud ske Lov, at den gamle Justitsraad lukkede sine Øjne, før Sønnen kom saadan afsted!

Samtalen førtes paa Byfogdens Stentrappe mellem Kammerjunker Gravenhorst og Amtsforvalteren

Kammerraad Boldt.

De havde læst i den Berlingske Morgenavis, at "En" havde faaet tredje Karakter til Forsteksamen, og, da de vidste, at Andreas Borch endelig var naaet saa vidt, at han havde vovet sig til det afgørende Skridt, og ikke fandt hans Navn nævnet, sluttede de sig til, at han var den, der havde faaet tredje Karakters vanærende Mærke brændt paa sin Pande.

Og Slutningen var rigtig. Andreas Borch havde Attester fra mange Forstmænd for praktisk Dygtighed, for at være en udmærket Jæger og en særdeles god Skytte - hvad der ingenlunde er et og det samme . . . men Matematik og Kemi kunde han aldrig ret faa ind i sit Hoved.

Da han efter endt Eksamen fik Resultatet at vide, gav han sig uvilkaarlig til at fløjte Melodien til Tyroler-Ferdinands Vise:

Paa Livets Bane, hvor jeg Dig venter,
en Elskovsstjerne paa Himlen brænd(t)er.

Men, da han kom ud i Landbohøjskolens Have, brast den stærke Mand i Graad som en lille Skoledreng, der har faaet mdl. i Maanedskarakter, og gik ludende ind under nogle Buske.

- Og fordi man ikke kunde lære det Skidt, kan man ikke blive Skovrider . . . Jeg kender s'gu hver en Træsart i de danske Skove, hver Jordart i vor Bund . . . hvad Fanden kommer Logarithmen af Fanden - hans Oldemoder, divideret med Logarithmen af Professor X's Næsetip og Professor Y's Ende - Kvadratroden af den enes Datters lille Taas Ligtorn og den andens lange Søsters Næsevorte mig ved?

I Arrighed og Sorg hobede han Vrøvl paa Vrøvl som Børn, der stiller den ene Graasten oven paa den anden, indtil Bunken ramler.

110

- Naa - jeg kan vel faa Lov at gaa og være Skytte Resten af mit Liv. Føden skal jeg nok tjene - saa Fanden med Resten! Der er jo endda lidt tilbage af Arven efter den gamle. Gud ske Lov, at Vorherre kvalte ham, inden han blev klar over, hvor stor en Odder hans eneste elskede Søn er!

Han gik hjem og skrev til sin gamle Principal Skovrideren, som han havde ligget paa Distrikt hos i saa mange Aar. Han fik Svar, at han hellere end gerne vilde have ham igen, og at han, Skovrideren, brød sig Pokker om Matematik og Kemi, som han havde lært for 40 og glemt for 35 Aar siden.

Kedeligst var det, at Andreas Borch ikke turde vise sig i sin Fødeby, som han elskede fremfor alle Byer i Danmark og dem, han havde set i Sverig. Det kan godt være, det er noget Sludder, tænkte han, men de vil glo ondt paa mig gennem Rummet mellem Vindueskarmen og de nedrullede Gardiner.

Han vendte da tilbage til sin gamle Dont hos sin Skovrider, men paa ensomme Vandringer i de store Skove nagede tredje Karakteren mere paa hans Sind, end han vilde vedgaa for sig selv. Over for andre gjorde han Løjer med den og sagde: "Jeg er en Forstkandidat, som ikke er til at foragte".

Hans Liv gled som før. Men han kom dog ikke paa Ballerne i Byen.

En Søndag Morgen tidlig ved Sankt-Hansdags Tider var han gaaet op paa en Sandhøj i Skoven. Han vilde se til nogle unge Graner, hvorledes de groede.

Jo, Granerne groede godt nok. Der var Fart i de Karle. Se, hvor de sendte fine, lyse, krydret duftende Skud i Vejret! Naa, Myrerne begyndte at more sig, det Rak, der nedenfor. Det var der vel ikke stort at gøre ved. Videnskaben - pyt! - ja, den forslog godt over for alt Slags Utøj!

Han saa ud over den blaanende Egn - med lys, lidt tyk Luft, ud over Skovkamme og Landsbyer med blaa Røgsøjler fra alle Skorstene. De løftede sig rankt, de Røgsøjler, bredte sig, dryssede ud og forsvandt fnugpløste i Luften.

Hvor var der stille! Der stod ogsaa som en lilla Røg ud over den grønne, paa sine Steder ret høje, lidt blegnende Sæd paa Markerne.

Langt henne ragede det røde Taarn op paa Købstadens Kirke. Spiret strakte sig slankt i Vejret, kongeligt imod Landsbykirkernes kullede Taarne med skraa Tage og lidt kluntede Trappegavle. Det kløvede Luften som en spids Pil.

111

En Vogn saas af og til paa Vejen til Byen, svandt og kom frem, eftersom Skoven lukkede eller aabnede sig, og rent blev borte langs samme Vej.

Andreas Borch kunde se langt. Han saa den store Klokke sætte sig i svingende Gang oppe i Lydhullet.

Nogle Sekunder - og saa rungede Klangen hen over Mark og Skov.

Andreas Borch gik indad mod Byen. Havde nogen sagt til ham, at det var den gamle Klokke, der tvang hans Skridt, saa vilde han have sagt: "Sludder!" til vedkommende.

Uden i Forvejen at have besluttet noget, gik han uvilkaarlig over en Marksti, der førte hen til hans Barndomshjem uden for Byen. Han havde hidtil skyet at gense det.

Der var en ny Bolig under Bygning til hans Faders Efterfølger. Hvor saa den ud, den gamle Grund!

De gule raa Mure grinede igennem Stilladserne. Og Haven! Brokker og Grus laa over de gamle Blomsterbede, dem, den gamle Justitsraad havde gaaet og puslet med, saalænge han aarkede. Mellem et Par saadanne Bunker løftede en silde født, anæmisk Tulipan sin rød- og gulstribede Krone, saa forbavset og dum ud. Den store Plæne, hvor et pragtfuldt Rosentræ i Midten havde været flankeret af fire Rabatter med fine Roser, laa dræbt, kvalt under Dynger.

Man arbejdede ikke, thi det var i Kirketiden. En enlig Mursvend sad i Straahat og hvid Arbejdsdragt paa en af Dyngerne, spiste Spegesild og Surbrød, drak bajersk Øl af en Halvflaske og Brændevin af en Pægleflaske, mens han sang ud mod Klokkeslagene :

Nu skal Du ha' Din varme Mad.

Andreas Borch følte Lyst til at yppe Klammeri med ham. Hvad havde han at gøre der i Dag, da det var Søndag? Det var, som om han af pur Ondskab vanhelligede det mindefyldte Sted.

Tæt op ad det gamle Hus's store, kønrøgsmalede, knortede Sokkel groede endnu en Hob Resedaer. Andreas Borch plukkede nogle af dem og gik op mod Byen.

Han gik uden om den langs en Spaseresti, anlagt af "Forskønnelseskomitéen". Den endte ved en af Udkørslerne mod Nord.

Tæt uden for den laa en Have, oprindeligt et Stykke Mark, omhegnet af et højt Jorddige. Nu var Hegnets Popler og Hasler 112 voksede til, saa Haven derinde laa helt skjult for dem, der gik udenfor.

Haven var i sin Tid anlagt af Peter Alslev. Mange Gange havde Andreas Borch leget i den med Johanne, med Piger og Dreng fra Byen. Nu dyrkedes den af "Efterfølgeren".

Laagen stod paa Klem. Andreas Borch havde stor Lyst til at gaa ind, og, hvis der var en Mursvend, som sad og sang sjofle Viser paa en Bunke Brokker, saa *vilde* han skælde ham ud.

Nej . . . Haven var pænt holdt. Der var just ikke synderligt med Blomster, men der var mange Frugttræer og Aspargesbede, mange og store Grønplæner med højt saftigt Græs, et Lysthus i hvert af de fire Hjørner, hvis Tremmer tæt omsnoedes af Hybenroser og Klematis.

I det Lysthus til højre stod noget højrødt stærkt imod de smaa blegrøde Roser om Tralværet.

Det var en Dame med højrødt Shawl kastet om Hoved og Overkrop. Hun sad med en Bog i Skødet, løftede Hovedet ved Laagens Knagen, da Borch vilde lukke den til.

Jo - det var hende . . .

Han stod forlegen, bed sig i Knoerne, vidste ikke om han skulde gaa frem eller tilbage.

Han kunde se, at hun blev rød, da han tog Hatten af. Hun syntes ogsaa at tøve lidt og tænke paa, hvad hun skulde gøre, mens hun langsomt og alvorlig besvarede hans Hilsen. Da rejste hun sig og sagde: - God Dag, Borch! Vær saa god og kom nærmere!

Han havde Fornemmelsen af, at hans Gang var sluskende som en skamfuld Skoledrengs, da han nærmede sig.

Ak . . . hvor var hun bleven gammel! Solen beskinne nogle Sølvtraade i Tindingerne. De fine Dun om Overlæbe og Kind var stærkere, end de burde være.

Hendes Smil syntes træt, da hun rakte sin behandskede Haand mod ham og sagde: - Det er da en Evighed siden, vi saas . . . Kommer De aldrig her til Byen?

- Jeg gaar helst uden om den, sagde Borch.

Denne dannede Pige maatte, mente han, absolut foragte et Subjekt med tredje Karakter til Eksamen. Men hendes Ansigt blev ubevægeligt, hun saa uforstaaende paa ham. Det pinte ham. Ærgrelsen over hans tredje Karakter begyndte at koge op i ham. Det maatte ud af ham.

113

- Ser De . . . man har faaet et Klip i det ene Øre ligesom et mærket Faar . . . saa man vil nødig rende gennem Gaderne.

Nu forstod hun, kunde han se. Han blev halv rørt, halv arrig. Han vilde hende godt og ondt paa samme Tid.

Hans Blik faldt ned paa Bogen, der laa aaben paa Bænken i Lysthuset. Paa de smalle Kolonner langs Siderne saa han, at det var Vers. Arrigheden vippede Rørelsen i Vejret:

- De læser og læser og læser. Hvor gider De? Jeg aabner aldrig en Bog.

- De maa da have et meget rigt Liv, sagde Johanne og vred lidt paa Mundvigerne.

- Guvernantebudet er i hende . . . hun bliver en gammel Spidslærke ligesom Moderen, tænkte Andreas Borch, mens han sagde:

- Nej. Jeg lever den ene Dag som den anden.

- Hvad gør De da, naar De er ene og ubeskæftiget?

Det slap ham ud af Munden med en Magt, der var stærkere end hans Vilje.

- Saa skælder jeg mig selv og hele Verden ud.

Johanne lo; han lo forceret . . .

- Men De græder jo, Borch! sagde hun.

- Nej, sagde han tørt, men, naar man griner mod Solen, faar man Vand i Øjnene.

- Moder er meget syg, Borch, sagde Johanne efter en Pavse.

- Hvad fejler hun? spurgte Borch livlig.

- Tæring.

- Tak, Skæbne!

Han fortrød saa inderlig, at han i Tankerne havde gjort den "rare Fru Alslev" Fortræd.

- Hun lever ikke Efteraaret over, siger Lægerne.

- Hvad bliver der saa af Dem, Johanne? Jeg véd jo paa anden Haand, at Deres Faders Efterfølger har købt Dem helt ud . . . og den Rest af en Købstadejendom . . . de synker jo alle i Pris . . . hvad skal det blive til?

- Aa, hvem tænker paa saadanne Ting?

- Ja, men det er galt, det er galt, det er splintrende galt.

- Jeg kan jo tage en Plads som . . .

- Lærerinde? . . . Nej, nej, nej, Johanne!

Han rev en Dusk Blade ned fra Lysthustremmernes Espalier og smed dem paa Jorden. Hans Bryst arbejdede.

114

- Johanne . . . har De glemt . . . kan De huske . . . ham . . . vor Ven . . . ham, Karl Hellmann?

- Det gaar ham udmærket. Han er fransk Sproglærer i København . . . men hans Liv er nok . . .

- Saa-aa-aa? Ja, han kunde blive til, hvad det skulde være. Han vilde være noget stort . . . men det var vist ikke hans Mening at blive det paa den Maade . . . Nej, Videnskab . . . eller det der . . .

Han knipsede til Bogen paa Bænken.

- Aa, fortsatte han, de er tossede i dette Land. Alle en Smule begavede Mennesker er bidte af en gal

Professor, Poet eller Skuespiller. Alle vil de bemærkes . . . Ingen vil . . . vil sidde som vi, skjult i en gammel Have, i en lille By, eller i . . . et Skovfogedhus paa Landet . . . Johanne . . . holder De en lille Smule af mig, saa kan der blive noget . . . ikke meget ud af mig endnu . . . Vi maa resignere, det maa vi s'gu.

Hun saa paa ham og sagde:

- Se paa mig, Borch! Jeg er falmet.

- Se paa mig, Johanne! der er Møl i min Pels.

Han pegede fra hendes Tindingehaar ned paa sit Skæg . . . Skal vi slaa af paa det der?

Han pegede paa Bogen og op i Luften og hviskede:

- Det kommer an paa at redde Stumperne . . . Min Faders gamle Hus dernede, det har de revet ned . . . De bygger et nyt . . . De vilde være Frue paa en Borg . . . som de laver i Bøger som den der. Jeg vilde . . . ja, jeg vilde dog mindst være kongelig Skovrider . . . Naar jeg kan blive kongelig Skovfoged . . . vil De saa? . . . Sig ja eller nej!

Johanne smilede lidt sygt, fik Taarer i Øjnene og sagde:

- Min gamle Barndomsven . . . I Guds Navn . . . Men, mens Moder lever, bliver jeg hos hende . . . De er et Stykke af en Mand . . . det var han . . . den anden ikke.

- Vi taler aldrig mere om ham . . . Farvel . . . vi ses!

De skiltes ad ved Havelaagen under Guldregnsbuskens ombøjede Bue og gik til hver sin Side, Johanne stille, hyllet i Tanker. Andreas Borch tav, til han kom ud paa Landevejen, da stemte han i Sang, skønt han ikke kunde synge stort bedre end en Ravn eller Krage.

115

XX.

Heller ikke blev det et Liv i Sang det, de to gamle Barndomsvenner kom til at føre.

Den gamle Skovrider fik udvirket, at en "kongelig Skovfogedtjeneste" blev oprettet for Andreas Borch. Der blev bygget et pænt lille Hus paa et Sted i Skoven. Hyggelig lænede det sin Ryg mod den store Skovmasse og vendte sit Ansigt ud mod den store aabne Slette med en Sø og med andre Skove i Horisonten. Og foran Huset en lille Have, Fru Johannes Domæne.

Det var ikke til at leve af. Efter et Aars Forløb havde Ægteparret en Datter med Faderens brune Øjne gloende ud fra Vuggen i det lille Sovekammer. Andreas mærkede, at Pengene ikke strakte til, straks da Barselfærden var overstaaet.

Han var flygtet ud i Haven den Nat, Katastrofen gik for sig. Han vred sine Hænder, mens Skrigene lød vildt ud imod ham. Han klæbede sin Kind til Ydervæggen, blev endnu mere bange, da Skrigene tav, end da de skar i hans Hjærte. Det var en haard Fødsel og et langt Sygeleje for Johanne. Den kongelige Skovfoged maatte gøre Gæld.

Men, da alt blev godt, da Johanne blev sund og kunde give den lille sortøjede Olga al den Mælk, hun kunde drikke, blev Andreas Borch opfindsom. Der var kommet en ny Sognepræst. Han vilde forpagte det meste af Præstegaardens Jord bort, og den Jord laa op ad Skoven. Andreas Borch forenede da med sit Embede som kongelig Skovfoged Stillingen som "Præsteforpagter". Men for at der skulde komme noget ud af det Avlsbrug, maatte det personlige Arbejde til.

Thi sled Andreas Borch værre i det end nogen Karl. Hans kønne Figur krøgedes; den stadige Gang i Træsko forskønnede ikke de Fødder, der en Gang tren Dansen saa let.

Det var haardt at ase gennem den klægede Lerjord bag Ploven, at steges under Julisolen med Mejegreben i Haand, med aaben Skjorte, mens Sveddraaber trillede ned i Brystets Skov af sorte Haar.

Men alt var glemt, naar han kom hjem og fandt, at Johanne som Kone saa ti Aar yngre ud end i sine sidste Pigeaar, og hørte, at den lille Olga var "den værste Ædedolk", man kunde tænke sig.

Med en elskværdig Spidsborgerlyrik priste han sin Mad, sin 116 Snaps, sit Øl, tørrede sin Mund, kyssede sin Kone, legede med sit Barn, fik det til at hvine som en Skade og opførte en hvinende Væddekamp med det.

Han havde saa travlt med sit Slid og sin Lykke, at han ikke gav Agt paa, at Johanne trak sig mere og mere ind i sig selv, at hun blev ordknap, næsten tvær. Hun arbejdede uden at klage, men istemte aldrig sin Mands Velsignelser over det Liv, de førte.

Det mørknedes en Aften i Foraaret . . . Søen mod Vest fangede den synkende Dags blegrøde Himmellys og vuggede det i skarpe smaa Krusninger. Skoven stod brunviolet og drev i grødet Fugtighed.

Kakkelovnen buldrede i kongelig Skovfoged Borchs Dagligstue. Paa Forhøjningen ved Vinduet sad Fru Johanne og saa ud mod Søen.

Hun var temmelig mager, Trækkene var lidt skarpe, skønt hun ikke saa gammel ud. Men der hang Træthed i Øjenlaagene.

Hun havde lige endt Arbejdet i Mælkestuen, havde bragt lille Olga i Seng.

Hendes af alle i sin Tid beundrede Hænder var blevne haardere og større. Hun satte dem op mod Aftensolen og betragtede dem ikke synderlig glad.

Med et halv bittert Smil opsøgte hun et Toilette-Etui fra gamle Dage i en Skuffe og gav sig til at bringe de kønt formede Negle tilbage til deres gamle Façon. Men hun maatte klippe dem nær . . . ellers fik hun aldrig Bund i dem.

Hun skændte paa sig selv over disse Fornemmelser, kaldte dem endog i sit indre pjankede, tuseagtige. Hun besluttede at tage sig sammen og være rigtig god mod sin brave Mand, naar han kom hjem og sang:

Vi vil ha' Øl, vi vil ha' Øl,
vi vil ha' Gamle Carlsberg Øl!

og saa tog til Takke med tarveligt tyndt Landsbyhvidtøl.

Der kom han.

Uh, hvor lignede han en Bonde, som han kom der med lerede Træsko, højt opsmøgede Bukser, overstænket paa den blaa grove, luslidte Jakke, med en gammel strikket Uldhue paa Hovedet, lige fra Ploven, hvis Hest en hvidhaaret Dreng trak ved Grimen. Hesten ludede træet med Hovedet og saa lige saa skiden ud som Herren og Drengen.

Halvmørkt var der i Stuen. Johanne var vred paa sig selv. 117 Foran hende paa det lille gamle Sybord, en Arv fra hendes Moder, laa nogle Par af Mandens Uldstrømper, som trængte til Stopning. Hun havde opsat Arbejdet for at gøre sine Negle pæne.

Uh - og saa vilde Borch bringe denne ækle Lugt af Muld og Læder, af Heste og af Vognsmørelse med ind i Stuen.

Han viste sig ikke anderledes, end hun havde tænkt sig, at han maatte vise sig. Hun havde forberedt sig derpaa, havde fast bestemt at være god imod ham, ikke at vise en fortrædelig Mine, ikke at sige et gnavent Ord.

Nu, da han efter at have raabt og bandet sine Ordre ud i Gaarden til Drengen, kom han stavrende ind med de store Træsko, nynnende:

Vi vil ha' Øl, vi vil ha' Øl,
vi vil ha' Gamle Carlsberg Øl.

Saa gik Naturen over Optugtelsen hos Johanne. Der gik Skyer over hendes Pande. Hun bed sig haardt i Underlæben. Det gjorde ondt, og det gjorde hende ikke mere god.

Haardt og tørt sagde hun:

- Du maa da klæde Dig paa og gøre Dig ren, inden Du sætter Dig til Aftensbordet.

- Er det færdigt?

- Nej, nu skal jeg . . .

- Kan jeg faa fat i Olgaungen og lave en Hyleduet med Tøsen som den, Snedkeren og Skomageren

lavede der hjemme ved Sangforeningens Koncerter?

Han pegede over sin Skulder i Retning af deres Fødeby.

- Olga er i Seng for længe siden.

- Er Du gnaven, Madam Borch?

Han vilde kærtegne hende, saa, hun var vrippen, huskede med et paa, hvor lidet appetitlig han var, og gik ind i Soveværelset Et Øjeblik efter hørte Johanne ham pjaske med Vand og skure sig med en Svamp.

Hun rejste sig fra sit Arbejde med at stoppe Strømper, sukkede med opadvendt Blik, lindede paa Døren til Sovekamret og sagde:

- Lad dog være at vække Olga . . . Aa, Herregud . . . Borch . . . Lad dog Barnet sove!

Hun saa sin Mand ligge paa Knæ foran Barnets lille Seng og bøje sin Mund hen mod dets Ansigt. Du pjaskede saa højt . . . og nu skal Du kysse hende.

118

- Bare et Touche-Kys, Johanne!

- Vi faar jo bare Skrig og Skraal.

- Ja, Du har Ret. Jeg skal skynde mig, min Pige . . . Har Du et Stykke koldt stegt Flæsk?

- Nej.

- Ja, ja, da.

Johanne var atter vred paa sig selv, da hun stod ved det lille Bakkebord og lavede The. Hun havde ikke havt Viljestyrke til at sætte sin Beslutning igennem: at være god mod sin Mand. Og jo mere hun vrededes paa sig selv, jo mindre blev hun Herre over sit Humør.

Da Andreas Borch, rød paa Hals og Kinder som en kogt Hummer, og pænt paaklædt havde sat sig ved Bordet, da hun hørte hans Kæver og Tænder arbejde, var hun lige ved at græde.

- Er der Raad til lidt Rom i Theen? spurgte han.

- Det véd D u jo bedre end jeg.

- Ja, ja, ja, ja! . . . Nej, det gemmer vi saa til Lørdag Aften.

Det var ganske mørkt. Andreas Borch kunde ikke se sin Kones Ansigt, men anede, at det var "overtrukket", som han kaldte det Han kunde ikke lide at spise i Mørke, men turde ikke bede om Lys. Maaltidet fuldendtes langsomt, thi han var træt og sulten, men i fuldstændig Tavshed.

Johanne havde kæmpet og havde overvundet sig til at kysse sin Mand til Velbekomme. Han krystede hende i Favnen stærkt og varmt og sagde:

- Min egen søde Pige!

- Saa blev hun vrippen igen, rev sig løs, for han krøllede hendes Halsstrimmel, sagde hun.

- Om Forladelse! bad han.

Han gik ind i Dagligstuen, tændte sin Pibe og kastede sig i en Lænestol. Han hørte Johanne sysle med Lampen. Nu vilde han nødig have Lys, men han sagde intet. Ved det tændte Lys saa han store Taarer i Johannes lange Øjenhaar.

Saa træt og mødig han var, rejste han sig, gik hen til hende og lagde Armen lindt, frygtsomt om hendes Liv.

- Er Du saa ulykkelig? . . . Er jeg saa væmmelig imod Dig? . . . Hvad ser Du efter? Efter Bogskabet? . . . Vil Du læse højt for mig i Aften? Du læser saa kønt . . . Jeg mindes gamle Dage . . .

- Der er jo ikke kommet en Bog til siden Moders Tid.

- Ja, véd Du hvad . . . fik vi en Boghandlerregning foruden 119 de andre til Nytaar . . . Men de gamle Ting er i Grunden de bedste . . . Jeg hører helst de Melodier, jeg kender bedst . . . dem bliver jeg aldrig ked af . . . Vil Du læse højt, Johanne?

Hun havde Lyst og ikke Lyst. Hun søgte i sin Moders Bogskab og fik fat i "Adam Homo". Ja, Almas Sonetter . . . det vilde hun læse.

Hendes Mand nikkede bifaldende. Johanne læste flere af dem i Rad, kønt, men lidt enstonigt Hun læste Slutningslinjen af en Sonet:
Jeg er Din tro, Din lyttende Delfin,
fik Graad i Halsen . . . Da lød en Tone henne fra Lænestolen, som beviste, at det ikke var en *lyttende* Delfin, der sad der.

Johanne slog Bogen haardt mod Bordet og rejste sig. Hendes Mand rejste sig ogsaa og følte alle den onde Samvittigheds Kvaler.

- Jeg var saa træt, saa udaset, mumlede han.

Johanne sagde intet, gik ind i Soveværelset

Piben var gledet ned paa Gulvet. Der laa Aske baade paa Stolebetræk og Gulv. Borch fejede den sammen med Hænderne, børstede Betrækket af med sit Ærme og tørrede Gulvet med sit Lommetørklæde.

Saa gik han frem og tilbage paa Gulvet i resigneret Stemning nynnende for sig selv:

Nu skal Du ha' Din varme Mad,
og saa i Seng med Dig, Din Rad!

mens han anede alt ondt.

Det varede en god Stund, før Johanne kom tilbage. Hun havde ærlig kæmpet med sig selv og troede at have sejret.

Forgrædt var hun. Men hun smilede, gik sin Mand i Møde, tog ham om Livet og bød ham sin Mund.

Nu græd Andreas Borch og sagde:

- Ja, jeg er et Asen! Men der skal meget til at føde os . . . paa den Smule Hartkorn. Og, skulde vi blive flere endnu . . . saa . . .

Johanne lagde sin Haand paa hans Mund.

- Nej, virkelig! raabte han glad som et Barn . . . ja, ja, ja, ja! Saa skal der, Fanden skal ta' mig, blive Raad til hele den nye Literatur, baade den franske og den danske . . . Det vil sige i Læsetasken, fjøede han betænksomt til. Ja, man bliver et Asen . . . og, siden det gik mig saa galt med det Studerevæsen, saa 120 har jeg i Grunden været gal paa alle Slags Bøger, Johanne . . . Det var Løgn, da jeg før sagde, at jeg gerne vilde have, at Du skulde læse for mig. Jeg snakkede Dig bare efter Munden. Og det er Du s'gu for god til. Men de siger jo, at den nye Literatur ikke . . . saadan . . . ja, hvad Fanden skal jeg sige . . . sætter stumpumped Engle i vaade Rosenskyer, saa den kommer jeg vist bedre med paa . . . Jeg skal s'gu abonnere paa Læsetasken . . . og, bliver det en Dreng, saa . . . ja, saa gør jeg noget rent halvtosset.

- Hvad da . . . min gamle, rare Ven?

- En Rejse til København . . . To Billetter til første Parket i det kongelige Theater til det bedste Stykke i Repertoiret.

XXI.

Det blev ogsaa en Dreng. Han kom som Julegave under fint dryssende Sne, let og blødt, syntes det.

Der var Jubel i den kongelige Skovfogeds Bolig. Johanne var Dagen efter Fødselen frisk som en Fisk. Andreas Borch havde faaet en ny grøn Uniformsfrakke med sort Fløjels Opklapning paa den grønne Krave, med tindrende Sølvknapper. Han klædte sig i den, gik hen foran Sengen, tog til sin Hue med de smalle Sølvtrusser og sagde:

- Hans Majestæt Skovfoged Andreas hilser sin Efterfølger paa Tronen, ragede Ungen op fra Sengen og holdt den lille røde Ting op mod Lyset. Den mimrede med Øjne og Mund som en Hundehvalp.

Johanne smilede. Hun vidste fra den Tid, Olga var lille, at hendes Mand "tog godt paa Børn", og i den Mening bestyrkede Jordemoderen hende yderligere.

- Sikken en smækfed Unge! Den fineste Pattegris! sagde han, og, da den begyndte at vræle, sang han for den de evige Viser om Carlsberg Øl og den varme Mad og lagde den ned i Sengen til Moderen.

Der var paa denne Tid ikke saa meget at gøre hverken med Embedspligterne i Skoven eller med Arbejdet paa Præstegaardsmarken. Andreas Borch blev hjemme. Han meldte sig som 121 Abonnent paa Læsetasken. Den første Levering vilde han faa ved Nytaarstider, saa skulde han læse en stor nymodens Bog for Johanne, og det lige fra Ende til anden, hvor sejt det saa end monne blive.

Men der maatte hænges i. Man maatte være om sig.

Andreas Borch drev en Slags Gartneri i det smaa. Hans lille Have var fuld af Mistbænke. I et af Udhusene, hvor der var Plads tilovers, dyrkede han Champignons efter fransk Methode. Han laa der i Udhuset en Dag og rodede i Mørke i det tørveagtig fugtige Muld, undersøgende sine Planter ved Lyset af en afstrøgen Tændstik.

Arbejdet gjorde ham ikke pæn. Det var ikke værd, at han gik op og saa til Johanne og den lille Dreng, saadan som han saa ud. Det var bedre at slaa et Slag op mod Præstemarken og se, hvordan det gik med Faldet i den Grøft, han havde gravet langs et Stykke Mark, hvor Jorden havde været sur. Han tog en Spade paa Nakken.

Det gik daarlig nok med Faldet af Vandet. Skraaningen var gjort for svag. Der stod noget Vand og drev lige midt i Grøften og kunde ikke komme videre.

Andreas Borch smed sin gamle Frakke og Vest, sprang saa ned i Grøften med Træsko og Uldhoser uden over Bukserne. Op over de brune haarede Arme smøg han Skjorteærmerne. Han skulde, saa bandte han, nok faa det forbandede Vand til at lystre.

Han var arrig paa det Vand. I Hidsighed gravede han og kylede den fugtige Jord i store klaskende Dynger op paa Grøfteranden, alt mens hans "franske Træsko" æltede og sivede i Klæg og Dynd. Saa længe han nogenlunde kunde se, blev han ved.

Saa gik han hjemad. Han tændte Tobakken i sit vældige Pibehoved. Tobak kunde han ikke undvære. Ellers havde han vænnet sig til at ryge en Blanding af Kastrups Blaamand og *Petum optimum subter solem*. Den lugtede ikke godt. Han maatte nu skylle Munden, før han nærmede sig Johanne, naar han havde røget.

Naa - han kunde heller ikke vise sig for hende, saadan som han nu saa ud efter det Grøftegraverarbejde. Han turde ikke gaa ind i Sovekamret. Nej . . . og han lo ved Tanken . . . inden Johanne kom til at ligge, havde han lavet et helt Vaskerbord ude i et Rum ved Køkkenet . . . der var baade Sæbe og Tandvand, Neglebørste og Tandbørste. Han smilede, naar Johanne bebrejdede ham ikke at bruge disse Ting, inden han gik i Seng, han 122 tog mod Skændene med den gode Samvittigheds Ro. Han havde lavet det Vaskeapparat ude i det Hul for ikke at være for længe om at komme i Seng og forstyrre Johanne.

Han vilde lige gaa ind ad Køkkendøren ud til sit Renselsesapparat, da den Kone, som passede Johanne, viste sig i Stuedøren og vinkede ad ham. Andreas Borch anede noget ondt af Konens Mine, skyndte sig hen til hende.

- Det er galt med den lille. Hr. Borch skulde gaa ind og se til ham.

- Saadan . . . som jeg ser ud.

- Hr. Borch skulde lige godt gøre det ... for der bliver vist ikke Tid til at gøre Stads.

Borch styrtede ind i Sovekamret.

Johanne sad paa Hug i Sengen stift stirrende paa Barnet . . .

- Uh ... fór det ud af hende efter et flygtigt Øjekast paa sin Mand med Træskoene, de opsmøgede Uldhoser, de dyndstænkedede Klæder.

- Jeg vilde have rensset mig, Johanne . . . men Karen siger . . .

- Barnet har Krampe, sagde Johanne, se paa Øjnene . . . Hele Legemet er stift . . . Borch, Du maa hente Doktor . . . der er ingen Tid at spilde . . . At Du ogsaa gik bort nu . . . Barnet har været sygt i to Timer.

- Ja, det var skammeligt . . . men det var jo rask, da jeg gik.

- Men saa kør dog, Menneske! Dit Barn dør.

Andreas Borch løb ud igen. Jo, Barnet saa fæl ud. Dets Øjne løb til hver sin Side . . . der var Skum om dets Mund.

Han fik den gamle "hvidfødte" spændt for Enspænderen. Skiden som han var, svang han sig op i Agestolen og kørte ad Byen til.

Det var blevet et fælt Vejr: Islag faldt. Hvordan skulde den gamle "hvidfødte" kunne komme frem ad den glatte Vej. Selv frøs Borch som en Hund. Han havde ikke givet sig Tid til at tage Overtøj med. Saa lidt kuldskeer han var, dirrede han lige til Marven i sine Ben, angst var han for sit Barn, mere angst, end da han var oppe for tredje Gang til Forsteksammen.

At man ogsaa kan tænke paa saadant noget Skidt, naar ens Barn er ved at . . .

En Hulken standsede hans Selvbebrejdelse.

Det dryssede klingrende ned fra Himlen. Den "hvidfødte" faldt.

Saa! Skaglen brast i det samme.

- Mon vi kommer levende fra det, min gamle Skindmær? 123 sagde Andreas Borch med Graad i Halsen, mens han sprang af Vognen. Han faldt paa Næsen paa Vejen, slog sin Haand til Blods, var oppe i en Fart, fik Hesten rejst og Skaglen bundet sammen. Men han maatte gaa paa Vejen foran den stakkels gamle Hest, der rystede som et Espeløv. Han klappede den, mens han snublede hvert Øjeblik og sagde:

- Vi maa se at hjælpe den lille Dreng, Du gamle Rallike! Ho, ho, ho! Saa, saa! . . . Hvad vil Du sige, naar Du skal trække en Doktor og en Doktorstol hjem foruden os to? Hvad, Fredriksborger? Saa, saa, saa! Inte bange, gamle! Kan Du se, jeg har det ikke bedre end Du, og Du har ingen syg lille Dreng. Saa, saa! Kan Du se, gamle, nu er Vejen ikke saa slem mere.

Han klappede den gamle Hest paa Halsen og lagde sin skæggede Kind mod dens vaade Mule.

Nu regnede det, saa det klaskede og sprøjtede op fra Vejene. Men Føret blev mindre glat. Ved Indkørselen til Byen satte Andreas sig op paa sin Vogn.

Den halve Mil havde forekommet ham at vare en halv Dag.

Lygter og Lys fra Butikslamper kastede Søjler ud i Gadernes Vandpytter. Tjenestepiger med højt løftede Skørter rendte over Kørebanen og gemtes af Mørke paa Fortovene.

Hvor var dog den Gade lang!

Musik klang bredt og flot ud mod det ensomme Køretøj. En Række oplyste Vinduer lo følesløst ud mod den sorgfulde Mand og den udasede Hest.

Det var Byfogdens Hus. Der var Bal hos "Etatsraad" Gravenhorst.

Strygerne lo, Fløjterne klukkede. Gjorde de Nar ad Skovfogden, der for mange Aar siden havde været med til Stadsen der i det fine Hus?

En Klump af Vrede, Anger . . . ja, Gud véd, hvad det var altsammen, byltede sig sammen paa Andreas Borchs Hjærte, mens han drev sin "hvidfødte" forbi det tindrende og tonende Hus.

Lægen var ikke hjemme. Andreas Borch maatte vente en Time i hans Gaard. Han var gennemblødt og frøs forfærdelig. Men hvor skulde han gaa hen i denne By, hvor for ti Aar siden de fineste Huse stod ham aabne?

- Og alt det for en raadden Eksamenskaracters Skyld!

Han mærkede, at han var sunken nedad gennem flere sociale Lag.

124

Endelig kom Lægen. Han var sur og gnaven. At alke ud paa Landet i det Vejr! Og med et Enspændertøj!

Han blev imidlertid blidere, da han genkendte Borch og hørte hans Ærinde. I en Fart blev Doktorstolen spændt bag ved Agestolen, og, mens Himlen storgræd i voldsomt Tøvejr, arbejdede den "hvidfødte" Vogn, Doktor og Skovfoged ud til det lille Hus I Skoven.

Barnet var død i Krampeslag.

Johanne laa hen som død. Lægen undersøgte hende. Med hende var der intet i Vejen, saavidt han skønnede. Han skulde se ud i Morgen Eftermiddag.

Borch maatte køre ham hjem og selv køre tilbage. Han havde et Øjeblik tænkt paa at tage andet eller varmere Tøj paa . . . aa, hvad? . . . Vaad var han - vaadere kunde han ikke blive. Det var alligevel rart, han havde sparet det gode Tøj . . .

- Uh, at Du kan tænke paa det, da Du har mistet et Barn! Grødklump, som Du er!

Da han var hjemme igen, turde han ikke gaa i Seng, før han havde rensset sig. Med et bittert Smil heldte han endog Eau de Cologne over sine Hænder.

- Borch skulde hellere ligge i Kantoret, sagde Karen, for Fruen har bedre af at have et Fruentimmer hos sig. Det lille Lig har jeg lagt ind i Stuen der . . . og jeg har redet paa Sofaen I Kantoret.

Borch kom ind i det iskolde Kontor, frøs som en Hund, kunde ikke blive varm paa den flygtig opredte Sofa, knyttede sine Hænder ud i Mørket, som vilde han forbande et eller andet. Straks efter foldede han dem, som vilde han bede et eller andet om Trøst eller Fred. Mulmet var ufølsomt baade mod Forbandelse og Bøn, sløvt, døvt, dumt, stumt.

XXII.

Johanne laa stille hen. Lægen sagde, hun skulde have Ro. Hun var stærkt nervøst angreben.

Det kostede Penge, den Sygdom. Andreas Borch arbejdede 125 trods sin slemme Hoste. Naar han var alene, sagde han stundom under en slem Tur:

- Saa! Nu gaar vel baade Lever og Lunge og alle Indvolde ud af mig.

Efter en Maanedes Forløb var Johanne bedre. Lægen sagde, at nu kunde hendes Mand flytte ind i Soveværelset. Men han vilde ikke. Hans slemme Hoste vilde vække Johanne.

- De har en grim Hoste, Borch, sagde Lægen. Men De er jo en Bjørn. Dem er jeg s'gu ikke bange for.

- Aa, Fanden med mig! sagde Andreas Borch.

Han sled i Mark og Skov, kom snavset hjem, gjorde sig pæn og hilste paa Johanne. Men det var dog underligt . . . somme Tider hostede han Blod op. Han mistede tilmed sin Madlyst. Aa, tænkte han, det er vel, fordi jeg selv skal gaa og rode med det hele, og det er saa forbandet kedeligt, at man mister Appetiten ved det, ligesom Kokkepiger, som altid hænger over Madgryden. Det blev nok bedre, naar der kom Varme i Luften.

Der kom Varme i Luften alt i April. Johanne var rask, men Borch hostede værre end nogensinde, sled og sled.

En Aften i Skumringen, da han kom hjem, hørte Johanne, hvor han hostede ude i Entreen. Det lød, som skulde hans Bryst sprænges. Da han kom ind, opdagede hun for første Gang, hvor han var bleven mager og bleg.

- Kære Ven . . . hvorfor blev Du ogsaa saa længe liggende i det kolde Kontor?

- Fordi . . . jeg véd s'gu ikke. Nu var jeg bleven vant til det.

Johanne blev stødt. Disse tørre Svar havde altid lagt Afstand mellem hende og hendes Mand. Aldrig en stemningsfuld Ytring! Det var jo respektabelt nok med alt det Slid - men hvor var deres Liv tørt, idéforladt. Hun overvandt sin Misfornøjelse og sagde:

- Nu er det bedst, Du kommer ind i Sovekamret. Der er dog lunere.

Borch smilede glad. Det var et venligt Ord, syntes han, og det gjorde ham godt.

Men Johanne misforstod ham. Hendes Bryn trak sig sammen. Hun mumlede:

- Faar jeg flere Børn, saa . . .

Hendes Stemme kvaltes. Hun pegede hen over Lyspletten i 126 Skoven mod Kirken og den hvide Kirkegaardsmur, som skinnede i Solnedgangen hinsides de brune Marker.

Andreas Borch tav. Det gjorde ham ondt, hvad hun sagde. Han havde ikke havt nogen Bagtanke med sit

glade Smil, da Johanne bød ham at komme tilbage til Sovekamret. Han hostede stærkt. Johanne saa paa ham, gættede maaske lidt af, hvad der foregik i ham, og sagde:

- Den lille Drengs Død har gjort mig mere ondt, end nogen tror.

Nu var Andreas Borch atter lutter Glæde og Taknemmelighed. Han greb hendes Haand og saa hende ind i Øjet med et Blik som en tro Hunds:

- Naar Du er god mod mig, Johanne, saa er det mig revnende ligegyldigt, hvordan det gaar til i den store Verden.

Han pegede ud ad Vinduet og gjorde en Mine, som vilde han spyttede ad Universet. Det irriterede igen Johanne. Tidt havde hun ærgret sig over, at Borch slet ingen Interesser havde. Ikke en Gang for Politik, som dog optog alle Sind paa Egnen. Johanne var ivrig Højrekvinde; Skovrideren kaldte hende en Amazone, der ikke vilde være bange for at kæmpe paa Københavns Fæstningsværker. Men Borch sagde, naar hun talte til ham om Forsvarsvæsenet: Jeg tror ikke, vi har Raad til det.

"Vi har ikke Raad, vi har ikke Raad". Det var, enten det gjaldt et lille Selskab i Huset, eller det gjaldt Fædrelandets Forsvar.

Under Aftensbordet herskede der Tavshed. Borch ærgrede atter sin Hustru ved at forsøge paa at drikke to Snapse. Han saa det godt og heldte resigneret Indholdet af det andet Snapseglass i Karaffen.

- Det er bare, fordi jeg synes, at det linder paa den forbandede Hoste . . . men Du har Ret . . . det er Galgenfrist. Jeg har bedre af at lade være.

Johanne maatte overvinde sig til at kysse ham til Godnat og forbød ham bestemt at vække den lille Pige i Sengen med "Stakittet" foran. Men, da hun saa ham ren og pæn efter Arbejdet, da hun mærkede, at han havde parfumeret sig for at ligge ved hendes Side, blev hun rørt og sagde:

- Kys mig! . . . rigtig. Du er god, meget for god til mig.

- Det er lige saa godt som god Mad for tre Dage . . . eller Sludder . . . det er min Livs . . . po . . . esi.

Den kongelige Skovfoged havde en Fornemmelse af, at han 127 var affekteret, da han sagde dette Ord for at glæde Johanne. Han havde hentet det op med saa megen Umage af sin Erindring fra de Tider, han omgikkes med Studenter, det laa saa dybt gemt, at han kom til at hoste ved Anstrængelsen. Johanne kom til at le. Saa var han glad igen og gik i Seng.

Men det blev en slem Nat. Borch hostede uafslædig. Johanne vaagnede og vrissede: Nu vækker Du Olga.

Borch stoppede Overlagenet i Munden for at dæmpe Hosten. Den lille Olga vaagnede og skreg. Johanne stod ud af Sengen for at berolige hende.

- Jeg skulde være bleven i mit Hul, sagde Borch.

- Men . . . Borch . . . hvad er det? Der er jo . . . jo, der er Blod paa Lagenet, skreg Johanne, da hun var gaaet i Seng og vilde slukke Lyset. Borch . . . har Du spyttet Blod før?

- Aa, hvad! Det er fordi jeg har altfor meget af det.

- Aa, Gud! At spytte Blod! Det er livsfarligt.

- Det var i gamle Dage, nu bryder ingen sig mere om det.

- Aa, Gud . . . hvor skal vi faa Vogn efter Doktor?

Hun styrtede sig grædende over ham.

- Men, min egen . . . min rare Johanne! Hvad . . . Plager Fanden Dig? - Nej, høj!

Johanne havde i en Fart taget Klæder paa . . . i en lynende Fart. Borch vilde springe ud af Sengen, men et frygteligt Hosteanfald kastede ham tilbage. Han tabte Bevidstheden.

Da han kom til sig selv, sad deres Tjenestepige ved hans Seng. Han genkendte hende netop, sov saa ind.

Hun tyssede paa ham, som hun plejede at gøre, naar hun behandlede den lille Olga.

- Visse, visse . . . pst, pst . . . Fruen henter Doktor. Herren maa ligge pænt stille. - So - saa . . . so . . . pænt, Borch man være pæn! Det bliver bedre, naar Doktoren kommer . . . Bare lidt amerikansk Olje . . . saa drives det onde ud i Morgen.

Johanne kunde ikke spænde den "hvidfødte" for. Hun løb i den straalende Vaaraften, indhyllet i sin gamle

Pelskaabe fra de gode Tider, hen til den nærmeste Gaardmand, men det var en lille halv Times Løb,

Man gaar tidlig i Seng paa saadan en Gaard. Porten var lukket. Hun dundrede paa den. Bindehunden gøede, som den var gal.

Langt om længe lød klaprende Træsko over Gaardens Stenbro.

128

- Det er mig, Jens Nielsen . . . mig, Fru Borch.

- Det var Sat'en. Hvad vil Fruen paa denne Tid?

- Min Mand er dødssyg.

- Aa, det er jo ellers en før Mand. Værs'go ellers og kom ind.

Porten blev aabnet. Gaardmanden ledte Johanne ind i Stuen og tændte Lys.

- De maa laane mig Heste og Vogn for at køre efter Doktor.

- Ja . . . se, det er nu godt nok. Borch er ellers selv kørendes, om det saa kuns er med Enspænder.

- Jeg kan ikke spænde for, og den gamle Hest er ogsaa syg.

- Se, se, se . . . Det er galt hos Dem baade med Bæster og Mennesker. Ka'ske Borch saa stemmer med Venstre til næste Valg.

- Ja . . . ja, ja, ja. Med hvad De vil.

- Man siger ellers, at det var Fruen, som forbød Borch at stemme for Venstrekandidaten sidst, skønt han havde Sind til det . . . Ja, ja. Alle Embedsmændene maa dog lige godt ty til Bønderne, naar det kniber. Det er ikke for det, for Borch fortjener at have mere Gage end Skovrideren, for han slider meget mere i det end den Øl-Didrik. Men jeg vil nødig køre, og Karlen har pløjet hele Dagen.

- Jeg kan selv køre.

- Se, se, se! Ja, jeg ser, at Fruen har taget sin Mands store Vandstøvler paa. Ja, ja. Saa skal jeg spænde for, naar Fruen vil køre. Men jeg maa have et Par Bukser paa.

Jens Nielsen nød sin politiske Triumf. Men, da han var en skikkelig Mand, sagde han, da hans Toilette og Køretøjet var færdigt:

- Jeg skal lige godt nok selv køre til Doktor for Dem, Fru Borch. Saa kan De se, at der ogsaa sla'r varme Hjærter i Bundestanden. Gaa De bare hjem og tænk paa næste Valg, tænk paa, at den gamle Jens Nielsen la' ud ved Nattetide for at hente Doktor til Borch! Det er ikke alle Bønder, der er Bæster.

- Jeg kører selv med, jeg vil med.

- Vil man se. Se, se! De skal ka'ske tale videnskabeligt med Dokt'ren.

- Ja.

- Naa, ja . . . Sid op, lille Madam . . . eller Frue! Det er pænt af Dem, for Dokt'ren er noget dvask, og et Fruentømmer 129 kan bedre pirre ved ham end et Mandfolk. For han er af den Beskaffenhed, at, naar han ser et Skørt - saa . . . Men der er ingen Tid til Spøg . . . Naa, hyp! Mo'er . . . se til, at Porten bliver lukket.

Afsted gik det i den maanelyse Aften, der duftede af Foraarsgrøde. Vandet sang i Grøften, hvor der var stærkt Fald. Maanen lyste paa mange hvide Kirketaarne paa den korte Vej til Byen. Johanne var tavs. Bonden sagde gentagne Gange:

- Ja, saadan gaar det, ja, saadan gaar det. At det skulde blive saadan med en stærk og før Mand. Det er dem, der kreperer mest akavet . . . For saadan gik det med min Fa'er . . . Nej . . . jeg skal ikke sige noget om den Ting . . . Kan I saa blive lidt muntre, I to Apothekersønner?

Han talte til Hestene.

Johanne mindedes den Nat, da Andreas Borch var kørt til Byen for hende, den Nat, hun var saa syg. Nu sad hun i Pels og lange Støvler. Hvorledes havde hendes Mand havt det? Hun havde ikke tænkt paa det, da han fór afsted.

Hun græd ned i sin Muffe. Men hvorfor var Andreas Borch saa "uideal" og . . . "uliterær" . . . og . . . Tænk, min stakkels Moder? . . . Men hvordan har jeg været?

"Hvad D'ævlen! Er Fru Borch med? Hvad kan han fejle? . . . Nu kommer jeg".

Saa svarede den gamle Distriktslæge, da Jens Nielsen holdt uden for hans Hus og havde banket haardt med sin Kno paa hans Vindue tre Gange. Og han kom hurtig, den gamle Herre, der havde Titel af Krigsraad. Men han raabte til Jens Nielsen:
- Fanden skal sprække Jens Nielsens Hals, hvis Jens Nielsen ikke spænder Doktorstolen ordentlig paa . . . Naa . . . og saa De, Frue? Hvad vil De her?

- Jeg véd det ikke.

- Nej, det tror jeg nok.

Under Kørselen vendte Johanne sig bestandig til den gamle Krigsraad. Han klappede hende under Kysen med sin Skindvante og sagde:
- Min Tøs . . . jeg har bragt Dig til Verden, da det kneb med Din Moder. Og jeg har s'gu ogsaa halet i Andreas i sin Tid. Skal nogen Doktor redde en af Jer, bliver det mig. For jeg er 130 gammeldags og tror paa Vorherre. Ti saa stille! Tud, mit Barn! det linder . . . Det var forbandet, at Borch fik en saa snollet Karakter til sin Eksamen. Her sidder en gammel *Candidatus medicinæ et chirurgiæ laudabilis*. Naa, Fa'en i det . . . Prr . . . for hede Helvede, Jens Nielsen! Der er jo Skovfogedhuset.

Krigsraaden kyssede Johanne, mens han hviskede:

- Bønder er og bliver Bæster i al Evighed.

Han steg af Vognen, løb ind igennem Gaarden, den gamle Krigsraad, og sparkede til den pæne Jagthund Chasseur, der kom ham i Vejen.

- Ja, det er en rigtig . . . Embedsmand, sagde Jens Nielsen. Men man faar vel bie og køre ham hjem lige godt.

Andreas Borch laa rolig. Den gamle Læge nærmede sig ham. Pigen kom. Hun viste ham et Vandfad. Han sagde ikke noget, lagde Hovedet ned mod den syge for at lytte til hans Aandedræt. Johanne saa spørgende paa ham. Hans store, brave Ansigt gjorde sig Umage for ikke at svare; men Johanne læste dets Mening.

Borch slog Øjnene op.

- Naa, det er Krigsraaden, sagde han. Saa kreperer jeg ikke.

- Du maa vist ikke tale, Borch! sagde Johanne.

- Saamænd maa han saa, mit Barn! sagde Lægen.

- Der kan Du selv se, det har ingen Fare, Johanne! Det er jo vor egen gamle Krigsraad. Han har altid sagt, at han har bragt mig ind i Verden; det gør han nok en Gang til.

Krigsraaden snøftede . . . gav sig til at hoste og nyse.

- Jeg har vist taget for stærkt fat, Hr. Krigsraad!

- Ja vel, det er *det*, lille Ven!

- Men hør . . . læn Dig lidt mod mig, Johanne! det gør saa ondt her i Ryggen . . . Krigsraaden maa gerne høre, hvad jeg siger. Jeg har . . . Du . . . Johanne . . . hør . . . jeg har forsikret mit Liv for 2000 Kroner . . . saa om ogsaa jeg kreperer . . . av, av! . . . Men nu maa De ikke høre, hvad jeg siger, Hr. Krigsraad!

Lægen rejste sig og saa ud i Stuen.

- Du, Johanne! Jeg har lagt lidt Penge . . . derinde i den øverste Skrivebordsskuffe til højre. Det er til at købe ny Literatur for . . . og saa er der til en Københavnsrejse og til en Billet til første Parket i det kongelige Theater.

Han forsøgte at hoste, men det blev kun til en Rallen i Halsen. Andreas Borch var død.

131

- *Mortuus*, mumlede den gamle Distriktslæge, talende til sig selv . . . Ja, Frue, nu vilde Vorherre ikke mere.

Johanne følte en kold Styrke i sig. Hun tog Lampen, nærmede den til Ligets Ansigt. Hvor var han smuk, den døde! Det hvide regelmæssige Ansigt med det store mørke Skæg saa ud som en Apostels Ansigt paa et Kobberstik efter Rafael. Johanne bebrejdede sig straks efter, at et sligt Indfald kunde komme over hende.

Distriktslægen tænkte i sit stille Sind:

- Hun er kold som Is. Han sagde højt:

- Jeg kommer igen i Morgen.

Johanne blev siddende paa en Stol den hele Nat. Over hende rugede en Erindringsmasse, dump, tyngende. Hver Skikkelse, hver Situation, der løftede sig op for Mindet, jog hun ned igen i det Kaos, den vilde rejse sig ud af. Den lille Tjenestepige snorkede om Kap med den lille Olga.

Johanne rejste sig først op, da Dagslyset brød ind i Stuen, vækkede Pigen, gav hende Tegn til, at hun skulde gaa, tog Lagenet fra Ligets Ansigt, kyssede ham og hviskede:

- Jeg beundrer Dig, Andreas . . . bliv ikke vred over, at jeg aldrig var Din i Aand og Sandhed! Jeg kunde ikke andet . . . fordi jeg . . . jeg var fejj.

XXIII.

Karl Hellmann havde i nogle Aar ført en paa sin Vis ret behagelig Tilværelse i København.

Den Gang betød det noget at have været længere Tid i Paris. Han var bleven Lærer i de øverste Klasser ved et Par af Byens mest ansete højere Privatskoler.

Man sværmede endnu den Gang for Fransk og for Frankrig. Saa lidt som nogen indfødt Dansk tilegner sig fransk Udtale af det franske Sprog, saa lidt havde Karl Hellmann formaaet det. Men han lavede en Udtale, der lød svær fransk for de indfødte. Han udtalte "*pas*" som "*paah*", rev mere med *r'rne*, end Danske ellers formaar, søgte at tydeliggøre en Forskel mellem Udtalen af det bløde *g* og *j*. Han vidste godt, at det var forkert, men det 132 betalte sig. Han fik udmærket betalte Privattimer i rige Grossererhuse, enkelte i adelige,

De sidste satte han mest Pris paa og undlod ikke at fortælle sine Kolleger ved Skolerne derom og give dem detaillerede Beskrivelser af, hvorledes der saa ud hos Grev Per og Kammerherre Povl.

De gamle Timepiskere lod, som om de blev imponerede, men lo, naar "Jean de France" havde vendt Ryggen til dem, og anvendte denne nationale danske, ikke meget modige Satire, der angriber bagfra. Ikke mindst vakte det Munterhed, at Karl Hellmann altid mødte elegant klædt, gik ind i Klassen med Handsker, som han først trak af, naar han havde sat sig paa Kathederstolen, beordrede "Ordensduksen" til at tørre Støv og Blækklatter af paa Kathederpulten.

Drengene lo ikke. Han havde en haard Haand, og hans Anseelse var saa stor, at han kunde svare Bestyreren af en af Skolerne, som mildelig lod ham forstaa, at korporlig Revselse var forbudt i Skolens Reglement:

- Hr. Professoren ønsker altsaa en Personalforandring. Ganske som De vil! I Morgen? Godt! Jeg renoncerer med Fornøjelse paa Gagen for denne Maaned.

"Professoren" svarede: Gud, nej . . . kære Mand . . . det var jo ikke Meningen. Vi kan jo tale om Tingens *bona caritate*.

- Hr. Professor! De véd, at vi Franskmænd er hidsige.

- Naa, ja, ja, ja, ja!

Karl Hellmann lo ad sig selv. Professoren lo sammen med et Par af de ældre, sikre Lærere, da Karl Hellmann havde forladt Skolen Kl. I I, søgte at eftervrænge hans franske Udtale og sagde:

- *Nous autres Ffrançais!* Ha, ha!

De ældre Lærere lo himmelhøjt, smigrede ved deres overordnedes Fortrolighed.

Mellem tre og fire var den nu ret bekendte "franske Hellmann" at se paa Ruten fra Kongens Nytorv til Gammeltorv, altid moderne, i blank Cylinderhat og Glacéhandsker, hvorledes Vejret saa end var.

Han havde da fra I til 3 besørget et Par Privattimer, skulde saa "læse" fra 5 til 7, saa var han fri og spiste saa til Middag paa parisisk Tid. Han havde Raad til at drikke en halv Flaske Rødvin, et Glas Sherry eller Portvin, Kaffe og god Kognak hver Dag. Klokkeren otte var han hjemme i sine to Værelser paa en 133 Kvist i Amaliegade. De var pænt møblerede. Der var ikke faa Bøger i Reolerne og mange Fotografier paa Væggene. Det var lutter Fremstillinger af Helheder og Enkeltheder af arkitektoniske Monumenter paa den lille

Rejserute, som Karl Hellmann havde gjort i sin Ungdom. Den var for ham som Rejsen fra Haderslev til Kiel for Gert Westphaler. Ikke fordi haft talte om den, men han levede af den.

Denne tilsyneladende lapsede Lærer i Fransk med det viksede Napoleonskæg og de moderne Klæder levede paa sin Kvist i Amaliegade et Liv, som ingen anede.

Naar han kom hjem efter sin Dagsgerning og sin Middag, var han vel langt fra at være drukken; men Vinen og Kognakken havde dog virket paa ham, og det gentog sig Dag for Dag.

En let Sky af en begyndende Rus svævede over ham, naar han sad i sin varme Stue paa sin ripsbetrukne Chaiselongue. Den skyede Stemning holdt Karl Hellmann af. Aldrig vilde han have drukket sig fuld. Men, naar denne Taage begyndte at lette for hans Øjne, fik han den sænket igen om Aftenen ved Hjælp af et Glas Toddy. Han holdt ikke af at være nøgttern i sin Tanke og sit Gemyt. Han følte hver Morgen, naar han gik til sine Skoler, i hvor høj Grad en klar, begyndt Opgørelse af hans Livsførelse vilde pine ham, hvis han førte den igennem.

Han havde villet være *noget*. Noget i Aandens Rige, ikke Sproglærer og Spradebasse. Sproglærer! Jo vist! Ikke havde han Begreb om Filologi. Han kunde Fransk lidt bedre end en Kellner, der havde tjent paa et fransk Hotel. Han havde et skævt Øje rettet hen mod de stadig hyppigere Magisterkonferenser i Fransk ved Universitetet.

Egentlig havde han vel villet være Digter. Uagtet han var med til at bele disse mange Digteræmner i et lille Land, saa kunde han ikke nægte, at den Gang han higede efter at vinde sin Barndomsveninde Johanne Alslevs Hjærte, da haabede han at kunne lægge Digterens Lavrbærkrans for hendes nydelige, silkeskoede Fod.

Det var Vrøvl, det véd Gud det var. Desuden var hans Tankers Muse jo nu bleven Skovfogedmadame.

"Jeg gjorde en Gang en Rejse fra Haderslev til Kiel, jeg glemmer aldrig den Rejse."

Han gentog den Replik for sig selv, men han sank hen i Rejsens Minder.

Det Liv, han førte, bød ham saa lidt. Det var dog egentlig 134 lutter Affektation. Han løb om i et Karnevalskostume, hvormed han søgte at imponere gamle, paa den akademiske Sejlads strandede Eksistenser, ligesom han selv var det, sølle Timelærere, naivere og med mindre Indtægter end han selv, som han gjorde Nar af i sit Sind, uden at ane, at han var deres Nar bagefter.

Han sad dog, mente han, inde med en "Idealitet", som løftede ham højt over Timepiskernes Niveau. Den Følelse var stærkest hos ham, naar han straks efter sin Hjemkomst havde tændt Lampen og saa de straalende Rygge paa sine Bøger i Reolen og de brune arkitektoniske Fotografier med hvide Glanslys i Lampeskinnenet - da følte han sig slet ikke som Kollega med Skolegaardenes daarlig klædte, handskeløse Lærere.

Men hans Overlegenhed maatte være ideal, hvis den skulde have noget paa sig. Der var en Tid, hvor Karl Hellmann i denne underlige Stemning, der svang imellem Selvfølelse og Selvforagt, spurgte sig selv: Men hvad tager jeg mig for, der har det ringeste Anstrøg af Idealitet?

Han forsøgte paa at læse Gammelfransk. Det var ikke til at holde ud. Det var jo lige saa fuldt af forbistrede Former som Græsk i Skoletiden.

Saa nyfransk Grammatik. Han hittede et Par meget speciose Regler ud om *Participe passé* efter *en*. Han fik dem gjort forstaaelige for et Par af sine flinkeste Disciple, eksaminerede dem i disse Regler ved Studentereksamen. Han imponerede derved en skikkelig Statscensor, en Provinsoverlærer, der i Kraft af den i gamle Dage ene saliggørende "store Philologicum" docerede baade Græsk, Latin, Tysk, Fransk og Engelsk i en af Landets fjærnere Provinser. Han tegnede Fænomenet op og roste Karl Hellmann specielt i sin Indberetning til Ministeriet, tilmed da han var stille betaget af den københavnske Lærers Snurren paa r'et og Evne til at lade Nasallyden standse midt i Næsen, hvad Overlæreren, den fødte Bornholmer, aldrig formaaede.

Karl Hellmann kunde trods al sin Taknemmelighed mod den gamle Herre ikke lade være at le. En Stemme raabte i ham, da han kom hjem:

- Du har ikke Begreb om Videnskab, for Du gider ikke studere, *kan* ikke studere.

Saa søgte hans Selvfølelse Trøst:

- Egentlig var jeg Digter . . . Men nu er det for sent. Naar man har forsømt sin lyriske Evne . . . den, der dog virkede 135 saa let, om end dilettantmæssig i min Ungdom . . . til man er nogle og tredive Aar, saa er det unyttigt at dyrke den.

Det var det samme, om Verden fik noget at vide om, at han var højt hævet over almindelige Timelærere; han maatte have Vished selv. Det var et Krav til Sandhed midt i den Fantasteriets Malstrøm, der drejede ham rundt.

Han optog da en Beskæftigelse i sine ensomme Timer. Den stammede fra et Hang fra hans Barndom og fra noget, der laa og gærede i hans Sind siden hans Pariserrejse, fra noget, han spottede, naar han om Morgen gik til sine Skoler, noget, som han rørt søgte hen til, naar han om Aftenen sad ene hjemme.

Allerede i sin Barndom havde han Vanskelighed ved at falde i Søvn. Den Time, han laa vaagen i Sengen, lavede han alle Slags Billeder, der ændredes i Aarenes Løb fra Juleferier med mange Juletræer og megen Konfekt til Juleferier med mange Baller, først befolkede med ranke, dejlige Ungmøer, som i Aarenes Løb udrustedes med mere og mere vilt Liv i Barmens Bølgegang bag Korsettet, dernæst - da Historien med Johanne Alslev var løben ud i Sandet, og da de parisiske Erfaringer havde afsat deres Mærke - blev det til Baller og Fester med tyndere eller . . . helt forsvindende Draperi, uden al "ethisk Alvor".

Samtidig laa der i ham et Frø, der kunde være blevet til noget under andre Omstændigheder. - Karl Hellmann længtes i stille Stunder efter Cathedralernes Spidsbuer og farvede Ruder.

Først søgte han at bruge sine Billeder til en Art Tankeleg. Saa tog Legen Magten fra ham. Han berusede sig i gothisk Arkitektur, uden dog ret at studere den. Han druknede sin Tanke i sine Fotografier, lod den glide over i fantastisk Romantik, og dog bestandig følte den sig beroliget ved den logisk-mathematiske Orden, der bandt det hele. Han begyndte med et Parti af en saadan Bygning, gennemløb med en Linjerne og Formerne langsomt følgende Finger samme Partis Vækst fra Sokkelen gennem den sig mere og mere luftig forsnævrede Stræbepilles Led, der under sin Vækst stadig sender Blomsterknopper ud, lige til den ender i Spirets Kløverblad. Han legede, at han gjorde et langt Sæt med Sprængbuen op mod Hovedskibets Mur, at han svang sig ind i Bygningens Indre, at han løb op med hver Rundstav i den lodrette Pille, ud i alle disse Staves krydsende Forgreninger i Hvælvingsripperne. Beruset af Rudernes Farveflammer satte han ud gennem en dejlig Vinduesroses Blomstermønster, gled betænksomt op ad Taarnenes stille opadstræbende Led som før ad 136 Stræbepillernes, til Tanken svimlede paa Spirets sidste Kløverblad med en Bøn til den Gud, der havde ført den saa meget nærmere det evige Lys.

Karl Hellmann var ikke Bibellæser mere; men et katholsk Frø, uden synderlig Livsevne, laa dog endnu i ham og satte smaa Spirer.

Men det var det, der gav ham Overlegenhedsfølelsen.

Da der kom Kampe op, hvori Religionen spillede en Rolle, Kampe, som diskuteredes i Skolegaardene, smilede han overlegent.

- Nu er han, Gud hjælpe mig, saa bundaffekteret, at han ogsaa tror, at han er Franskmand paa de religiøse Gebeter, sagde en gammel Latinlærer. Men det er en Tyveknægt! Saadan han kunde imponere Overlærer Petersen fra Nykøbing sidste Afgangseksamen. Men egentlig kan han vist ikke saa farlig meget.

Aar gik efter Aar. Karl Hellmann gik hverken frem eller tilbage. For saa vidt passede han godt i sine Skolers Organisme.

En Gang om Aaret var han aandrig. Det var i de to øverste Klasser, sidste Time før Juleferien. Saa holdt han et Foredrag om George Sand, det samme hvert Aar. Han havde skrevet det en Aften i Paris. Det gik igen i en halv Snes Aar med uvæsentlige Broderier om den oprindelige Tekst.

Unge Candidati og Studiosi magisterii fik Timer i de lavere Klasser. De smilede ad "Jean de France". Han lod, som om han foragtede dem dybt, erklærede for sine ældre Kolleger, at disse unge Fyre ikke en Gang kunde udtale det bløde s.

XXIV.

En Dag ved Sankt Hansdags Tid kom Karl Hellmann, elegant ensfarvet sommerklædt, sejlene ind i Skolegaarden med Cigar i Munden og gule Handsker med sort Udsyning.

En Del af de forsamlede Lærere saa paa ham med Morgengnavenhedens mindre velvillige Stemning. De seks Timers ensformige Slid laa for dem som et Bjerg, der skulde sprænges en Tunnel igennem. Og der kom den Laps, der saa op og ned ad Skolebygningen, som noget, der var under hans Værdighed at træde ind i,

som han kun gæstede af sær Naade.

137

I Skolegaarden var endnu en Levning af en gammel Have: et lille Buskads med røde og hvide Syrener, en Guldregnsbusk, et Akacietræ og en Lind. I dette Buskads stod en lille Bænk. Karl Hellmann hilste en passant sine Kolleger med sin høje blanke Cylinderhat og fik et tvært Svar af graa og sorte Filthatte og Studenterhuer, smed en lang Stump Cigar fra sig, tog en hel Cigar op af Futteralet og tændte den, skønt der skulde ringes op om nogle Minuter. Han saa godt, at det ærgrede Lærergruppen i den modsatte Ende af Gaarden. Han gik ind og satte sig paa Bænken i Buskadset og morede sig over de sig samlende Filthatte og Huer. Han følte, at de talte om ham. Han var glad over at forarge dem.

Han var i sit "storsnude" Humør den Morgen. Han gik sidst op af alle Lærerne, vekslede ikke et Ord med nogen af dem paa Trappen.

I københavnske Skoler passieres der altid livlig paa Gangene mellem Lærerne indbyrdes, Frikvarteret forlænges saa meget som muligt, hvis Bestyreren ikke viser sig, for saa farer Lærerne lynsnart ind i Klasserne, hvor Drengene imidlertid har holdt et syndigt Sjov under Lærernes Konversation paa Gangen. Saa farer de sammen i Række og Geled, nu naar Læreren viser sig, ligesom Lærerne, naar Bestyreren viser sig.

Høg over Høg, sagde Kællingen, hun piskede sin Kat.

Paa Gangen paa anden Sal havde de fire Lærere været enige om, at Karl Hellmann trængte til at faa paa Pelsen. En ung Fransk lærer, en Cand. mag., havde ment, at samme pyntede ældre Herre ikke stak dybt i Filologien. Han skulde "sættes", sagde den ældre Latinlærer.

Vanen til Stileretning afføder ofte hos Pædagoger en kildrende Lyst til at opdage "Grammatikalere". Kan en saadan indenfor sit Omraade sikkert stavrende, snævertskuede Fagmand træffe en Fejl i Detaillen i et større videnskabeligt Arbejde med videre Udsigter, er det ham ofte en Trøst og en Glæde, en Bekræftelse af, at han, den snævertskuede, er en kyndig Mand, at den anden, den videreskuende, er en Vigtig-Per eller Humbugsmager, som mangler "Grundighed".

Nu var Karl Hellmann ingen vidtskuende Videnskabsmand, men han talte Fransk med mere Færdighed end sine unge filologisk dannede Medbejlere.

Cand. mag. Hougaard skulde angribe. Det blev Aftalen mellem de fire sig i Hænderne gnidende sammensvorne. Fra 10-11 138 havde Hougaard en Frokost-Mellemtid. I den skulde han gaa hjem og hente en gammelfransk Bog og lige før Timen 11-12 støde Dolken i Karl Hellmanns hovmodige Hjærte gennem den lyse Sommerjaquette.

Hr. Hougaard nærmede sig ærbødig sin ældre Kollega i Friminuterne mellem 11-12. De sammensvornes Masse var vokset i Friminuterne før Timen 10-11. Nu stod og sad de under de hængende Guldregn og de struttende Syrener, smilende om Kap med Skærsommersolen.

- Hr. Hellmann! sagde Cand. mag. Hougaard, tillader De, jeg gør Dem et Spørgsmaal?

- Værs'artig!

- Her er et Sted i "La Chanson de Roland", som volder mig en Del Vanskelighed.

Karl Hellmann var svag nok til at sætte en overlegen Mine op. Den unge Kandidat nød ham.

- Vil De se?

Karl Hellmann stirrede paa et understreget Sted.

- Er det ikke meget vanskeligt? spurgte den unge Lærer i Underklasserne.

- Jo-o-o. Vil De laane mig Bogen, saa skal jeg . . .

- Aa, naar jeg selv undersøger Tingen, finder jeg nok ud af den. Men jeg troede, jeg kunde faa Besked straks af Dem.

Karl Hellmann bed sig i Læben. Hvor fortrød han siden, at han ikke havde overvældet sin unge Kollega med en Ordstrøm af fransk Tale, som han vidste, at han var langt sikrere i end samme Konkurrent. Han hilste med Cylinderhatten og gik.

Hr. Hougaard nærmede sig de ældre Kolleger, der smaagrinede.

- Det var et Sted, som enhver Dreng kunde forstaa. Han, Hellmann, taler Fransk som en Kellner paa et

Hotel. Aldeles uvidenskabeligt.

Latinlæreren gned sig i Hænderne og sagde:

- Ha, ha, ha! Nu er han greben. Det hedder jo "*attrapé*" paa Fransk. Ikke?

- Jo-o.

Klokken et kom Bestyreren ned fra sin Frokost. Latinlæreren undlod ikke at berette ham, hvorlunde Karl Hellmann var gaaet i Vandet paa et Sted i "Rolands-Kvadet", som enhver Dreng kunde forstaa, og at den unge Kandidat, som nu var gaaet, havde "sat" ham.

139

Bestyreren tænkte paa Budgettet. Efter Sommerferien kunde han spare en Lærer som Karl Hellmann, der kostede 5 Mark Timen i gamle Penge, og faa en dygtigere i Hr. Hougaard. Ham kunde han vist være bekendt at byde en Krone.

Fjorten Dage efter skrev Bestyreren til Karl Hellmann, at den nye Skoleorden fordrede stræng filologisk-komparativ Undervisning i Fransk med stadig Udgang fra det latinske Modersprog, at han takkede ham inderlig for hans lange og udmærkede Tjeneste, men at de nye Reformere, som han selv inderlig beklagede, gjorde et radikalt Systemskifte aldeles nødvendigt i Undervisningen i de nyere Sprog, navnlig i Repræsentanten for de romanske Sprog, *scilicet* Fransk.

Karl Hellmann blev næsten vanvittig af Forbitrelse. Naar han saa en ung Fyr paa Gaden med Studenterhue, mistænkte han ham straks for at være en Studiosus eller Candidatus magisterii i romanske Sprog, og hans tynde Lapsestok klædede i hans Haand.

Hans Eksamination ved Afgangseksamen i Fransk var saa slet og adspredt, at de officielle Censorer vare aldeles enige med Bestyreren, da han betroede dem, under Tavsheds Løfte, at en Forandring skulde finde Sted straks fra Begyndelsen af næste Skoleaar.

Den saarede Forfængeligheds uhyre Smerte bringer stundom en Klarhed ind over uklare Eksistenser.

Karl Hellmann vilde først knipse hele denne Afskedigelse hen som et Fnug i Luften. Det lykkedes ham, lige indtil han sad ene i sin Stue.

Han havde jo været ensom den meste Tid af sit Liv, havde befolket Ensomheden med Fantasteri.

Han saa denne Aften lidt nøgtern paa sig selv.

- Hvor har jeg ikke været en Pjalt, en Lus, en Usling! Ikke en eneste Evne i mig har jeg havt Mod til at stille op mod Verdens Vejr og Vind, som sammensværges sig imod enhver lyshigende Vækst.

Han var løbet fra sin Ungdomskærlighed ved den første Vanskelighed. Han havde svælgert i en ubestemt Religjøsitet, var gleden hen mod Katholicisme uden at turde skyde selv til og glide helt over i den ene saliggørende Kirkes Skød. Han havde leflet med Filologi og Pædagogik uden at blive Filolog eller Pædagog, var i sin Ensomhed en tom Fantast, i sin Virksomhed udadtil en lapset Dilettant.

Men hvad skulde han gøre? Han følte ikke Kraft til at stemme sig op til en ny Virksomhed. Hans Planers Od brast, 140 naar han var ved at slibe den til. Han blev slynget tilbage i den Strømstribbe, hvori han saa længe havde ladet sig drive som en Høvlspaan og trøstede sig med Frasen:

- *Ça durera autant que moi.*

Han vidste, at en Skolebestyrer var en ivrig Konkurrent af den, der havde givet ham Afsked. Han opsøgte ham og fandt et villigt Øre for alle de Ondskaber, han kunde sige om Professoren. Karl Hellmann fik sine Timer erstattede, skønt for en ringere Betaling.

Saa gik det efter Sommerferien Aar efter Aar videre i samme "slette Uendelighed". Slid i Skoler og Privattimer, ubestemte Bønner under de imaginære Kattespring i gothiske Kirker.

Han spiste lidt mindre, drak lidt mere end før uden i nogen Maade at blive forfalden. Han pyntede sig lige saa meget som før, uden at mærke, at tiltagende Korpulence og graa Stænk i Haar og Skæg gav ham et Strøg af Komik, at hans natlige Kurmageri paa Gader og Kaféer af og til mødtes med en let Fnisen fra "Genstandenes" Side. Han havde længe været en af de vel kendte Skikkelser fra "Routen". Nu gled han over i disse Skikkelseres komiske Afdeling.

Med ihærdig Haardnakkethed havde han ikke villet vide Besked om, hvad der foregik i hans Fødeby og blandt de Mennesker, hans første Ungdom var runden hen iblandt. At Johanne Alslev var gift med Andreas Borch, vidste han; han havde tidt lét saa overlegent af det i sin Tid, at han selv var nær ved at tro, at hans Latter var sand.

Ustraffet er man ikke Lærer i et enkelt Fag i mange Aar. Aar efter Aar at tygge det samme Stof, det bringer en ind i den søvnige Møllegang som den blindede Hest i de gamle Hestemøllers Tid, dem, der malede "Skraa".

Under Paaskud af, at de yngre Kræfter skulde øve sig, maatte Karl Hellmann i Skolerne stige ned til de yngre Klasser, for at de "unge", de ham saa forhadte Candidati magisterii kunde "komme til at dimittere". Men Bestyrerne lod ham blive dernede Aar efter Aar. Han fik ikke Lov til at rykke op igen efter Tur.

Det gik tilbage med Privattimerne. Der var ikke Raad mere til at spise hos Vincent, til at forøge Samlingen af arkitektoniske Fotografier. Karl Hellmann maatte nedstemme sine Fordringer til Cigarer, vænne sig fra at drikke Vin til Middag.

Han havde ikke en Ven.

En skøn Dag, da det var blevet ham klart, at han for 141 bestandig var reduceret til "Pogelærer", brast han i Graad i sin Stue i Mørket og raabte som et Barn, der søger hen bag Skørterne paa Moder og Søster: - Aa Johanne! . . . Aa Tante Aurelia!

Hvor var dog de mange Aar blevne af? Han syntes det var saa kort Tid siden, at han havde tilbragt hin sidste bevægede Juleferie i sin Fødeby, at han havde været i Paris, at han havde haft den Modgang i sin pædagogiske Virksomhed. De mange indholdsløse Aar smeltede i Mindet sammen til saa lidt.

Han dvælede nu ved gamle Tider og Mennesker, han ikke havde tænkt paa i halve Snese af Aar. Han traf en Præst fra Landet, en Skolekammerat, en Dag paa Gaden, gav sig i Tale med ham, spurgte ham ud og erfarede bl. a., at Andreas Borch var død, at hans Enke var flyttet til en anden Købstad end hendes Fødeby, at hun vist sad smaat i det, skønt hun kun havde én Datter.

Karl Hellmann var bleven mistænksom. Han troede at læse i Præstens Ansigt, at han fandt ham komisk. Da han havde forladt ham, saa han op og ned ad Ærmerne paa sin Overfrakke. De hvidnede i Sømmene.

En Dag læste han i "Berlingske", at en Lærerplads ved Realskolen i den By, hvor Johanne boede, var ledig. Gagen var 1400 Kroner, for dem skulde der præsteres 6 Timers daglig Undervisning i Fransk, Tysk, Engelsk og i Naturhistorie i de lavere Klasser. Karl Hellmann søgte Posten og fik den, takket være de glimrende, i Lovtaletone holdte anbefalinger fra de københavnske Skolebestyrere, der havde reduceret ham til "Pogelærer".

Halv i Alvor, halv i Ironi tænkte Karl Hellmann paa "en Renæssance" i Provinsbyen. Det var dog en af de større og havde i hans Barndom Ry for at være et godt Madsted.

XXV.

Han saa en temmelig grim Skolebygning af gule Flensborgersten med en Frontspice, der gabede ud efter en plastisk Udfyldning 142 som en Skade efter Regn. Bag ved den laa en stor og gammel Frugthave.

Han blev ført ind til Bestyreren. Det var en lille Mand med hvide, under Hagen løbende Bakkenbarter, med hvidt Halstørklæde uden Flipper. Han lignede en venlig gammel Præst.

Karl Hellmann præsenterede sig som den nye Lærer. Bestyreren saa paa ham.

- Gud ske Lov, vi faar en pæn Mand herved! . . . og De har jo været i Paris. Det har knebet svært for os med de levende Sprog . . . og . . . vi gør dog virkelig ikke store Fordringer. For Skolen er fattig. Jeg haaber at De . . . ja, om Forladelse . . . at De har lidt i Ryggen . . . jeg mener, at De ikke er reduceret til at leve af den lumpne Løn, der gives her . . . Omgang maa De ikke vente at finde. Købmændene har Overtaget . . . men . . . naa . . . Det gælder bare om at være samvittighedsfuld . . . og finde Glæden i sin . . . samvittighedsfulde Røgtelse af sit Kald.

De sidste Ord blev sagt i en Tone, der nærmede sig Prædikantens.

Bestyreren tav et Øjeblik.

- De har læst i de store Skoler i København?

- Ja.

- Men det bliver man ked af. Ikke?

- Jo-o-

- Hm! Ja. Ser De, hvis jeg tør spørge Dem . . . saadan Fritænker er De vel ikke bleven i Paris?

- Nej. Snarere . . . Eller . . . de Spørgsmaal interesserer mig ikke.

- Ja, saa gaar det nok godt . . . Det vil sige, De er da vel heller ikke Venstremand?

- Nej.

- Ja, saa gaar det nok godt. For fra Landet har Skolen ikke synderlig Tilgang, saa det er en Højreskole. Men Byen har jo mere Sans for det materielle end for det ideelle.

- Det har jeg med.

- Saa-aa-? Ja, saa gaar det vist brillant. Altsaa i Morgen Klokken 8 . . . saa skal jeg have Skemaet færdigt.

Den gamle Bestyrer hilste med et halv venligt, halv sørgmodigt Smil og rakte den nye Lærer Haanden. Da han var gaaet, gik Bestyreren fra sit lille Kontor ind i Dagligstuen, hvor hans aldrende Frue sad og stoppede hans Underbenklæder.

143

- Magdalene . . . se . . . der gaar han, den nye Lærer . . . rejs Dig!

- Hvor han er fin!

- Han faar nok slidt Luven af Klæderne om et Aars Tid . . . Det er vist en sær Snegl. Han sagde, han havde mere Sans for det materielle end for det ideelle.

- Kanske han saa kan faa nogle Privattimer her i Byen.

- Han er vist strandet paa Livets Hav, Magdalene.

- Herre Gud!

De to gamle Ægtefolk holdt hinanden et Øjeblik i Haanden. Skolebestyreren sagde:

- Ja, ja, Magdalene! Der er dem, der har værre Sorger for Udkommet end vi.

- Ja, men Du kunde have siddet i Præstekald, Brønnum . . . hvis . . .

- Ja, hvis jeg havde slaaet mere af paa min Overbevisning, end jeg har gjort . . . Men jeg synes, det er nok endda. At man ikke kan skælde hele Byraadet Halsen fuld!

- Slaa af? Det maa vi alle gøre. Det maa den fine nye Lærer ogsaa.

- Du kan tro, han *har* gjort det, min Pige! Ellers var han ikke taget her til Byen.

De nikkede til hinanden og sukkede lidt. Fruen stoppede videre, og hendes Mand gik ind i sit Kontor for at gøre den nye Lærers "Skema" færdigt.

Karl Hellmann kom snart til at befinde sig ret vel. Det var en lille skikkelig Skole, som gik i et jævnt, regelmæssigt Luntetrav, takket være dens Bestyrer, den hvidhaarede Cand. theol. Brønnum.

Aldrig sagde han et ondt Ord til sine Lærere. Det var en fem, seks gamle Candidati philosophiæ, som sled deres seks Timer daglig for 1400 Kroner om Aaret, spiste til Middag i "Klubben" for en Krone om Dagen, spillede lav l'Hombre hver Lørdag Aften, drak en lille Toddy i Jernbanegaardens Restaurationslokale, efter at have undersøgt, om Aftentogene havde bragt et eller andet bekendt Ansigt bag Waggonernes Ruder, gamle bekendte fra Studentertiden.

For det meste skuffedes Haabet. De gamle Academici gik fra Stationen til Klubben og "slukkede efter" med en halv Bajer.

Mellem dem og Borgerskabet var der en gensidig, men vel dulgt Foragt. En af Realskolelærerne maatte levere Sange, naar 144 Vaabenbrødrene holdt Fest i Byens "Lystskov", naar Fugleskydningen foregik i samme Lystskov, naar Kongens Fødselsdag fejredes ved et Aftensmaaltid i Klubben. Han kunde skrive Vers paa Melodierne: "Der er et Land, dets Sted er højt mod Norden", "Kong Kristian stod ved højen Mast", "Vift

stolt paa Kodans Bølge" osv., fordi disse Rhytmer var blevne saa nemme for ham som gamle udtraadte Slæber. Af og til fik han en af sine Kolleger, aldrig mere end én ad Gangen, til at følge sig med paa sit Værelse i en Baggaard; der morede det ham, mod Tavshedsløfte, at læse op en Parodi paa de officielle Viser, han havde skrevet. Naturligvis blev Tavshedsløftet aldrig holdt, Parodierne kom i Omløb, Borgerskabet morede sig over dem og var halv stolt, halv forarget over Hr. Garfeld; han blev ved Skolen trods det, at han efterhaanden var bleven noget "fugtig" og tog flere Toddyer end sine Kolleger.

I Begyndelsen var Kollegerne sky for den nye pyntede Lærer, fandt, at han var en "sær Rad", men de mærkede snart, at han "kunde noget".

Det var taalmodige Folk, vante til at vente.

"Han bliver nok lidt mere gemytlig i Aarenes Løb."

Drengene var skikkelige, men Karl Hellmann syntes først, at de var dummere end de københavnske. Efterhaanden opdagede han, at de blot var tungere og længere tilbage i Erfaring.

Den gamle Bestyrer gik stille om, elskværdig og fordringsløs med sit tungsindig-venlige Smil, der forsvandt, naar han kom ind i en Klasse for at docere sit Hovedfag: Matematik. Saa blev han alvorlig og hersede i det med Drengene, uden dog at slaa eller skælde ud. Det gik altid hans Disciple godt i hans Fag ved Realafgangseksamen.

Midt i Skolegaarden - en Levning af den gamle Have - stod et mægtig blomstrende, men aldrig frugtbærende Pæretræ, og paa en af Siderne langs Stakittet til Bestyrerens Have, en anden Rest af det gamle store Anlæg, knejsede fire gamle Linde. Fra Lærerværelset iagttog Lærerne disse Træers Knopning, Løvspring, Udfoldelse, Blomstersætning, Falmens Løvfald og drøftede de vekslende Perioder med en Interesse, som gjaldt det kære og nære Venner.

Det var en klosteragtig afsluttet Tilværelse seks Timer om Dagen. Efterhaanden som Genertheden svandt mellem Karl Hellmann og de ældre Kolleger, og han i det "store Frikvarter" Kl. 11 til 11,20 i Lærerværelset under Duft af Lærernes Smørrebrødspaalæg: 145 Rulle-, Spegepølse, holstensk og Schweizerost, af Snaps og bajersk Ø1, fortalte om sine Erfaringer fra Paris, blev han betragtet som det underholdende Element i Lærerkollegiet. Men han erfarede, at Lærere er akkurat som deres Dreng. Naar den skikkelige Bestyrer kom ind i Lærerværelset, gjorde de Tegn til ham, at han skulde holde op, naar han var ved at fortælle en saftigere Anekdote fra Paris.

- Den gamle er svær "ethisk", sagde Hr. Garfeld.

Omgang med Kollegerne blev der intet af. Karl Hellmann havde været vant til at spise alene i København. Da dette ikke kunde opnaas i Klubben, bestilte han sin Mad hjem.

Han havde faaet to kønne Værelser i en afsides Gade; lige over for Huset laa et overgroet gammelt Stengærde med Grøft foran. I Grøften voksede Nelder og Skræpper op som Fattigfolks Børn, op ad Stengærdet stod Hybenbuske, Udflyttere af Hylde fra nære Haver, enkelte Brombær og Hindbærbuske, en enkelt Hvidtjørn, groende op ubeskaarne, ugenerte, kvælende hinanden, givende Luft for hinanden, som det bedst kunde falde sig.

Hans to Værelser saa pæne ud med Resterne af de gode Møbler, af Bibliotheket, af Arkitekturfotografierne fra de fede Aar i København.

Men han havde en Fornemmelse af, at dette Interiør, som han selv støvede, pudsede af, fejede, blankede mange Gange, efter at hans Opvarningskone havde besørget det, vilde vække Følelser af Ironi - maaske af Misundelse - hvis han bød nogen derind.

Kollegerne skoptiserede først over hans Levevis, vænnede sig dog snart til at indrømme enhver Lærer ved Realskolen Ret til Særhed. Hr. Garfeld sagde:

- Saadan nogle som vi! Pebersvende! Gamle Artspiskere! Vi *maa* blive nogle sære Stabejser. Det er en naturhistorisk Nødvendighed.

Forsommeren kom, det gamle Pæretræ stod i Blomster. Der var godt Humør i den lille Realskole.

Hr. Garfeld foreslog Lørdag Aften at gaa til Stationen og drikke Toddy. Karl Hellmann undskyldte sig med, at han havde noget at bestille hjemme - Studier sagde han.

Da han var gaaet ud af Lærerværelset, brød en Latter ud.

- Studere! raabte Garfeld. Som om man kunde studere i dette Hul!

Søndag Morgen under Klokketklang, mellem blomstrende Buske 146 over Havernes Hegn gik Karl

Hellmann langs en Sti paa den anden Side det begroede Gærde. Der duftede fra alle Sider, der var Fuglesang under Buskenes Hang.

Pludselig lugtede han Røg af Pibetobak. Han saa frem. Der gik hans Kollega Garfeld og røg af en lang Pibe. Hans Dragt var Morgensko og Slaabrok. Karl Hellmann kunde ikke undgaa at møde ham.

- God Morgen, Broder i Apollo! raabte Garfeld. En dejlig Morgen efter en høj Nattekæfer.

Kognakstoddyen fra den foregaaende Nat stod ham ud af Halsen. O, Pæretræ! O, duftende Buske!

- Gaar De aldrig i Kirke, Hellmann?

- Næ-æ-

- De kendte ikke Andreas Popp, Vinhandleren?

- Nej.

- Har aldrig været i hans Kælder? En egen Karl! Med ham forsvinder et Stykke af den gamle By. Han blev begravet i Forgaars.

- Saa-aa?

- Ja, det Skind! Han forsmaaede ikke sine egne Varer. Stort Følge. Amtmanden med Epauletter og Ordener! Orgel og Basun til Kantaten! Teksten var af mig.

- Det var kedeligt, at jeg ikke var med.

- Det var det s'gu. For her i Byen er man ikke vel set, naar man ikke følger de notable Lig. Nu skal De høre. Jeg skrev s'gu Kantaten. Gider De høre et Vers?

- Med Fornøjelse!

- Jeg skal s'gu synge det. Hør nu:
Hr. Garfeld sang paa en Koralmelodi:

En ædel Mand, der aldrig svlgted,
thi han var fast i Sæd og Tro,
en Mand, som, naar han sig forpligted,
gik Pligtens Vej saa støt, saa tro.
Nu er han flyttet fra sit Hus
til Himlens Fjeld fra Jordens Grus.

Det er ikke saa galt? Vel?

- Næ-æ.

Hr. Garfeld fortsatte:

- Men, da han, den nye Digter døde i Fjor her i Byen . . . jeg har s'gu ikke læst et Ord af ham . . . men alle Kritikere 147 var dog enige om, at det var en genial Karl - saa blev Jammerherren, Amtmanden og alle Uniformsidioterne hjemme . . . Siger De igen, hvad jeg siger, saa bander jeg mig ind i Helvede paa, at alt, hvad De siger, er Løgn . . . Men De kan tro, vi havde Grin ude i anden Klasses Ventesal i Nat. De andre Lærere vilde "drive" med mig og sagde: "Andreas Popp var dog en Drukkendidrik, skønt han var Borgerkaptejn"i Det véd jeg s'gu nok, svarede jeg. Men nu skal I høre. Saa improviserede jeg følgende Parodi paa det Vers, jeg sang før:

Han var en Mand, som aldrig svigted,
drak ud en Toddy stolt med Ro,
saa et Glas Ø1, men sig forpligted
til fire "Kvarter" efter to.
Men aldrig saa jeg i hans Hus
ham tynget af den mindste Rus.

Naa . . . er De skandaliseret, Hellmann?

- Næ-æ . . .

- Ser De . . . jeg er nu dobbeltsidig, eller snarere mangesidig . . . Nej . . . se, god Morgen, lille Olga! Se . . . se, Hellmann! Er hun ikke sød?

Et Pigebarn paa en 13-14 Aar kom gaaende med en Buket Markblomster i den venstre og en opslaaet Bog i den højre Haand.

Hun havde en bredskygget Straahat paa Hovedet, med paillegule Baand, havde en ren hvid Søndagskjole paa med et bredt højrødt Bælte om Livet. Da hun løftede Hovedet for at hilse, saa Karl Hellmann en nydelig fin lille Næse, blot med en ganske lille Pukkel midt paa, et Par meget mørkebrune tankefulde Øjne. Han syntes, han havde set de Øjne før.

- Kan Du Dine tyske Verber, Olga? spurgte Garfeld. Ich sehe, ich sah, ich habe gesehen . . . Husk bare paa Forskellen mellem den svage og den stærke Konjugation. Det er især Imperfektum, det kommer an paa . . . Setze, setzte, gesetzt . . . sitze, sass, gesessen . . . Hvem læser Fransk med Dig, Olga?

- Det gør min Moder.

- Vil man se . . .

- Hvem er den lille Piges Moder? spurgte Karl Hellmann og saa stift paa Barnet.

- Aa, . . . vent lidt, Hellmann! . . . Olga . . . faar jeg et Kys?

Barnet saa alvorlig-frygtsomt op paa Læreren.

148

- Vil Du ikke, Olga? Vil Du ikke kysse Din gamle "Lerer"? . . . Den Herre kan holde Din Buket . . .

Karl Hellmann tog den lille Buket af Margueriter og Koblommer, tænkte: Jeg kender de Øjne, jeg kender dem. Men hvorfra?

Den lille Pige vendte Kinden mod Garfelds kyshigende Mund.

- Det er godt nok, det, Olga, sagde Realskolelæreren og sukkede. Hils hjemme! . . .

Pigebarnet gik videre med sin tyske Grammatik og sine Blomster. Gærdet med de mange Buske gjorde en Krumning. Hun forsvandt bag en udludende Hyld, kom frem, solbeskinnet og hvidt lysende, svandt saa igen.

- De spurgte om Moderen . . . Giv mig lidt Ild paa Piben af Deres Cigar! . . . Ja . . . hun er Enke . . . lever stille . . . hedder . . . ja, hvad Fa'en hedder hun? . . . hun er Enke efter en . . . ja . . . hvad Fa'en var han? . . . Skovfoged . . . men ikke en Bonde . . . en Forstkandidat . . . Jo, nu husker jeg Navnet, hun hedder Fru Borch. Den lille Olga kommer og læser Tysk hos mig to Timer om Ugen. Amtmanden betaler for hende. En Krone Timen . . . næsten syv Bajrer, Broder *in Apolline!* . . . Det er en yndig lille en. Bare man havde en Unge, Hellmann, om den saa var illegitim - hedder det ikke saadan paa Fransk? Skal vi tage en marineret Sild til Frokost paa Klubben og en ganske lille Genever til?

- Tak, jeg har spist. En anden Gang!

Kollegerne gik hver til sit.

XXV.

Karl Hellmann vidste, at hans Ungdoms Flamme boede i Byen; det lykkedes ham at lade, som havde han glemt det.

Johanne Borch var flyttet til den Købstad efter sin Mands Død, fordi Andreas Borchs overordnede, Skovriderens Fætter var Amtmand og boede der. Samme Amtmand var Kammerherre. Ved Hjælp af et rigt Giftermaal med en adelig Dame var han fra Herredsfoged i Jylland bleven Amtmand i Sjælland. Skovrideren havde talt Johannes Sag. Amtmanden var en rig Mand og en 149 skikkelig Mand. Da han hørte Johannes Skæbne, lovede han at give hende "300 Daler" om Aaret, og, for at hun ikke skulde blive ydmyget ved at tage mod det som en Almisse, lod han hende føre Embedsbreve fra sit Kontor ind i sin Kopiprotokol. Hun skrev lige saa smukt som nogen Kontorist. Byfogden i hendes Fødeby, Kammerjunkeren Gravenhorst, som aldrig kunde blive Kammerherre, men som fik sin Titel omsat til Etatsraad, lige før en Lov berøvede Embedsmændene Ret til den Slags Udmærkelser, gav hende 100 Daler om Aaret, "for det havde virkelig

været en smuk Pige og figureret brillant paa Ballerne. Ak ja, den Gang var man forholdsvis ung."

Saa skaffede Kammerherreinden og andre gode Embedsmændsfruer Enken en Del Broderiarbejde. Johanne kunde uden at lide Nød opdrage sin lille Olga. Hun boede i en Udkant af Byen i en kun halv bebygget Gade, men hvor Husene i Højde stræbte mod de københavnske og i arkitektonisk Skønhed efter samme Hovedstads Husfaçader i Sidegaderne paa Nørrebro.

Hun trængte sig ikke paa sine fornemme Beskyttere. Hun aflagde Kammerherreinden de behørigte Visiter, blev venlig modtaget, men aldrig indbudt til Selskab, hvad der i Begyndelsen gjorde hende lidt ondt, men senere var hun glad over det. Og Kammerherreinden var vel fornøjet med hendes beskedne Holdning, betalte Abonnement paa "Læsetasken" for hende, og, da Olga voksede til, tilbød hun at betale private Timer for hende til Realskolens Lærere, da den lille røbede "smukke Anlæg", og Byens eneste nogenlunde fashionable Pigeinstitut dog var saa som saa. Johanne underviste selv sin Datter - ogsaa i Religion, som efter Kammerherreindens Mening var det vigtigste af alt, men, tilføjede hun, "deri er en Moder maaske den bedste Lærer indtil Konfirmationsalderen" . . . "De hører, min lille Ven, hvor skrækkelig revolutionær jeg i Grunden er", sagde Kammerherreinden videre . . . "min Mand skænder paa mig og kalder mig en Venstrekvinde . . . da vi var i Rom, kaldte han mig antiklerikal. Men jeg gaar efter mit Hjærte, min lille Ven, for saa vidt er jeg Venstrekvinde. Ha, ha, ha! Naar jeg taler saaledes, saa maa min Kammerherre give sig."

Med en vemodig Resignation fandt Johanne sig i Gentagelsen af sit Liv som ung Pige: at sidde som hendes Moder havde gjort og undervise den lille Olga.

Det var den samme Stilhed i Stuen, de samme Øvelser i Grammatik og Regnekunst, Hun var ikke fin nok til 150 Embeds-Embedsmændene og de store Købmænd, for fin til de smaa Købmænd og Haandværkere. Hun følte sin Stilling, vilde vel heller ikke have fulgt en Bagers eller Smeds Indbydelse.

Hun spillede en Eneboers Rolle. Da hun var ung Enke, talte Byens Damer noget om hende, ymtede om et muligt Giftermaal med en Realskolelærer, en Fuldmægtig paa Byfoged-, Post- eller Toldkontoret; men Snakken døde, mens Aarene gik.

Hun lavede i sit Stilleliv en Smule Livsanskuelser for sit Vedkommende. Hun havde noget at bebrejde Vorherre. Han havde gjort saa lidt for hende, lagt saa lidt Glans over hendes Liv, og hun havde dog ikke gjort noget andet, end at hun havde giftet sig med en Mand, som hun ikke elskede, som Romeo elskede Julie. Hvorfor skulde det gaa hende saa skralt i Verden? Hun var dog vis paa, at Kammerherreinden heller ikke havde taget Romantik med i sit Ægteskab.

Hun kunde da ikke tænke sig, at Gud var en Person. Af populær Læsning destillerede hun noget som en Verdenssjæl, et Verdenslys. Hun følte tidt i sin Ensomhed Trang til Udgydelse i Bøn eller Taksigelse, naar hun saa, hvor den lille Olga voksede sig køn og sund.

Hun henvendte sig da til Solen, til den over Skoven svævende lyse Dunstrand, til de mange Farver i Blomsterne i Haverne, som hun spaserede forbi, de Farver, som hun samlede i sit Minde, naar hun kom hjem. Selv havde hun ingen Have.

Naar hun læste Religion med den lille Olga, gjorde hun det som en Pligt. Katekismens Ord blev døde og klangløse for hende. Med Salmerne gik det bedre. Toner fra Brorson som:

"Her maa ties, her maa vies"

eller:

"Den dejligste Rose er funden"

eller:

"Gik alle Konger frem paa Rad"

eller Ingemanns smaa religiøst-lyriske Digte, dem holdt hun af og lærte den lille Olga at synge dem.

Der blev ingen Klarhed i hendes Tanke, men det brød hun sig ikke om. Hun trøstede sig med en selverhvervet Tro paa noget alment godt og kærligt i Tilværelsen, som nok vilde vaage over hendes lille Pige og skænke hende en bedre Livslod end den, der var bleven hendes Moder til Del.

Karl Hellmann tilbragte en Nat uden Søvn. Han gjorde Nar ad sig selv. Der var jo intet at være bange for. Han kunde jo gøre, hvad han vilde: se Johanne eller lade være.

Saa syntes han, han havde noget at sone: Uret mod sig selv og mod hende . . . Og dog, mon Livslykken var kommen, hvis han i Tide havde grebet rask til?

Det havde han jo aldrig gjort. Han havde hverken turdet tro eller tvivle helt ud; hverken turdet blive Katholik eller Fritænker. Ak, jeg kan hverken elske eller hade; jeg burde være bleven vrøvlevorn protestantisk Theolog, jeg er dog født i den kolde-tempererede Zone. Bare jeg var bleven Told- eller Postfuldmægtig! At være Student uden videnskabelig Evne, æsthetisk begejstret uden kunstnerisk Talent . . . uh, uh, de danske Studenter!

Saa haanlo han og mente: "Netop denne syge Selvrefleksion er saa national. Se paa "*Hamlet!*" Det store Navn løftede hans Mod lidt, men . . . "Du store Gud . . . "*Hamlet!*" og jeg!" - Vrøvl!

Han sendte et Suk mod den Tid, da han med en ganske let lille Rus klavrede saa rask op ad Gothikens Spir og troede, at det bragte ham Himlen nærmere.

Meningsløst!

Klokken slog otte.

"Og Klokken otte skulde han paa Skolen".

Det var et kølende Bad de seks Timer, hvori han indskærpede det samme, han havde indskærpet i Aarrækker.

Klokken to vilde han gaa hjem. Han var træt og ikke fantastisk anlagt. Han sagde til sig selv: "Gaa hjem, Du gamle Stileretter, sov Middagssøvn, æd, drik og vær glad, dø i Søvn i Nat, staa op i Morgen og undervis Dine seks Timer! Naar Dit Hjærte løfter sig, skal Du sige som Kong Lear: Ned, ned! . . . Jeg og Kong Lear! Ha, ha, ha! Nej, jeg burde være bleven Katholik! Jeg kan ikke gaa ene. Jeg er en aandelig Krøbling, jeg burde i Tide have skaffet mig en Krykke Hvad,

om jeg søgte den Krykke, jeg flyede bort fra i gamle Dage?"

Han gik ud i den Gade, hvor han nu vidste, at kongelig Skovfoged Borchs Enke boede. "Jeg vidste alt i Nat, at det blev Enden paa det hele". Han rystede paa Hovedet med Medlidenhed over sig selv. Det havde været langt fornuftigere at gaa hjem og spise, ellers vilde hans hjembragte Mad snærre hen i Kakkelovnen. 152 Det passede bedre for ham at gaa hjem og æde Risengrød end at nyde opvarmet Ungdomsromantik.

Han gik alligevel ned i den ufuldstændig bebyggede Gade, spurgte en lille Pige, der gik og lod en Mælkespand af Blik dingle i sin Haand, hvor Enkefru Borch boede:
- Naa hende, der "gaar" hos Kammerherrens! Hun bor der.

Hun blev altsaa betragtet som Gangkone, hans Ungdoms Flamme. Det littede lidt paa Frygten i hans Sind. Hun var muligvis lavere nede paa Stigen end han selv.

Sagte gik han op i Husets øverste Etage. Det var varmt, og Døren til Lejligheden stod vidt aaben. Indenfor, gennem den lille Entrée, kunde man gennem to vidt aabnede Fløjdøre se helt langt ind i en middelstor Dagligstue.

Henne foran et Midtervindue, fra hvilket snehvide Gardiner brusede ud i Stuen, ved et Bord, hvorfra Blomster i en Vase hvælvede sig ud og sendte Duft helt ud paa Trappen, sad Moder og Datter. Et Spejl hang paa Pillen saaledes, at Hellmann, da han lydløst havde listet sig ind i Entréen, kunde se begges Ansigt og Buste i Spejlet.

Solen skinnede paa Barnets sortebrune glatte Haar . . . Karl Hellmann genkendte straks den nydelige lille Olga fra Markstien. Den voksne Kvindes flammede blonde Haar var ham en gammel bekendt. Men Solen behøvede ikke at dekorere det med Sølvstriber, der var nok af dem i Forvejen.

Ak, hvor var de før saa friske Kinder falmede! Hvor var den kække Jomfrubarm svunden ind! Fladt laa den blaa Lærredskjole over den som over en Mands Bryst.

Pigebarnet sad med en Bog.

Evig Læsning, evig Undervisning. Et Øjeblik følte Hellmann et stikkende Had mod al Undervisning. Den aad Marv og Kraft af stakkels lyshigende Eksistenser, alt mens den kun forskaffede dem den tarveligste Føde, utilstrækkelig baade for Aand og Legeme.

Nu bevægede Moderen sin Haand opad. Karl Hellmann kunde, langsynet, som han var bleven med Aarene, skønne, hvor dens hvide fugtige Fylde fra gamle Dage var tørret hen. Han kunde se store Aarer paa gullig Grund, hvor der tidligere var det yndigste lyse Inkarnat; ja han kunde se, hvor Neglenes fordums Rosenfarve var blegnet, at de ikke var lange og perlemorsrandede som før, men kort afklippede, sagtens fordi Arbejdet fordrede det.

153

Men Øjnene . . . Øjnene var de samme. Store, blaa, spørgende, en Smule drømmende, som laa der et Florslør over dem.

Han maatte slaas med Taarer, der bankede paa hans Øjenlaag, mens han stod derude i Gangen. Han kom til at tænke paa Bogtitlen: "Livserindringer og Resultater".

Saa hørte han Moderen sige:

- Nej Olga! *Faisant* udtales som *fesant*, *je faisais* som *je fesais*.

Ak "Gengangere" fra den lille Stue i Købmandshuset for et kvart Aarhundrede siden! Ak hvor lidet forandret!

Han var lige ved at gaa igen. "Kan det dog aldrig blive forbi med den Fejghed, den Hang til at luske uden om alt? Nej, det skulde være Alvor.

Han bankede haardt paa den yderste Dør, den til Trappen.

Det sortebrune og det graablonde Hoved vendte sig paa en Gang til venstre. Hvem kunde det være? Kammerherreinden kom aldrig paa den Tid.

- Kom ind!

Hvem var den pænt klædte Herre, som bragte Duft og Parfume med sig? Det var dog et Par sælsomt stive Knevelsbarter, der strittede ud som Sylspidser paa hver sin Side Munden.

Olga hviskede i en Fart: - Mo'r . . . det er den nye Lærer i Fransk ved Realskolen.

En lille Rødme livnede et Øjeblik Fru Johannes Kinder. Men hun rejste sig og saa rolig og mild ud som sædvanlig. Og, som om hun hilste paa en gammel bekendt efter et Par Aars Adskillelse, sagde hun med den gamle bløde og rolige Stemmeklang, mens hun pegede paa en Stol:

- God Dag, Kandidat Hellmann! Det glæder mig, at De en Gang huskede mig. Velkommen!

Hun havde foldet sine Hænder fast foran sig. Hun fornåm, at de begyndte at bæve.

Hans Øjne faldt paa et temmelig stort Fotografiportræt over Sofaen. Der hang hans Ungdomsven med det hundetro Blik, det sunde og kønne Ansigt, det brusende Helskæg, de brede Skuldre. Man skulde tro, at han var skabt til at leve længere end de fleste Mennesker.

Johanne fulgte hans Blik.

- Ja, saadan saa han ud i sine Velmagtsdage.

- Hm, sagde Hellmann Men nogle Aars Livslykke, Frue . . . det er alt, hvad vi kan forlange.

154

- Livslykke . . . ja - . . ja . .

- De var dog lykkelig, mens Andreas levede.

- Jeg burde have været det, for en mere trofast og kærlig Sjæl har aldrig levet . . . Naa . . . ja, man vilde jo hellere levet, som De har levet, set de store Lande, Kunsten og alt det . . . Hvorfor fødes man fra Barndommen op til at længes efter saadant noget, som man aldrig kan naa? Ja De . . . har jo naaet det?

- Jeg?

- Ja, De har jo været i Paris?

- Ja, det har jeg, svarede Karl Hellmann og lo kort.

Den lille Olga havde rejst sig, lagt sin franske Grammatik ned paa Bordet og saa op paa den fremmede Herre. Hun havde sluttet af den korte Replikveksel, at hendes Moder maatte have kendt ham før. Hendes store Øjne bevægede sig hurtig paa den blaahvide Emalje, snart rettede de sig mod Faderens Portræt over Sofaen, snart hen paa "den nye Realskolelærers" Ansigt. Barnet havde et saa tankefyldt Udtryk i alle sine smukke Træk, som halvvoksne Børn kan have det, naar de stræber efter at klare Spørgsmaal, der dunkelt og stærkt bevæger sig i deres indre.

- Hvorfor er De ikke kommen før? sagde Johanne og fæstede Øjnene paa ham. Vi har jo dog saa meget at tale sammen om . . . fra gamle Dage.

- Hvorfor jeg ikke er kommen, Frue? . . . Jeg vidste jo ikke, at De boede i Byen, før jeg tilfældigvis erfarede det af . . . af min Kollega, Kandidat Garfeld . . .

Han løj med Vilje.

Nu strøg der en bitter Trækning over Johannes Læber. Karl Hellmanns Ord viste, hvor lidet *hun* - forrige Johanne Alslev, i Ungdomstiden fejret i By og Omegn - var kendt og agtet.

Hun havde vel vidst det før; men, hver Gang et Ord eller en Begivenhed rippede op i denne Viden, gjorde det ondt i hende.

Karl Hellmann mumlede disse Ord frem:

- Jeg kom . . . for at forsøge at knytte en Traad, som jeg har brudt . . . Hvad mener De, Johanne?

Den lille Olga hviskede smilende i Øret paa sin Moder:

- Moder, den fremmede Mand er lige ved at græde.

Fru Borch sagde:

- Husker De, at jeg er nogle Aar ældre end De? Se ind i Spejlet, Hellmann! Ser De, hvor jeg er graa? Og De er endnu ung og elegant.

155

Hellmann knappede sin Frakke. Johanne lod, som hun ikke forstod de energiske Tag i dens Rand.

- De kunde gøre mig en Tjeneste, Hellmann! sagde hun . . . for gammelt Venskabs Skyld . . . Men De er vel saa ked af at undervise.

- Hvad mener De, min Frue?

- Tal nu ikke Fransk med danske Ord! Vil De læse lidt Fransk med Olga? For jeg . . . jeg har saadan en forkert Udtale . . . men jeg kan . . . ikke byde Dem mere end en Krone for Timen.

- Nej jeg vil ikke . . . Hvad Pokker skal den søde Pige lære alt det Grammatikkram for?

- Tys . . . Hun . . . Olga maa ikke høre saadanne Ord . . . Og hvor kan De tale saadan om det dejlige Sprog, som jeg har elsket, fra jeg var . . . lidt større end Olga?

- Det, man lever af, er man altid arrig paa, Fru Borch!

- Tror De f. Eks., at Oehlenschläger . . . eller Victor Hugo har været "arrige" paa Poesien?

- Somme Tider har de vist været det, Fru Borch!

- De maa godt kalde mig Johanne. De vil altsaa ikke lære Olga Fransk?

- Jeg vil lære hende mer end det.

- Tak! Hvad da?

- Det véd jeg ikke . . . Men maa jeg komme her hver Dag efter Skoletid? Saa skal De se . . .

- Ja, men saa maa De kun tale om . . . hvad Undervisningen kræver . . .

- Tak! Saa kommer jeg ikke.

- Jo, De gør. Men hvorfor skal vi rippe op i noget, som skal og maa være dødt og begravet . . . Jeg er en gammel Kone, Hellmann! gør mig ikke latterlig!

- Men . . . hvad vil De sige om os her i Byen, i dette fordømte Hul? . . . De vil lave Historier.

- Aa, der er mange gode Mennesker her, forsikrer jeg Dem . . . Men De har Ret, de holder nok af at lave Historier . . . Men den gamle Fru Brønnum . . . hun . . . Realskolebestyrerens Frue, hun vil saa gerne forny sine Kundskaber i Fransk. Hun kan være tilstede. Hvorfor ler De? Det er saadan en fornuftig og dannet Kone.

- Aa, jeg ler, fordi jeg aldrig har set hende gøre andet end stoppe og lappe.

156

- Herre Gud, Brønnums har for smaa Kaar til at holde to Sønner i København som Studenter. Hvorfor ler De bestandig?

- Skal saa Fruen tage sin Mands unævnelige med og stoppe dem, mens jeg docerer Fransk for Dem, hende og Deres Datter?

- Ja, hvorfor ikke? Du skulde ikke le, Olga! For Hr. Hellmann taler om noget, han ikke forstaar saa godt, som han forstaar Fransk.

- Naa Frue eller Johanne!

Da jeg var Barn, jeg ønskede tidt,
gid jeg var stor og fri for Skolen,
Skolen jeg blev dog aldrig kvit,
lidet kun hjalp mig Silkekjolen.
Rundt man trasker den Dag saa lang;
hele det Liv er en Skolegang.

Olga nynnede Melodien med. Johanne tyssede paa hende.

- Ja, men det er jo sandt, Hellmann . . . bare man ikke tager *Skole* saadan . . . altfor ordret.

Karl Hellmann kunde ikke være ironisk mere. Han sagde:

- Johanne, De er saa troende som den bedste Katholik.

- Det forstaar jeg ikke. Jeg er slet ikke orthodox. Jeg kan ikke forstaa Treenigheden f. Eks.

- Nej, De forstaar mig ikke. Men jeg skal læse baade med Dem, med Olga . . . og med den gamle Fru Brønnum hver Dag fra 2¼ til 3¼ Men De maa virkelig arrangere Sagen med min brave Superiørs Frue, for . . . jeg kan ikke . . . Farvel Fru . . . Farvel Johanne!

- Farvel, Karl Hellmann! Til i Morgen.

Hun smilede, og Karl Hellmann syntes, hun saa yngre ud. Hun trykkede ham fast i Haanden. Havde han turdet - han havde kysset hende paa Munden trods det, at hun manglede en Fortand.

En Times Undervisning til om Dagen . . . og det gratis. Ja, ja!

Og dog glædede han sig til den næste Dag uden at ville være det bekendt.

157

XXVII.

Der sad altsaa de tre Elever: den fjortenaarige Olga, hendes mere end fyrretyveaarige Moder, den mere end halvhundreदारige Fru Brønnum med fransk Grammatik og Læsebog - to Eksemplarer af hver, thi Moder og Datter "saa sammen" - opslaaede paa Sybordet foran Vinduespillen.

Vinduet stod aabent. Det var fugtig Luft, og Blomsterne i Vasen duftede sødlig-krydret.

Karl Hellmann kom. Han bad dem lade Grammatik være Grammatik. De to Damer vekslede forbavsede Blikke. Olga raabte Hurra indvendig og gned sine røde Hænder under Bordet.

Det var Karl Hellmanns Mening at snakke Fransk for dem. Det var ikke uden egennyttig Beregning. Det var mange Aar siden, han havde talt Fransk; han vilde nu tvinge sig til at øve sig, og han var sikker paa, at ingen af de Damer vilde lure paa Fejl eller være i Stand til at gribe dem i Flugten som disse københavnske

Studiosi og Candidati magisterii, hvis Minde opfyldte ham med et kogende Had.

Han fortalte da ganske langsomt bekendte Anekdoter. De to ældre Damer morede sig som Børn, der har gættet en Rebus eller en Gaade, naar de havde forstaaet. De meddelte da Forstaaelsen til hinanden ved Nik og Gebærder.

Den gamle Fru Brønnum var den ivrigste. Hun lod Strømpe og Strikkepinde falde ned i Skødet og var nærvæd ligesom Drengene i Skolen at rejse sig med oprakt Finger for at tilkendegive sin Viden.

Olga bed snart i sine Knoer, snart i sit Lommetørklæde for at tvinge sin Latter tilbage. Saa grinagtig forekom det franske Sprog hende, udtalt med det Sving i Retning af parisisk Udtale, som Læreren efter bedste Evne tilstræbte.

Saa begyndte han senere hen gennem Spørgsmaal at indlede smaa Samtaler. Johanne blev rød i Hovedet, stammede, naar hun skulde svare. Olga plaprede paa, sagde forfærdelige Bommerter, greb sig i det, ligesaa hurtig som Hellmann fik rynket sine Bryn, men var selv frygtelig glad, naar hun havde faaet samlet nogle Ord i Bunke. Den visne, strikkende Frue sad inde med en gammel agtværdig Viden, mærkede Læreren. Hun havde læst og tænkt, var vel kun naaet til Resultat og Meninger, som var slaaede fast for 50 Aar siden, hun var evig paa Victor Hugos Parti mod 158 Klassikerne, som om Spørgsmaalet havde Aktualitet den Dag i Dag, var glad over, at Fru Gyllembourg havde kaldt Prosper Mérimée Perlen blandt franske Prosaister, kunde saa undselig standse brat, se ned i sit Skød, genoptage sit Haandarbejde, ryste paa Hovedet ad sin egen Enthusiasme over saadanne Ting, som hun havde læst om i sin Ungdom.

I Begyndelsen morede Karl Hellmann sig ret vel ved denne Time fra 2¼ til 3¼, men han kom hen ad Efteraaret til den Erkendelse, at det var og blev en Marsch paa Stedet. De to Damer kom ikke videre, og Olga ikke heller. Da han ikke gad røre ved det grammatikalsk-elementære Underlag, da han selv ikke var i Besiddelse af sin fulde Energi, efter at have undervist 6 Timer paa Skolen, blev Pigebarnet ked og adspredt. Det gjorde Moderen ondt, at Karl Hellmann efterhaanden ubevidst rent forsømte Barnet og sendte hende selv underlige spørgende Øjne, drømmende, minderige, mens han distræt-bifaldende nikkede til Fru Brønnum. Denne blev ved at tro paa det store Udbytte af denne Undervisning og beklagede tidt, at hun maatte "gaa op i sit Hus" og ikke kunde "dyrke sin Smule Aand".

Hun læste selv en to tre Eftermiddagstimer gratis med de Realskoledisciple, som ikke kunde følge med, gennemgik alle deres Lektier med dem, selv Mathematik, ligesom hun havde gjort med sine to Sønner, mens de var smaa.

Hendes Mand takkede gentagne Gange Karl Hellmann - og han, den gamle theologiske Kandidat og Matematiklærer, forsøgte at være saa lyrisk, som muligt, da han en Lørdag Middag, glædende sig til den privilegerede Kognakstoddy samme Aften og til næste Dags Frihed, sagde:
- De har, min kære Hr. Hellmann, virkelig udgydt Draaber af en Ungdomskilde over min aldrende Hustrus Hoved!

Han anede ikke, at hans virkelig oprigtige Tak kom til at lyde affekteret.

Karl Hellmann fik for Resten andre Privattimer. Tre rige Købmænd slog deres fem Døtre sammen til et Kursus i Fransk og Engelsk paa tre Timer om Ugen, to Kroner pr. Time - en uhørt Betaling i den By. 24 Kroner om Maaneden! Karl Hellmann købte for 12 Kroner Bøger hos Boghandleren, da han havde denne Ekstraandtægt i Udsigt. Hans Kollega Garfeld sagde gnavent:
- Det er forbandet. Men de romanske Sprog (han troede, at Engelsk hørte derhen) gælder bestandig mere paa Markedet end de germaniske. Se, om nogle af de Snøbler i denne By vil give mig mere end 4 Mark i gamle Penge for 4 Tøse paa én Gang pr. Time.

En Seminarist og Regnelærer sukkede ved disse Ord. Han havde gerne undervist 8 Tøse for en gammel Rigsort pr. Time. Han tænkte:
- Det er bundlatterligt, at Folk har den overdrevne Tillid til dem, der har den saakaldte akademiske Dannelse, om de saa end møder over et Kvarter for sent paa Skolen hver Dag.

Men han sagde det ikke.

Karl Hellmann bebrejdede sig, at han var træt og kedelig i Timerne i Johannes Hus.

Han borede og gravede stadig i sin egen Sjæl for at finde, om hans Ungdomsflamme endnu havde efterladt nogle Gnister. Af og til syntes han, at Johanne var en Gaas, af og til fandt han hende lige saa sød som i gamle Dage, naar hendes Øjne spurgte ham om, hvad Munden ikke turde spørge om.

Naar han gik derhen, ked over at skulle se det uopmærksomme Pigebarn, den gamle tørre Frue, den midaldrende ensformig triste Johanne, højnede han sig selv ved at sige:
- Jeg gør en barmhjærtig Søsters Gerning mod de to gamle Damer.

Han mærkede da en ægte Tone gennemklinge Skolebestyrer Brønnums Tak bag den Bedemands-Lyrik, han formede den i.

Det var en Dag i September. Skoleklokken havde ringet Lærere og Drengene ud Lørdag Klokken 2³/₄. Lovsangen, som endte Skoleeugen, var sunget med vanlig Søvnighed.

Men ude var alt lyst, klart, højt.

Det blinkede med fint Spindelvævsnet over de fugtig glinsende Træer i den gamle Have bag Skolegaarden. Bag Blade hang citrongule Pærer og dunkelrøde Æbler. Alle Farver dirrede stille som rolig-livs-sitrende Lysflammer i vindfri Luft.

Ude paa Gaden var Stenbroen fugtig, Kampestenene brunrøde.

Der var Liv paa Gaden. Smaa klaprende Træsko og rask trippende Støvlehæle. Det var ingen stor Begivenhed, som frembragte dette Liv.

Bag Gærdet ud for den aandløst-officielt knejsende Realskole hinsides Gyden laa en Ridebane for den Eskadron Dragoner, som garnisonerede i Byen. Af de tilløbendes Ord fremgik, at Obersten, Regimentets Chef, var kommen for at inspicere samme Eskadron, for den skulde samles med de øvrige til Høstmanøvren.

160

Ja, der bag Gærdet i lang Afstand, med den violetbrune Skov til Baggrund sad en Hob lyseblaa Mænd til Hest. Hjelmenes Kamme stod i hvidglødende Flammer, Officerer fór frem og tilbage i hastig Fart, mens én - vel sagtens Obersten - holdt stille foran Fronten, ubevægelig som en Statue.

Der hørtes Raslen af Metal, en fin klinger Lyd, i Harmoni med de rene Farver og det høje Lys.

Officerernes Sølvbandolerer glitrede med istænkede Lyspailletter og gnistrende Sølvspænder.

Saa klang en Trompet inde fra Ridebanen, skinger med en enkelt Melodi.

Rækkerne opløstes og samledes paa Trompetens Bud. Det blev Buer og brudte Linjer, som saa samlede sig tilsidst i en retlinet Front.

Hellmann forstod slet ikke Dragonernes Eksercits; han havde kun en Fornemmelse af noget eksakt, disciplineret, som stod godt sammen med den klare lidt haarde og strænge Luft.

Der var noget tydeligt, matematisk i Stemning og Tone om ham. Trompeten lød rytmisk, taktfast. Hans Gang rettede sig uvilkaarlig efter den.

Det er det, det kommer an paa . . . Kun gennem Disciplin kommer man til Klarhed.

Han gjorde en lang Omvej, sikker paa at møde for sent til sin Time i Johannes Hus, men i denne Forsinkelsestid blev noget i ham vakt til Liv.

Der laa en Kundskabsklump sammensat af Læsning af mangelfuld Art. Han havde læst meget, aldrig studeret. Der blev en Slags Tøbrud i hans Aand, som om store Iskumper smeltede og blev mlende Strømme.

- Skulde jeg blive Poet endnu . . . paa mine gamle Dage?

Tanken om Vers bragte hans Indvolde til at vende sig som af et Anfald af Kvalme.

- Nej, fy for en Ulykke! Men man behøver ikke altid at lade dem, man underviser, knække Skallerne, mens man gemmer Kærnen.

Disse tre . . . dem kunde, dem burde han byde det bedste. Dette lille Hus var blevet hans Hjem; han havde mærket, hvor de i Grunden alle holdt af ham. Den gamle Fru Brønnum havde hvisket til ham, da han mødte hende paa hendes Mands Kontor:

- Kom ind i det store Frikvarter i vor Spisestue og faa en lille Kognak til Deres tørre Smørrebrød, men tal ikke til Deres 161 Kolleger om det! . . . for man har jo ikke Evne, som man har Vilje.

Den lille Olga havde han taget sig af . . . og Johanne . . . ja, holdt han sig ikke i Skindet, saa kunde han endnu gentage sin afviste Begæring.

Hvor var han aandelig knejsende i Dag, da han traadte ind i Stuen.

Fru Brønnums Øjne hvilede beundrende paa ham. At en ældre Lærer kunde holde sig saa frisk . . . og havde Raad til for den ringe Gage at holde sig saa fin i Klæder! Hendes stakkels brave Mand havde lige fra sin Ungdom set saa snusket ud. Støv og Smuds hang saa villig ved ham.

XXVII.

En lille Anekdote skulde oversættes fra Dansk til Fransk. Den fortalte, hvorledes Napoleon I i Notre-Damekirken tog Kronen ud af Pavens Hænder og egenhændig satte den paa sit Hoved.

- Hvem der havde set det! udbrød Olga.

Karl Hellmann nikkede til hende, og pludselig gav han sig til at beskrive den gamle Pariserkatedral, indvendig og udvendig, dens Samling af Ærkebisperkaaber, Konge- og Kejserkroningsdragter, en Messe i dens Kor. I et højt uordnet, men livligt, videnskabeligt set, meget elementært Foredrag talte han saa om gothisk Kunst.

Hvad han havde fordrevet Tiden med i gamle Dage som med et Tankespil, blev levende, da han udtalte det.

Den hele mærkværdige - paa en Gang saa logiske og dog i Helheden saa romantisk virkende Konstruktion, et Resultat af Ligevægtens og Symmetriens Disciplin - betog ham. Han fik Blyant og Papir, tegnede, forklarede, talte om den forunderlige Lysvirkning fra Rudernes Glasmalerier, fortalte Legender og historiske Scener, som de fremstillede.

Det var ingen Time i Fransk. Der blev ikke talt et Ord om Lektien. Bøgerne laa aabne, men urørte paa Bordet, mens Septemberlyset bredt og køligt strømmede ind ad Ruderne og lod de store Astere, Georginer, Pelargonier, Roser, store Margueriter, Vinterlevkøjer, Fuchsier, der i svulmende Fylde vældede ud over 162 tre Vaser paa Borde og Konsoller, komme til deres fulde Farveret, saa de stod tydelig og dog bløde mod hinanden.

Hans Tilhørere sad og hørte til, som fortaltes der den mest spændende Historie.

Olga laa bøjet over Bordet, støttende sig paa begge Albuer, og fulgte hans Blyants Gang og dens Skabelse af en gothisk Kirkes Grundrids, af den enkelte Pilles sammensatte Konstruktion, af Leddenes Fortsættelse under de spidse Hvælvinger, med en hidsig Iver, som om noget levende blev til og i en Fart vokste op for hendes Øjne.

Fru Brønnum glemte sit Strikketøj. Det faldt ned i hendes Skød, gled ned paa Gulvet. Først saa hun af Forbavselse næsten maabende-dum ud, saa tændtes der Gnist i de lyse, matte Øjne. Hun bøjede sig ud over Olgas Skulder . . . hun kunde have kysset det Menneske, som vidste saa meget, som havde Nøglen til saadanne prægtige Kirker, som hun vel tidt havde læst om, men om hvis egentlige Udseende hun aldrig havde kunnet danne sig en Forestilling.

Johanne forblev roligst. Hun blev siddende paa sin Stol lige over for Hellmann og lod sig række Papiret. Hun satte det tæt foran Øjnene. Hun blev længe ved at holde det.

Maaske tænkte hun ikke hele Tiden paa Gothik, men paa en anden Bygning, der havde kunnet mures op til Skønhed og Storhed, hvis Bygmesteren havde havt noget af de gamle middelalderlige Mesters Energi og Disciplin.

- Ja, det er saa smukt, saa jeg godt kan forstaa, at De faar Taarer i Øjnene, lille Fru Borch, hviskede Fru Brønnum tæt ind i Øret paa Johanne.

Karl Hellmann havde et bestemt Indtryk af, at der var Feststemning i Stuen, da han forlod den. Han havde faaet et Chok, han var sat i Fart.

Fransk blev ved at være Fransk i disse Timer. Han fortalte tidt Scener af Livet i Paris paa Fransk, gengav Scener af Stykker paa Theatrene, navnlig af Mussets Proverbes, der, mens han var der, blev til fint slebne, i mange Facetter blinkende Ædelstene under de største Kunstneres Fortolkning. Han citerede den dejlige Begyndelse af "Rolla", oplæste og oversatte "Hvad tænker de unge Piger paa".

Ad den sidste Digtning klappede Olga højt Hendes Moder rystede mildt misbilligende paa Hovedet ad hende.

Hellmann sagde, idet han fangede Johannes Blik og Gestus:

163 - Ja, Olga forstaar det jo ikke . . . Johanne! men . . .

- Men hun aner mer, end man tror.

- Godt! Saa synker det til Bunds, glemmes foreløbig, klares i Aarenes Løb, forædles ved Mindets Magt.

- Ja, det er kønt nok . . .

- Jeg forstaaer det meget godt, sagde Olga lidt stødt. Fru Brønnum sagde:

- Fru Borch . . . Nuomstunder maa Pigebørn opdrages noget . . . noget friere end i vore . . . jeg mener i Deres og mine unge Dage. Jeg er enig med Hr. Hellmann.

Da Karl Hellmann gik hjem, var han omhyllet af en særegen Mystik.

Han tænkte paa Ordene i den gamle Saga: "Helge og Svava siges at være blevne genfødte".

I ædlere Skikkelse var den gamle Dagligstue i Johannes Moders Hus genfødt i Johannes Dagligstue, hvor den kloge lille Olga pegede hen paa en friere Fremtidsslægt, og hvor den gamle, magre Frue syntes ham at være en Tante Aurelia, kun blidere, finere, intelligentere end den gamle Konferensraad-Datter.

Hver Gang Karl Hellmann kom til disse Timer, blev der Liv i Stuen.

Mere dreven af Stemning end af Overbevisning slog han ind paa Forsvarstaler for Katholicismen, paastod, at der maatte vælges mellem den og den rene Fritænkning, og at den samme Konsekvens, som fandtes i Katholicismens Arkitektur, var til Stede i den scholastiske Lærebygning og i Jesuiternes Grundsætning: Hensigten helliger Midlet.

Det blev den gamle Fru Brønnum, der slog et Slag for Protestantismen. Karl Hellmann kunde sagtens tvinge hende hen i en Krog og bevise, at hun var Rationalist. Hun svarede rolig:

- Om saa var! Om saa Fru Borch var Mystiker! Jeg tror nu, at hvert Menneske har sin Religion.

- Men husk paa Olga! hviskede Johanne.

Fru Brønnum svarede:

- Lad dog Barnet lære i Tide at forstaa, at der rører sig noget andet i Verden, end det, vi gaar og tuller om i til daglig Brug! Bare Brønnum havde Tid til at være med her! Saa kunde han maaske vinde noget af den Livlighed igen, som gjorde ham saa sød, da han var ung.

En Dag trak Tiden saa længe ud, at Olga maatte forsømme sin Eftermiddagstime i Tysk hos Hr. Garfeld.
164

- Hr. Hellmann . . . De kommer til at følge mig derhen og undskyldte mig . . . for ellers bliver jeg ulykkelig, sagde Pigebarnet, mens hun kastede Overtøjet om sig.

Det var halvmørkt. Olga og Hellmann fulgtes hen ad den stille Gade.

- Vil Du tage mig i Haanden, Olga? spurgte han.

- Ja . . . for jeg er jo ikke konfirmeret endnu.

Hun vilde sige mere, men tav med et pludseligt Ryk, som Hellmann tydelig følte i sin Haand.

- Du vilde sige noget.

- . . . Men . . . jeg tror ikke, jeg vil kondfirmeres . . . slap det brat ud af hende.

- Snak, Olga! Gør, som andre Folk gør!

- Men, naar De nu siger et og Præsten et andet.

- Saa stil hans og mit op mod hinanden, lad det staa som to Huse lige over for hinanden, som begge tilbyder Dig Bolig. Tænk Dig saa godt om, vælg saa, naar Tiden kommer, da Du skal fæste Bo.

- Men . . . jeg synes, der bliver flere Huse.

- Saa meget desto bedre. Vælg, men klar Dig, inden Du vælger! Du forstaaer maaske endnu ikke, hvad jeg nu siger Dig, men gem det i Dig som et Salmevers eller et Bibelsprog, som Du har lært udenad, men ikke forstod, da Du lærte det: Intet er værre end Uklarhed og Forvrøvling!

Olga lo og sagde:

- Det er da ikke saa svært at forstaa.

- Sværere, end Du tror, Olga!

- Ja, ja, De maa vel vide det bedre.

- Ja, Du kan tro, jeg véd det af sørgelig Erfaring.

- Hvordan det?

- Det skal jeg sige Dig om nogle Aar.

- Hør, Hr. Hellmann! Vilde De blive meget vred, hvis jeg spurgte Dem om én Ting?

- Spørg om, hvad Du vil!

- Har De ikke . . . saadan . . . holdt rædsomt meget af Moder, den Gang de begge to var unge?

Karl Hellmann standsede brat og saa halv vredt paa Olga:

- Men hvad i Alverden . . . ?

- Hm . . . Ja, jeg skulde vist ikke sige det . . . men forleden Dag, da De var gaaet, aa, saa roste Fru Brønnum Dem saa forfærdelig for Moder og sagde noget . . . som jeg alligevel 165 forstod . . . og det er Deres Skyld, at jeg forstaar en hel Del mere end i gamle Dage.

- Hm . . . Hvad sagde hun?

- Det siger jeg Dem ikke . . . Men, da Fru Brønnum var gaaet, saa græd jeg. Og saa spurgte Moder, hvad der var i Vejen. Og saa sagde jeg, at jeg ikke kunde lide det, som Fru Brønnum sagde. For jeg kunde udmærket godt lide Dem . . . men til Fader vilde jeg ikke have Dem alligevel.

- Er Du gal, Olga? Hvem tænker paa det?

- Naa . . . Gud ske Lov da!

- Hvorfor vilde Du for Resten ikke have mig til Fader?

- Fordi De er altfor morsom . . . og fordi jeg kun vil have min Moder . . . og fordi alle Komedier, som De har læst og spillet for os, siger, at gamle Folk, som gifter sig, gør sig latterlige.

- Det har Du Ret i, Olga! sagde Hellmann og lo kort.

De stod uden for et gammelt Bindingsværks Hus paa én Etage, med lave Vinduer og smaa Ruder. Ud ad den aabne Forstuedør stod en Damp af Pibetobak. Da de kom nærmere, saa de Hr. Garfeld i Døren, iført en gammel lang Frakke.

Han stod med Uhret i Haanden og sagde:

- Nej, lille Borch . . . den gaar s'gu ikke. Fem Minuter over halv. Saa er Timen sat til. Ej . . . De har Kavaller paa!

- Det er min Skyld, Garfeld! sagde Hellmann. Jeg glemte at passe Tiden og trak min Time saa længe ud.

- Pyh . . . Det har Fransklærere Raad til. Men, naar Klokkeren er bleven over halv, saa læser jeg ikke en privat Time.

Han nærmede sin Mund til Hellmanns Øre og hviskede:

- Men Kammerherren skal, min S'æl, bøde med en Krone alligevel; den er nemt tjent.

Under Gangen fra Garfelds til Johannes Bolig gik Olga og Hellmann ved Siden af hinanden uden at mæle et Ord. Han rakte hende Haanden uden for Gadedøren. Hun tog Afsked fra ham med et lille Kniks. Hendes Ansigt havde et sært Udtryk. Var det spodsk? Var det sørgmodigt?

Hvem kan blive klog paa den Unge? tænkte Hellmann.

Han var i ondt Lune Resten af Dagen og den næste Dag. Han maatte overvinde sig til at gaa til Johanne.

Alle kunde se paa ham, at der var noget i Vejen. Folk, der har levet ensomt, kan sjælden skjule deres onde Humør for andre. Og Karl Hellmann blev endnu i værre Humør, da han saa, at de andre kunde mærke det. Stemningsbarometret sank hos alle, 166 undtagen hos Johanne, saa syntes det i det mindste Karl Hellmann. Han sagde ved sig selv:

- Den lange Unge har det samme Ansigt paa som i Gaar, og højt:

- Vi har længe forsømt det, vi skulde gøre, sagde han. Vi slap ved en fransk mundtlig Oversættelse.

Johanne og Fru Brønnum saa skuffede paa hinanden. Karl Hellmann blev ret tilfreds ved at opdage det.

Olga havde rejst sig op. Hun sagde:
- Nu skal jeg se at finde Stileøvelserne.

Hun ledte og ledte i Bogskab, i Skuffer, paa Hylder. Hun kunde slet ikke finde Bogen. Den maatte være forlagt. Maaske var den kommen ind i Spisestuen, hvor hun saa tidt sad og læste paa sine Lektier. Hun gik derind.

Hellmann sagde:
- Vi bør vist ikke længere tale saa frit i Olgas Nærværelse. Hun skal jo konfirmeres til næste Aar. De havde Ret, Fru . . . Johanne, da De i sin Tid sagde . . .

- Ja, men da modbeviste De og Fru Brønnum mig jo, sagde Johanne. Og Olga fortalte mig, at De endnu i Gaar sagde, at hun havde godt af . . . at . . .

- Har Olga fortalt Dem, hvad vi talte om?

- Olga fortæller mig alt. Og De har jo selv sagt mig, at det var et forunderlig klogt Barn.

Nej, Olga kunde ikke finde den franske Stileøvelsebog.

Den gamle Fru Brønnum saa sky op paa Hellmann. Hun var saa bange for gnavne Mandfolk; hendes ellers saa brave Mand havde skræmmet hende ved sin Gnavenhed.

Under Pavsens satte Olga sig paa Klaverstolen og slog et Par Akkorder an paa Pianoet

- Du skulde spille lidt, Olga, sagde Fru Brønnum, rejste sig og gik hen og hviskede Pigebarnet noget i Øret.

Olga havde haft Undervisning i Musik sammen med Kammerherrens Pigebørn. Den var nu ophørt. Der var dem, der mente, at den egentlige Grund ikke var, at hendes Interesse for Musik tog Luven fra hendes Flid, men den, at hun var *for* musikalsk, mens Kammerherrens Børn ikke kunde skelne Moll fra Dur.

Hun havde aldrig før været at formaa til at spille for Hellmann. I Dag behøvede Fru Brønnum ingen Overtalelser at anvende.

Olga drejede Hovedet over Skulderen, saa med den samme 167 Blanding af Sympathi og Satire paa sin Lærer, der nu havde skiftet Udtryk og betragtede hende med en Art Spænding.

Hun slog an med sikker og smuk Touche og spillede Melodien til:

"Den yndigste Rose er funden",

gled gennem improviserede Overgange over til:

"*O antissima*",

gjorde et brat Ophold, slog saa an - kraftigt, som var hun Mand, og spillede Marseillaisen med Bravour. Hun endte med:

*Mihi est propositum
In taberna mori.*

Karl Hellmann havde rejst sig, betragtede hendes Ansigt i Spejlet; hun smilede og nikkede underlig - kunde hun virkelig tænke satirisk i den Alder?

I Haven lige overfor glimtede det gule og røde Løv paa Grenene; det var høj og stræng Luft.

Der var tænkt Liv i alles Øjne. Alle Humørbarometre steg til "Smukt Vejr", efter at Musiken havde lydt.

- Nu véd jeg, hvad jeg vil fortælle om, sagde Karl Hellmann. Han gengav nogle lystige gamle Fortællinger fra Middelalderen, bl. a. den om Æslets Testament, der skaffede Testator i kristen Jord, fordi Æslet havde skænket Pengene til et Kapellani ved Domkirken, skildrede saa den Vrimmel af Figurer i Nicher, under Baldakiner og Tabernakler, langs og ved Enden af Tagrender og Balustrer: fromme Helgener i ekstatiske Bøn, gennemstungne Martyrer, Dværge og Narre, frygtelige Djævle og Trolde, Skrubtudser, Drager og Øgler.

Timen blev meget lang.

Fru Brønnum gik først. Da Hellmann brød op, fulgte Johanne ham ud i Entreen.

- Ikke sandt, Hellmann! Dette stille Liv er saa rigt som vi kan ønske det. Lad det blive ved! Nu er De saa

meget for os alle. Bliv ved at lære Olga meget! . . . Hun holder saa inderlig af Dem. Ikke sandt, min Ven! Vi er i den Alder, da det efterhaanden bliver en Glæde ikke at begære noget mere, og testamentere alt, hvad vi ejer, til de unge!

168

De vekslede et varmt Haandtryk.

Hellmann sagde ude paa Gaden:

- Ja, ja! Med det maa vi nøjes . . . Lad saa mit Navn være skrevet i Sandet . . . og lad den store Livslykke svinde!

Han tænkte paa Kaalunds Vers:

Saa lad kun mit Navn forsvinde og dø,
Koraldyrets lig i den dybe Sø!
Jeg bygger dog med paa den voksende Ø
og bereder den Verden, der kommer.

Han tænkte siden den Dag mere paa Olga end paa Johanne.